

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN VERSCHILLENDE DECRETEN VAN HET BELEIDSDOMEIN OMGEVING, IN HET KADER VAN DE IMPLEMENTATIE VAN EUROPESE REGELGEVING OVER HERNIEUWBARE ENERGIE, KRITIEKE GRONDSTOFFEN EN NETTONULTECHNOLOGIE

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

Gehanteerde afkortingen:

- **CRMA: Verordening (EU) 2024/1252** van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020
- **NZIA: Verordening (EU) 2024/1735** van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724
- **OVD of Omgevingsvergunningendecreet:** het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning
- **RED III: Richtlijn (EU) 2023/2413** van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad
- **Hernieuwbare Energierichtlijn: Richtlijn (EU) 2018/2001** van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen
- **VCRO:** de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

A. Situering

1.1. Algemeen

1. De klimaatverandering en de aantasting van het milieu vormen een bedreiging voor de toekomst van Europa en de wereld. Het antwoord vanuit Europa hierop is de Europese Green Deal, die de EU omvormt tot een moderne, grondstoffenefficiënte en concurrerende economie.

Het [Green Deal-plan voor de industrie](#) verbetert het concurrentievermogen van de klimaatneutrale industrie van de EU en versnelt de transitie naar klimaatneutraliteit. Het doet dit door een omgeving te scheppen die gunstiger is voor het opschalen van de capaciteit van de EU om de klimaatneutrale technologieën en producten te fabriceren die nodig zijn om de ambitieuze klimaatdoelstellingen van Europa te halen.

Om de plaats van Europa als thuisbasis van industriële innovatie en schone technologie veilig te stellen, omvat het industrieel plan voor de Green Deal vier belangrijke pijlers:

- Voorspelbaar en vereenvoudigd regelgevingskader
- Snellere toegang tot financiering
- Verbeteren van vaardigheden
- Open handel voor veerkrachtige toeleveringsketens

De eerste pijler houdt in dat er een eenvoudiger, sneller en voorspelbaarder kader moet komen, dat de benodigde hoeveelheden grondstoffen veiligstelt en ervoor zorgt dat de gebruikers kunnen profiteren van de lage kosten van hernieuwbare energie. Er zijn drie initiatieven om deze werkzaamheden te ondersteunen.

- 1) Hervorming van de opzet van de elektriciteitsmarkt
- 2) Wet inzake kritieke grondstoffen
- 3) Verordening voor een nettonulindustrie

2. In dit kader werden volgende Europese initiatieven recentelijk bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie:

- Op 23 oktober 2023 verscheen "**RED III**", Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad
- Op 3 mei 2024 verscheen de "**CRMA**", Verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020
- Op 28 juni 2024 verscheen "**NZIA**", Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724

RED III vloeit voort uit streven naar prioritering en stroomlijning van hernieuwbare energieprojecten teneinde de klimaat- en energiedoelstellingen, de energiebevoorradingszekerheid en het vermijden van prijsvolatiliteit van energie te bereiken.

CRMA en NZIA hebben tot doel de aanvoerketen van kritieke grondstoffen naar en eigen voorziening van productie-eenheden in EU te verzekeren om in voldoende mate nieuwe duurzame technologieën, die de klimaatneutraliteit zullen helpen realiseren, te kunnen ontwikkelen.

De verschillende opeenstapelende uitdagingen en crisissen leiden tot versterking van ecologische en geopolitieke beleidsdoelstellingen.

3. Bij elk van deze initiatieven stelden de Europese instellingen vast dat het verder stroomlijnen van administratieve en vergunningsprocedures noodzakelijk is om onnodige administratieve lasten weg te nemen.

Ondanks de verscheidenheid in doelstellingen vertonen een aantal opgenomen bepalingen gelijkenissen waaronder vastgelegde termijnen in het vergunningsproces.

Voorliggend ontwerp van decreet heeft dan ook tot doel om REDIII om te zetten in omgevingsregelgeving. Tegelijkertijd wordt deze omgevingsregelgeving aangepast om in overeenstemming te zijn met de maatregelen die zijn opgenomen in CRMA en NZIA.

Gelet op de verschillende doelstellingen, wordt de algemene toelichting opgesplitst in volgende onderdelen:

A. Situering

- 1.1. Algemeen*
- 1.2. Omzetting RED III - Richtlijn (EU) 2023/2413*
 - 1. Europees kader*
 - 2. Vlaams kader*
 - 3. Omzetting in Vlaamse regelgeving*
- 1.3. Uitvoering van CRMA (Verordening (EU) 2024/1252)*
 - 1. Europees kader*
 - 2. Vlaams kader*
 - 3. Uitvoering door Vlaamse regelgeving*
- 1.4. Uitvoering van NZIA (Verordening (EU) 2024/1735)*
 - 1. Europees kader*
 - 2. Vlaams kader*
 - 3. Uitvoering door Vlaamse regelgeving*

B. Totstandkomingsprocedure

C. Bevoegdheid van het Vlaams Gewest

1.2. RED III - Richtlijn (EU) 2023/2413

Voor de toelichting kan worden verwezen naar de verschillende overwegingen die voorafgaan aan het dispositief van

- Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad*
- Verordening (EU) 2024/223 van de Raad van 22 december 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2022/2577 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen*

1. Europees kader

4. **Richtlijn 2009/28/EG** van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG legt de lidstaten nationale bindende productiedoelstellingen op voor 2020. Voor België was dit een aandeel van 13 procent hernieuwbare energie in het energieverbruik tegen 2020.

5. In december 2018 trad **Richtlijn (EU) 2018/2001** van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen in werking. Dit gebeurde in het kader van het pakket Schone energie voor alle Europeanen. De richtlijn bevat een bindend EU-streefcijfer voor hernieuwbare energie: tegen 2030 moet ten minste 32 % van het eindenergieverbruik uit hernieuwbare bronnen afkomstig zijn.

Deze richtlijn stroomlijnt de administratieve vergunningsprocedures voor installaties voor de productie van hernieuwbare energie door regels inzake de organisatie en de maximale duur van het administratieve deel van de vergunningsprocedures voor hernieuwbare-energieprojecten in te voeren, die alle relevante vergunningen voor de bouw, de repowering en de exploitatie van

installaties voor de productie van hernieuwbare energie, en voor de aansluiting van dergelijke installaties op het net bestrijken.

6. In het kader van de **Europese Green Deal** die is vastgelegd in de mededeling van de Commissie van 11 december 2019 ("de Europese Green Deal") is in Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad¹ de doelstelling vastgesteld de Unie uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te maken, alsook de tussentijdse doelstelling de netto-broeikasgasemissies uiterlijk in 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van de niveaus van 1990. De doelstelling van de Unie inzake klimaatneutraliteit vereist een rechtvaardige energietransitie waarbij geen enkel geografisch gebied of geen enkele burger aan zijn lot wordt overgelaten, alsook een toename in energie-efficiëntie en een aanzienlijk groter aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in een geïntegreerd energiesysteem.

Hernieuwbare energie speelt een fundamentele rol bij de verwezenlijking van deze doelstellingen, aangezien de energiesector vandaag de dag verantwoordelijk is voor meer dan 75 % van de totale broeikasgasemissies in de Unie. Via een vermindering van die broeikasgasemissies kan hernieuwbare energie ook een bijdrage leveren aan de aanpak van uitdagingen op het gebied van milieu, zoals verlies van biodiversiteit, en aan het terugdringen van de verontreiniging in overeenstemming met de doelstellingen van de mededeling van de Commissie van 12 mei 2021 met als titel Route naar een gezonde planeet voor iedereen — EU-actieplan: Verontreiniging van lucht, water en bodem naar nul".

7. De algemene context die is ontstaan door de Russische invasie van Oekraïne en door de gevolgen van de COVID-19-pandemie, heeft geleid tot een stijging van de energieprijzen in de hele Unie, waardoor duidelijk is geworden dat de energie-efficiëntie sneller moet worden verbeterd en dat het gebruik van hernieuwbare energie in de Unie moet worden verhoogd. Om de langetermijndoelstelling van een energiesysteem dat onafhankelijk is van derde landen te verwezenlijken, moet de Unie zich richten op het versnellen van de groene transitie en het waarborgen van een emissiebeperkend energiebeleid dat de afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen vermindert en eerlijke en betaalbare prijzen voor burgers van de Unie en ondernemingen in alle sectoren van de economie bevordert.

8. Het **REPowerEU-plan** dat is opgenomen in de mededeling van de Commissie van 18 mei 2022² (het "REPowerEU-plan") beoogt de Unie ruim voor 2030 onafhankelijk te maken van Russische fossiele brandstoffen. De mededeling voorziet in frontloading van wind- en zonne-energie, een toename van de gemiddelde inzet van dergelijke energie, en extra capaciteit voor hernieuwbare energie tegen 2030 om een hogere productie van hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong mogelijk te maken.

9. Langdurige administratieve vergunningsprocedures vormen een van de belangrijkste belemmeringen voor investeringen in hernieuwbare-energieprojecten en de bijbehorende infrastructuur. Deze belemmeringen omvatten de complexiteit van de toepasselijke regels voor selectie van locaties en administratieve goedkeuring van zulke projecten, de complexiteit en de duur van de beoordeling van de milieueffecten van zulke projecten, en gerelateerde energienetwerken, problemen in verband met de aansluiting op het net, beperkingen op de aanpassing van technologiespecificaties tijdens de vergunningsprocedure, en personeelsproblemen bij de vergunningverlenende autoriteiten of netwerk-beheerders. Om het tempo van de uitrol van zulke hernieuwbare-energieprojecten te versnellen, moeten regels worden vastgesteld om de vergunningsprocedures te

¹ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999

² [REPowerEU \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/repower-eu)-

vereenvoudigen en te verkorten, waarbij rekening moet worden gehouden met de brede publieke aanvaarding van de inzet van hernieuwbare energie.

10. **Verordening (EU) 2022/2577** van de Raad³ voorzag in dringende en gerichte maatregelen om de inzet van hernieuwbare energiebronnen te versnellen. De inzet van hernieuwbare energie in de Unie kan significant bijdragen tot het verzachten van de gevolgen van de energiecrisis, door de voorzieningszekerheid in de Unie te versterken, en de volatiliteit op de markt en de energieprijzen te beperken. Verordening (EU) 2022/2577 is/was bedoeld om aanvullende dringende en gerichte maatregelen in te voeren voor de onmiddellijke versnelling van sommige vergunningverleningsprocedures die van toepassing zijn op specifieke technologieën voor hernieuwbare energie en het soort projecten met het grootste potentieel voor snelle implementatie, teneinde de gevolgen van de energiecrisis te verzachten. Deze Verordening (EU) 2022/2577 is van toepassing tot en met 30 juni 2024.

11. Een verdere vereenvoudiging en verkorting van de administratieve vergunningsprocedures voor installaties voor de productie van hernieuwbare energie, met inbegrip van: installaties die verschillende bronnen van hernieuwbare energie combineren; warmtepompen; energieopslag op één locatie, met inbegrip van stroom- en thermische faciliteiten; alsook de activa die nodig zijn voor de aansluiting van die installaties, warmtepompen en opslag op het net, en om hernieuwbare energie op een gecoördineerde en geharmoniseerde manier te integreren in verwarmings- en koelingsnetwerken, is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de Unie haar ambitieuze klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 haalt, rekening houdend met het "niet schaden"-beginsel van de Europese Green Deal en zonder afbreuk te doen aan de interne bevoegdheidsverdeling binnen lidstaten.

12. **Richtlijn (EU) 2023/2413** gaat nu nog verder (artikel 3), en legt op dat de lidstaten er samen voor zorgen dat het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto-eindverbruik van energie in de Unie in 2030 minstens 42,5 % bedraagt en de lidstaten moeten er samen naar streven om het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto-eindverbruik van energie in de Unie in 2030 tot minstens 45 % te verhogen. Bovendien moeten de lidstaten een indicatief streefcijfer vaststellen voor innovatieve technologie voor hernieuwbare energie van ten minste 5 % van de nieuw geïnstalleerde capaciteit voor hernieuwbare energie tegen 2030.

Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad is op 20 november 2023 in werking getreden en brengt wijzigingen aan in het wetgevingskader voor hernieuwbare energie tot 2030 en daarna, m.i.v. bepalingen om de vergunningverleningsprocedures voor hernieuwbare-energieprojecten te stroomlijnen.

Richtlijn (EU) 2023/2413 heeft eveneens de ambitie om het repoweringspotentieel gemakkelijker te realiseren door te voorzien in snelle en vereenvoudigde vergunningsprocedures. Er moet dan ook duidelijk gemaakt worden wat hier beschouwd wordt als repowering.

Richtlijn (EU) 2018/2001 definieert repowering als "het vernieuwen van hernieuwbare energie producerende elektriciteitscentrales, met inbegrip van de volledige of gedeeltelijke vervanging van installaties of exploitatiesystemen en apparatuur, teneinde de capaciteit te vervangen of de efficiëntie of capaciteit van de installatie te verhogen;"

³ Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad van 22 december 2022 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen.

Daarnaast spreekt artikel 16bis van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie, steeds over repowering van een "elektriciteitscentrale die gebruik maakt van hernieuwbare energie". Repowering kan worden gezien als het volledig vervangen van een bestaande installatie, die daarbij volledig ontmanteld wordt met inbegrip van het uitgraven van eventueel bestaande fundaties en vervangen door een nieuwe, meer performant type van installatie op dezelfde locatie met de bedoeling om de bestaande energieproductie te verhogen.

2. Vlaams kader

13. Zoals aangegeven heeft de EU-wetgeving inzake de bevordering van hernieuwbare energie de voorbije 15 jaar een grote evolutie doorgemaakt, waarbij het vooropgesteld aandeel hernieuwbare energie in het energieverbruik stelselmatig steeg op Europees niveau.

14. In het Vlaamse Gewest lag het aandeel van hernieuwbare energie in het bruto finaal energiegebruik(open definitie) in 2022 op 10%. Dat aandeel is de afgelopen jaren gestegen. In 2005 ging het nog om 1,9%. In dit cijfer wordt niet alleen de inlandse productie van groene stroom en warmte meegerekend, maar ook het gebruik van biobrandstoffen voor transportdoeleinden.

15. Op 18 juli 2025 heeft de Vlaamse Regering een nieuw Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) goedgekeurd. Het gaat om een update van het initiële VEKP dat in 2019 werd goedgekeurd. Dit Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 is een transversaal beleidsplan en vormt een belangrijke basis voor het Vlaams energie- en klimaatbeleid voor de periode 2021-2030.

Deel III: "Decarbonisatie: hernieuwbare energie" van dit Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030 bevat o.a. maatregelen en acties ter verwezenlijking van de bijdrage aan het bindend streefcijfers van de Unie voor 2030 op het gebied van hernieuwbare energie (3.2 Beleidslijnen en maatregelen). Voor beleidslijnen en maatregelen omtrent flexibiliteit, energiedelen, energiegemeenschappen ... wordt doorverwezen naar 'Deel V: energiezekerheid en interne energiemarkt'.

- 3.2.1 Maatregelen zon (PV): *"In het ontwerp VEKP, goedgekeurd op 12 mei 2023, werd de doelstelling van het geïnstalleerd vermogen van PV tegen 2030 opgetrokken tot 8.9 GW. Deze doelstelling wordt in dit definitieve VEKP verder verhoogd tot 10 GW in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord. Er zijn tal van normerende, financiële en flankerende maatregelen om de groei van PV in Vlaanderen te bevorderen in lijn met de 2030-doelstellingen."*
- 3.2.2 Maatregelen onshore wind: *"De Vlaamse Regering streeft naar een verhoging van het geïnstalleerde vermogen onshore windenergie tot 2,8 GW tegen 2030. Om deze doelstelling te realiseren worden diverse maatregelen genomen, zowel over technische en financiële aspecten als over omgevingsaspecten."* Deze maatregelen gaan over:
 - o De optimalisatie van het vergunningenkader voor windturbines: een duidelijke procedure (met implementatie van REDIII), een duidelijk afwegingskader voor de beoordeling van omgevingsvergunningen en het vastleggen van een eenduidige methodiek voor het meten van windturbinegeluid.
 - o Het uitwerken van een Vlaamse visie die voldoende ruimte voorziet voor de uitbouw van windenergie in Vlaanderen.
 - o Financiële steun voor onshore windenergie
- 3.2.3 Maatregelen warmte: *"Er zijn verschillende maatregelen ter bevordering van groene warmte in uitvoering. Deze maatregelen zijn acties over financiële ondersteuning en optimalisatie van de steunefficiëntie, diverse acties over het stimuleren van duurzaam verwarmen, minimumaandeel hernieuwbare energie,*

warmtenetten, lokale warmteplannen, acties over onderzoek en communicatie.”

16. Het Regeerakkoord 2024-2029 stelt:

"Vlaanderen levert haar faire bijdrage aan de Europese hernieuwbare energiedoelstelling: dankzij de inspanningen van de voorbije jaren staan we aan de top wat betreft zonnepanelen en windturbines per vierkante kilometer. Tegen 2030 verhogen we de ambities inzake hernieuwbare energieproductie fors tot een geïnstalleerde capaciteit voor wind tot 2,8 GW en voor zon tot 10 GW."

3. Omzetting in Vlaamse regelgeving

17. Er wordt zo veel als mogelijk een letterlijke overname gedaan van de tekst van de Europese Richtlijn (EU) 2023/2413, om tegemoet te komen aan de wensen van de Europese Commissie. Deze bepalingen spelen enkel wanneer een omgevingsvergunning vereist is. Zo bevat de Vlaamse regelgeving reeds vrijstellingen voor de meest voorkomende plaatsing van zonnepanelen, namelijk op platte en hellende daken.

➤ Gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie

18. Op grond van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie (Richtlijn (EU) 2023/2413) moeten de lidstaten uiterlijk op 21 februari 2026 gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aanwijzen voor een of meer soorten hernieuwbare energiebronnen.

De herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie legt de lidstaten immers de verplichting op om binnen een termijn van 27 maanden na de inwerkingtreding van Richtlijn (EU) 2023/2413 gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aan te wijzen voor een of meer technologieën voor hernieuwbare energie.

Gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie moeten gebieden zijn die zeer geschikt zijn voor de snelle uitrol van installaties voor de productie van hernieuwbare energie, zodat de uitrol van een specifieke soort hernieuwbare-energiebron in die gebieden naar verwachting geen aanzienlijke milieueffecten zal hebben. Vlaanderen zal onderzoeken waar zo'n versnellingszones opportuun zijn, hierbij wordt de koppeling gemaakt met het BRV.

Lidstaten kunnen vrij beslissen voor welke hernieuwbare energietechnologieën zij gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aanwijzen en hoe groot die gebieden zijn. Wel moet de gecombineerde omvang van die gebieden aanzienlijk zijn en tot de verwezenlijking van de doelstellingen inzake hernieuwbare energie van de richtlijn bijdragen.

Om die gebieden aan te wijzen, moeten de lidstaten een of meer plannen voor een of meer soorten hernieuwbare-energiebronnen vaststellen, met inachtneming van de criteria in artikel 15quater van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie. In dat artikel zijn bepaalde voorwaarden voor de aanwijzing gesteld, onder meer met betrekking tot de soorten gebieden waaraan de lidstaten voorrang moeten geven en andere soorten die zij moeten uitsluiten.

19. Om een inzicht te krijgen in de gebieden die nodig zijn om de nationale/regionale doelstellingen te halen, worden de lidstaten gevraagd een inventaris (mapping conform artikel 15ter van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie) uit te voeren. Deze moet in de toekomst worden geactualiseerd bij het vastleggen van stijgende doelstellingen. De gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, zijn dan een subset van die inventarisatie. Namelijk, die gebieden die uiterst geschikt zijn voor een bepaalde technologie en waarvoor er

geen aanzienlijke effecten te verwachten zijn voor die technologie op die locatie. De effectieve aanduiding gebeurt via een RUP-proces.

20. In dit decreet wordt ervoor geopteerd om de aanduiding van versnellingsgebieden via de klassieke en welbekende RUP-procedure te doen. Dit kan op de drie verschillende bestuursniveaus die ruimtelijke uitvoeringsplannen kunnen opmaken. De gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie zijn een subset van de gebieden die uit de door de Richtlijn verplichte inventarisatie van geschikte gebieden zullen volgen.

Als het ruimtelijk uitvoeringsplan een "gebied voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie" aanduidt, dan kunnen naast voorschriften van stedenbouwkundige aard ook voorschriften opgenomen worden die niet stedenbouwkundig van aard zijn en die de uitvoering garanderen van maatregelen of het naleven van voorwaarden die uit het planningsproces resulteren, in het bijzonder uit de effectbeoordelingen vermeld in artikel 2.2.1, §1, van de VCRO.

21. Gebieden kunnen slechts worden beschouwd als 'gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie' als de aanduiding volgens de geëigende procedure uit artikel 15quater van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie – zoals omgezet in artikel 2.2.5, §2/1, VCRO tot stand komt.

De aanduiding van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie zal onder andere gepaard moeten gaan met een milieubeoordeling op grond van Richtlijn 2001/42/EG. Voor de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan wordt de milieubeoordeling overeenkomstig de geïntegreerde procedure bepaald in de VCRO uitgevoerd. Overeenkomstig de herziene richtlijn zal het RUP passende regels moeten bevatten die de middelen en de doeltreffende mitigerende maatregelen voorzien voor de installaties voor de productie van hernieuwbare energie en energieopslag op de betreffende locatie. Het is dan ook de bedoeling dat het RUP gedetailleerde voorschriften, waaronder passende mitigerende maatregelen in de zin van de herziene richtlijn, bevat die de specifieke projecten op de aangeduide gebieden mogelijk maken. Het plan-MER zal afgestemd moeten worden op de inhoud en het hoge detailleringsniveau van dit RUP.

Momenteel hebben bepaalde bestuursniveaus via RUP-procedures gebieden aangeduid als "windwinningszone" of zullen ze deze worden aangeduid, waarbij de stedenbouwkundige voorschriften hiertoe zijn aangepast. Dergelijke RUP's kunnen echter niet worden aanzien als een zone voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, waarvoor dus gewijzigde vergunningsprocedures gelden. Deze hebben immers de (toekomstig) daarvoor voorziene procedure niet gevolgd.

➤ Gevolg voor vergunningen binnen versnellingsgebieden

Op vlak van milieueffectenbeoordeling

22. In de geest van de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie is het de bedoeling om de effecten van specifieke projecten voor een specifieke vorm hernieuwbare energie danig in kaart te brengen in het plan-MER dat naderhand diezelfde gegevens voldoende zijn, of ten minste hergebruikt kunnen worden, bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag van die specifieke projecten in die aangeduide zones. Op die manier tracht men tijd te winnen door de opmaak van een project-MER overbodig te maken en de milieubeoordeling ervan te versnellen.

Enige kanttekening is wel geboden. De projecten moeten vallen binnen de omschrijving van de projecten die voorgesteld werden in het RUP en het voorwerp dus hebben uitgemaakt van een plan-MER. Indien een project niet voldoet aan die omschrijving zal zij ook niet gebruik kunnen maken van de bepalingen uit

voorliggend decreet maar zijn de gewone bepalingen van het DABM en OVD e.a. regelgeving inzake milieueffectrapportage van toepassing.

Projecten die voldoen aan de voorwaarden die in het RUP zijn omschreven, zullen slechts een beperkte screening moeten ondergaan. Als blijkt uit deze screening dat er geen onvoorziene negatieve milieu effecten te verwachten zijn, dan moet er geen project-MER meer worden opgemaakt.

Wat de passende beoordeling betreft voert de richtlijn een analoge regeling in.

Op vlak van beslissingstermijnen bij vergunningsaanvragen

23. Daarnaast legt RED III ook uiterste vergunningstermijnen op voor welbepaalde projecten inzake hernieuwbare energie.

Voorliggend decreet voorziet in de omzetting van deze uiterste termijnen. Voor de indiening en behandeling hiervan wordt aangesloten bij de huidige vergunnings-procedures, opgenomen in het OVD.

Wel worden er een aantal maximumtermijnen ingevoerd voor de behandeling van vergunningsaanvragen voor hernieuwbare energie installaties in eerste administratieve aanleg. Op vandaag gelden in Vlaanderen volgende termijnen voor deze behandeling:

- Vereenvoudigde procedure: beslissing binnen 60 dagen na ontvankelijk- en volledigheidsverklaring;
- Gewone procedure: beslissing binnen 105 dagen of 120 bij advies omgevingsvergunningscommissie
Deze termijn kan eenmalig worden verlengd met 60 dagen in volgende gevallen:
 - als een 2^{de} openbaar onderzoek georganiseerd wordt n.a.v. een wijzigingslus
 - bij toepassing van de administratieve lus uit artikel 13, of
 - bij een beslissing over de zaak der wegen
 - de maximumtermijn is dus momenteel 180 dagen. Gebrek aan beslissing leidt tot een weigering

Hierbij moet uiteraard worden opgemerkt dat aantal handelingen inzake hernieuwbare energie vrijgesteld zijn van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. Dit is bv. het geval voor zonnepanelen op daken.

In het kader van het modulair vergunningensysteem zal de basismodule voor beoordeling en behandeling 60 dagen bedragen, eventueel verlengd met 60 dagen in geval de aanvraag een openbaar onderzoek vereist.

Deze termijn kan in een aantal gevallen verlengd worden:

- eenmalig met 60 dagen in geval van
 - een administratieve lus
 - een beslissing van de gemeenteraad vereist is
- telkens met 60 dagen
 - ingeval van een wijzigingslus
 - op verzoek van de vergunningsaanvrager.

Hier zal de duur van de beslissingstermijn dus in handen liggen van de aanvrager. In dat geval is het aan de bevoegde overheid om de Europees vooropgestelde beslissingstermijnen te bewaken.

In RED III worden volgende maximumtermijnen opgelegd:

- buiten de versnellingszones:

- maximumtermijn van **2 jaar**, die met zes maanden kan worden verlengd in buitengewone omstandigheden;
 - maximumtermijn van 12 maanden voor repowering van elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie, voor nieuwe installaties met een elektrisch vermogen van minder dan 150 kW, voor energieopslag op één locatie, met inbegrip van elektriciteits- en thermische faciliteiten, en voor de aansluiting ervan op het net indien deze zich in gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie bevinden, . Mogelijkheid van verlenging met 3 maanden i.g.v. in naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden);
 - maximumtermijn van 3 maanden voor zonne-energie en energieopslag op één locatie, in bestaande of toekomstige kunstmatige constructies, mits het primaire doel van dergelijke kunstmatige constructies niet de productie van zonne-energie of energieopslag is;
 - maximumtermijn van 1 maand voor zonne-energie met een vermogen van 100 kW of minder
 - maximumtermijn van 1 maand voor warmtepompen van minder dan 50 MW. 3 maanden in het geval van bodemwarmtepompen,.
- binnen versnellingszones:
- basistermijn van **12 maanden**, mogelijkheid van verlenging met 6 maanden i.g.v. in naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden;
 - maximumtermijn van **6 maanden** voor repowering van elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie, voor nieuwe installaties met een elektrisch vermogen van minder dan 150 kW, voor energieopslag op één locatie, met inbegrip van elektriciteits- en thermische faciliteiten, en voor de aansluiting ervan op het net. Mogelijkheid tot verlenging met 3 maanden in naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden

Uit dit overzicht blijkt dat er voor dossiers, ingediend in Vlaanderen, slechts heel beperkte impact op de termijnen zijn.

Namelijk voor zonne-energie kan er vanuit Europa een kortere beslissingstermijn gelden. (Voor zover de handelingen niet vrijgesteld zijn op Vlaams niveau.

Warmtepompen tot 50MW moeten worden vergund in binnen de maand. Dit zijn installaties op industriële schaal. Het lijkt niet realistisch dergelijke installaties te vergunnen in een dermate korte periode. De Europese richtlijn legt het echter op.

➤ Overgangsmatig

24. Hoewel te betwijfelen valt of de omzetting van RED III in Vlaamse regelgeving ingrijpt in reeds lopende vergunningsaanvragen of reeds genomen vergunningsbeslissingen, wordt voorzien dat deze bepalingen slechts van toepassing zijn op aanvragen die zijn ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit decreet.

➤ Inwerkingtreding

25. Hoewel artikel 5 van RED III data van omzetting van deze Richtlijn voorziet, wordt ervoor geopteerd om voorliggend initiatief de generieke regel van inwerkingtreding te laten volgen, met name 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Hiermee is voldaan in de vereisten van rechtszekerheid en transparantie van de regelgeving. Op die manier de rechtzoekenden kennis ervan.

Enkel die bepalingen die betrekking hebben op wijzigingen van het modulair vergunningendecreet zullen pas op dat ogenblik in werking treden.

- Voorlopig niet: nieuwe streefcijfers voor hernieuwbare energie voor gebouwen, de industrie, verwarming en koeling.

1.3. CRMA (Verordening (EU) 2024/1252)

Voor de toelichting kan worden verwezen naar de verschillende overwegingen die voorafgaan aan het dispositief van

- *verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020*

1. Europees kader

26. De EU wil de overstap maken van fossiele brandstoffen naar schone energie. Hiervoor zijn meer mineralen nodig. Daarom wordt er verwacht dat de vraag naar grondmetalen, materialen voor batterijen, zeldzame aardmetalen en andere grondstoffen exponentieel zal stijgen in de EU.

Voor de groene transitie van de EU moet de lokale productie van batterijen, zonnepanelen, permanente magneten en andere schone technologie flink worden opgevoerd. Het is dus belangrijk dat de EU brede toegang heeft tot verschillende grondstoffen.

Maar aangezien veel van deze grondstoffen uit slechts een handvol landen buiten de EU komen en er weinig goede, betaalbare alternatieven zijn, is het risico groot dat de toelevering ervan verstoord raakt.

27. Om ervoor te zorgen dat de maatregelen van deze verordening gericht zijn op de meest relevante grondstoffen, wordt een **lijst van strategische grondstoffen en een van kritieke grondstoffen** opgesteld. Die lijsten moeten gebaseerd zijn op duidelijke methoden, en de Commissie moet over de toepassing hiervan openlijk en op transparante wijze communiceren.

De lijst van strategische grondstoffen moet grondstoffen bevatten die van groot strategisch belang zijn voor de werking van de interne markt, rekening houdend met het gebruik ervan in strategische technologieën die de groene en digitale transitie ondersteunen of in defensie- of ruimtevaarttoepassingen, waarvan het mondiale aanbod en de voorspelde vraag mogelijk sterk verschillen, en waarvan een toename van de productie relatief moeilijk is, bijvoorbeeld vanwege lange aanlooptijden voor nieuwe projecten om het leveringsvermogen te vergroten. De lijst van strategische grondstoffen moet periodiek worden geëvalueerd en zo nodig worden bijgewerkt om rekening te houden met eventuele technologische en economische ontwikkelingen.

Bijlage I bij CRMA bevat 17 strategische grondstoffen.

De lijst van kritieke grondstoffen moet alle strategische grondstoffen bevatten, plus alle andere grondstoffen die van groot belang zijn voor de economie van de Unie in het algemeen en waarvoor een groot risico bestaat van verstoring van de voorziening die de mededinging allicht zal verstoren en de interne markt allicht zal fragmenteren. Naast de strategische technologieën zouden ook andere sectoren in de toekomst kunnen worden blootgesteld aan grote voorzieningsrisico's. Om rekening te houden met mogelijke technologische en economische ontwikkelingen, moet periodiek een evaluatie uitgevoerd worden op basis van de gegevens over productie, handel, toepassingen, recycling en vervanging van een breed scala aan

grondstoffen, met als doel de lijsten van strategische en kritieke grondstoffen bij te werken naar aanleiding van de ontwikkeling van het economisch belang en het voorzieningsrisico van die grondstoffen in de interne markt. De lijst van kritieke grondstoffen moet de grondstoffen bevatten die zowel de benchmark voor economisch belang als die voor het voorzieningsrisico halen of overschrijden, zonder een hiërarchie aan te brengen in hoe kritiek die grondstoffen zijn.

Bijlage II bij CRMA bevat een lijst van 34 kritieke grondstoffen.

De verordening kritieke grondstoffen bepaalt 3 te benaderen of halen benchmarks voor het jaarlijkse verbruik van grondstoffen in de EU: minstens 10% is afkomstig zijn van lokale winning, minstens 40% wordt in de EU verwerkt en minstens 25% is afkomstig van gerecyclede materialen.

28. De Verordening maakt het mogelijk dat een projectontwikkelaar van een project inzake strategische grondstoffen een aanvraag bij de Europese Commissie indient voor **erkenning van diens project als strategisch project**. Die aanvraag moet relevante documenten en bewijsmateriaal met betrekking tot de criteria omvatten.

Om de procedure te structureren moet de Commissie een open oproep organiseren met regelmatige afsluitingsdata, die overeenkomen met de vergaderdata van de raad kritieke grondstoffen, zodat projectontwikkelaars de erkenning van hun projecten als strategische projecten kunnen aanvragen

Aangezien het voor de doeltreffende uitvoering van een strategisch project nodig is dat de lidstaat op het grondgebied waarvan dat project wordt uitgevoerd, medewerking verleent, moet die lidstaat het recht hebben bezwaar aan te tekenen om daarmee te voorkomen dat een project tegen zijn wens als een strategisch project wordt erkend.

29. Het waarborgen van de voorzieningszekerheid van strategische grondstoffen is van cruciaal belang voor het slagen van de groene en de digitale transitie en voor de veerkracht van de defensie- en ruimtevaartsectoren. Om bij te dragen aan de voorzieningszekerheid van strategische grondstoffen in de Unie, moeten de lidstaten ondersteuning kunnen bieden bij nationale **vergunningsprocedures** om de verwezenlijking van strategische projecten, overeenkomstig het Unierecht, te versnellen.

De onvoorspelbaarheid, complexiteit en de soms buitensporig lange duur van nationale vergunningsprocedures ondermijnen momenteel de investeringszekerheid die nodig is voor de doeltreffende ontplooiing van projecten voor strategische grondstoffen. De structuur en de duur van een vergunningsprocedure voor relevante projecten kunnen ook sterk verschillen tussen de lidstaten. Om de doeltreffende uitvoering van die projecten te waarborgen en te bespoedigen, moeten de lidstaten daarom gestroomlijnde en voorspelbare vergunningsprocedures op strategische projecten toepassen. Daartoe moeten strategische projecten op nationaal niveau een prioritaire status krijgen om voor een snelle administratieve afhandeling te zorgen en ervoor te zorgen dat alle daarmee verband houdende gerechtelijke procedures en geschillenbeslechtsprocedures met spoed worden afgehandeld.

Om de vergunningsprocedure eenvoudiger, efficiënter en transparanter te maken, moeten projectontwikkelaars van projecten inzake kritieke grondstoffen terecht kunnen bij een centraal contactpunt dat verantwoordelijk is voor het faciliteren en coördineren van de gehele vergunningsprocedure.

Om projectontwikkelaars en andere investeerders de zekerheid en duidelijkheid te bieden die nodig zijn om meer strategische projecten te ontwikkelen, moeten de

lidstaten waarborgen dat de vergunningsprocedure voor dergelijke projecten niet langer duurt dan de vastgestelde termijnen. Voor strategische projecten die alleen betrekking hebben op verwerking of recycling, mag de vergunningsprocedure niet langer dan 15 maanden duren. Voor strategische projecten voor winning moet de maximale duur van de vergunningsprocedure, gezien de complexiteit en omvang van de mogelijke gevolgen van dergelijke projecten, niet meer dan 27 maanden bedragen.

2. Vlaams kader

30. Hoewel de aanwezigheid van kritieke grondstoffen in Vlaamse bodem momenteel niet lijkt te bestaan, moet rekening gehouden worden met het feit dat de Europese Commissie de bevoegdheid krijgt om de lijst van kritieke grondstoffen (alsook die van strategische grondstoffen) te wijzigen.

De nadruk ligt momenteel nog op het 'supply risk', het kan niet uitgesloten worden dat op termijn de druk vanuit bepaalde sectoren die meer 'banale' en minder 'kritieke' grondstoffen delven, maar die eveneens een belangrijke rol spelen in decarbonisatie en klimaatneutrale transitie (bv. bouw) zo groot zal worden, dat dergelijke grondstoffen aan lijst zullen worden toegevoegd.

Daarnaast is de CRMA ook van toepassing bij vergunningverlening van verwerkings- en recyclageactiviteiten, iets wat in Vlaanderen wel voorkomt.

31. Hoewel de lijst van kritieke en strategische grondstoffen prioritering op Vlaams niveau kan ondersteunen, toch mag dit de aandacht niet afleiden van andere belangrijke grondstoffen die nodig zijn in de groene en digitale transitie. Bijvoorbeeld, zink, lood en chemische grondstoffen (o.a. nafta) staan niet in de lijst van kritieke grondstoffen.

Het Vlaamse industriële landschap heeft een uitgebreide historiek in de metallurgie en speelt ook vandaag een belangrijke industriële rol.

De Vlaamse en bij uitbreiding de Belgische industrie is onderling zeer sterk verweven binnen een (internationaal) netwerk van installaties verspreid over verschillende sites van veelal multinationals. De reden dat de recyclage keten hier zo sterkt ontwikkeld is, is te danken aan de aanwezigheid van de metallurgie. Anderzijds heeft de sterke recyclage industrie ook meegeholpen aan de verschuiving van primair naar secundair inputmateriaal.

Hoewel er in Vlaanderen (momenteel) geen ontginning van kritieke grondstoffen is, worden wel basisgrondstoffen (metalen en niet-metalen) geproduceerd. Daarnaast worden talrijke bijproducten verwerkt afkomstig van primaire smelters die concentraten verwerken. Centraal in de productie van metalen staat de productie van basismetalen, deze kunnen geproduceerd worden uit zowel ertsen (primaire stromen) als secundaire stromen.

Voor meer informatie wordt verwezen naar volgende studies:

- "Kritieke materialen in de Vlaamse energietransitie: circulaire economie en klimaat" uitgevoerd door VITO, in opdracht van OVAM.
- "De rol van metalen en 'kritieke grondstoffen' in Vlaanderen - Analyse vanuit een omgevingsperspectief", Christis M., Van den Abeele L., Deckers J. (2024), uitgevoerd door VITO in opdracht van het Departement Omgeving⁴.

3. Uitvoering door Vlaamse regelgeving

⁴ [Microsoft Word - VPO grondstoffen rapport finaal.docx \(vlaanderen.be\)](#)

➤ Aanpassing van het OVD

32. Daar deze verordening aldus toepassing kan (en zal) vinden in Vlaanderen, is het aangewezen om de regelgeving aan te passen, zodat duidelijk is dat er vanuit Europa termijnen zijn opgelegd, die mogelijks afwijken van wat voorzien is in het Omgevingsvergunningendecreet.

Immers, door de invoering van het modulair vergunningensysteem, is het mogelijk dat – door toepassing van wijzigingslussen en/of administratieve lussen – de termijn verlengd wordt, waardoor de Europees opgelegde termijnen onbewust overschreden zouden worden.

33. Door de door Europa opgelegde termijnen voor het vergunningsproces voor betrokken projecten op te nemen in het Omgevingsvergunningendecreet, wordt voor de indiening en behandeling hiervan aangesloten bij de huidige vergunningsprocedures, opgenomen in het OVD.

Hierdoor wordt wat betreft inspraak, beroepsmogelijkheden, toezicht en handhaving eveneens aangesloten bij de huidige regelingen (administratief beroep, jurisdictioneel beroep bij de RvVb, omgevingshandhaving, maar ook algemeen bestuurlijk toezicht).

➤ Overgangsmatig

34. Hoewel te betwijfelen valt of de implementatie van CRMA in Vlaamse regelgeving ingrijpt in reeds lopende vergunningsaanvragen of reeds genomen vergunningsbeslissingen, wordt voorzien dat deze bepalingen slechts van toepassing zijn op aanvragen die zijn ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit decreet.

➤ Inwerkingtreding

De CRMA-verordening is in werking getreden op 23 mei 2024.

Daar deze verordening verbindend in al haar onderdelen is en rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat is, gold de daarin opgenomen regeling reeds voor de betrokken projecten.

Het is dan ook niet nodig om in een retroactieve toepassing van de bepalingen te voorzien.

Daarentegen is het – naar de toepassing in de praktijk toe – best dat deze regeling zo snel mogelijk gekend is.

Ook hier wordt de gebruikelijke regeling van inwerkingtreding van decreten in acht genomen, namelijk de tiende dag die volgt op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad (artikel 84, eerste lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen')

1.4. NZIA (Verordening (EU) 2024/1735)

Voor de toelichting kan worden verwezen naar de verschillende overwegingen die voorafgaan aan het dispositief van

- *verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724*

1. Europees kader

35. De Unie heeft zich verbonden tot een versnelde decarbonisatie van haar economie en tot een ambitieuze uitrol van hernieuwbare energiebronnen om tegen

2050 tot klimaatneutraliteit, met name een nettonuluitstoot of nettonuluitstoot na de aftrek van verwijderingen, te komen.

Om de Uniedoelstelling van klimaatneutraliteit te bereiken, is in Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad een bindende klimaatdoelstelling op het niveau van de Unie vastgesteld om de netto broeikasgasemissies tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van 1990.

Het "Fit for 55: het EU-klimaatstreefdoel voor 2030 bereiken op weg naar klimaatneutraliteit" heeft tot doel de klimaatdoelstelling van de Unie voor 2030 te halen en herzielt en actualiseert het recht van de Unie in dat verband.

36. Bovendien voorziet het [Green Deal-plan voor de industrie](#), uiteengezet in de mededeling van de Commissie van 1 februari 2023, in een alomvattende aanpak ter ondersteuning van de opschaling van schone-energie technologie op basis van vier pijlers.

De eerste pijler "Voorspelbaar en vereenvoudigd regelgevingskader" heeft tot doel een regelgevingskader tot stand te brengen dat vergunningverleningsprocessen voor o.a. nieuwe productie- en assemblagelocaties voor nettonultechnologie vereenvoudigt en stroomlijnt, en dat de opschaling van de nettonulindustrie van de Unie vergemakkelijkt.

37. In het algemeen poogt de NZIA de werking van de interne markt te verbeteren door een kader vast te stellen om de toegang van de Unie tot een zekere en duurzame levering van nettonultechnologieën te waarborgen, onder meer door de productiecapaciteit voor nettonultechnologieën en de toeleveringsketens ervan op te schalen om hun veerkracht te waarborgen en tegelijkertijd bij te dragen tot de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de Unie en de doelstelling inzake klimaatneutraliteit, zoals omschreven in Verordening (EU) 2021/1119, met het oog op het koolstofvrij maken van de economie en de samenleving van de Unie, en door bij te dragen tot hoogwaardige banen in nettonultechnologieën, en tegelijk de concurrentiepositie van de Unie te versterken.

De transitie naar nettonul leidt nu al tot enorme industriële, economische en geopolitieke verschuivingen over de hele wereld, die alleen maar groter zullen worden naarmate de wereldwijde decarbonisatie-inspanningen vorderen.

Een sterke nettonulindustrie binnen de Unie kan aanzienlijk bijdragen tot de doeltreffende verwezenlijking van de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie, alsook tot de ondersteuning van andere doelstellingen van de Europese Green Deal, en tegelijkertijd een industriële basis bevorderen en zo hoogwaardige banen en duurzame groei te creëren.

Om deze doelstellingen van de Unie te halen, moet prioriteit worden gegeven aan energie-efficiëntie. Energie besparen is de goedkoopste, veiligste en schoonste manier om deze doelstellingen te verwezenlijken. Daarom is het van essentieel belang de productiecapaciteit van de Unie voor energie-efficiënte technologieën zoals warmtepompen, stadsverwarming en -koeling, en technologieën voor slimme netwerken, die de Unie helpen haar energieverbruik te verminderen en te beheersen, uit te breiden.

Ook de decarbonisatiedoelstellingen van de Europese Unie, de energievoorzieningszekerheid, de digitalisering van het energiesysteem en de elektrificatie van de vraag, bv. op het gebied van mobiliteit en de behoefte aan meer en snellere oplaadpunten, vereisen een enorme uitbreiding van de elektriciteitsnetten in de Unie, zowel op transmissieniveau als op distributieniveau. De aansluiting van

nettonultechnologieën op het net van de Unie vereist een aanzienlijke uitbreiding van de productievermogens voor elektriciteitsnetten, bijvoorbeeld wat betreft offshore- en onshore-kabels, verdeelstations en transformatoren.

38. De bij de NZIA gevoegde **lijst van 15 nettonultechnologieën** bevat de technologieën die essentieel zijn voor de decarbonisatiedoelstellingen van de Unie en de verbetering van de werking van de interne markt. De lijst omvat ook technologieën die niet door alle lidstaten als bron van schone en veilige energie worden aanvaard.

Om de problemen op het gebied van invoerafhankelijkheid en kwetsbaarheid aan te pakken en ervoor te zorgen dat de Europese klimaat- en energiedoelstellingen worden gehaald, moet een algemene benchmark voor de productiecapaciteit inzake nettonultechnologieproducten in de Unie worden vastgesteld, waarbij wordt gestreefd naar een soortgelijke benchmark voor nettonultechnologieën.

De jaarlijkse capaciteit van de Unie voor nettonultechnologieën moet gericht zijn op het tegen 2030 benaderen of bereiken van een algemene jaarlijkse productiebenchmark van ten minste 40 % van de jaarlijkse behoeften op dat vlak voor de nettonultechnologieën als geheel.

Daarnaast moet de productiecapaciteit van de Unie voor nettonultechnologieën erop gericht zijn een groter aandeel in de wereldproductie te bereiken, teneinde tegen 2040 15 % van de mondiale productie in waarde te bereiken. Die tweede benchmark mag niet van toepassing zijn wanneer de verhoogde productiecapaciteit van de Unie aanzienlijk hoger zou zijn dan de behoeften van de Unie voor de uitrol van de overeenkomstige technologieën die nodig zijn om de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie te verwezenlijken.

39. Net zoals bij CRMA, is het onder NZIA mogelijk bepaalde specifieke projecten te erkennen als strategische projecten, in casu specifieke projecten voor de productie van nettonultechnologie als **strategische nettonulprojecten**.

Projecten voor de productie van nettonultechnologie kunnen bijdragen aan het versterken van de technologische en industriële veerkracht van de Unie door de productiecapaciteit voor een belangrijk deel van een toeleveringsketen op te voeren.

Het opvoeren van de productiecapaciteit voor sectoren waarvoor de productiecapaciteit van de Unie een aanzienlijk aandeel van de wereldproductie vertegenwoordigt en die een fundamentele rol spelen in de veerkracht van de Unie, maakt het met name mogelijk de positie van de Unie in de mondiale toeleveringsketen voor de productie van nettonultechnologie te versterken en helpt bij het aanpakken van kwetsbaarheidsproblemen op het gebied van invoer. Bovendien kunnen die projecten extra voordelen opleveren wat betreft de ontwikkeling van vaardigheden en concurrentievermogen, alsook de decarbonisatiedoelstellingen van de Unie ondersteunen door circulaire en duurzame productiepraktijken toe te passen.

Gelet op dergelijke extra voordelen, moeten die projecten door de lidstaten worden aangemerkt als strategische projecten en moet ervoor een kader gelden waarin ze sneller kunnen worden uitgevoerd, met name door middel van een prioritaire status en kortere termijnen in het vergunningverleningsproces. Projectpromotoren die de status van strategisch nettonulproject wensen te krijgen, moeten die status bij de betrokken lidstaat formeel aanvragen overeenkomstig de in deze verordening vastgelegde aanvraag- en erkenningscriteria.

Een lidstaat mag ook niet worden verplicht om projecten ter ondersteuning van een toeleveringsketen voor een technologie die hij niet aanvaardt als onderdeel van zijn energiemix, te erkennen als strategische projecten.

40. Ook in de NZIA wordt aangegeven dat het belangrijk is te zorgen voor efficiëntie in planning en investeringszekerheid door de administratieve lasten voor projectpromotoren tot een minimum te beperken.

De onvoorspelbaarheid, complexiteit en soms buitensporig lange duur van nationale **vergunningverleningsprocessen** ondermijnt de voor de doeltreffende ontwikkeling van projecten voor de productie van nettonultechnologie noodzakelijke investeringszekerheid.

Om te zorgen voor en vaart te zetten achter de doeltreffende uitvoering, moeten de lidstaten daarom gestroomlijnde en efficiënte vergunningverleningsprocessen toepassen. Bovendien moeten strategische nettonulprojecten op nationaal niveau als dringend worden aangemerkt en moeten zij daarom een prioritaire status krijgen voor zover en in de mate waarin het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet in alle gerechtelijke en geschillenbeslechtsprocedures die daarmee verband houden, terwijl tegelijkertijd de eerbiediging van de rechten van verdediging gegarandeerd blijft, indien en voor zover het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet.

Projecten voor de productie van nettonultechnologie hebben te maken met lange en complexe vergunningverleningsprocessen die twee tot zeven jaar kunnen duren, afhankelijk van de lidstaat, de technologie en het segment van de waardeketen. Gezien de omvang van de vereiste investeringen – met name voor projecten van gigafabriekomvang, die nodig zijn om de verwachte schaalvoordelen te behalen – zorgen tekortkomingen bij de vergunningverleningsprocessen voor een extra en vaak schadelijke belemmering voor het vergroten van de productiecapaciteit voor nettonultechnologie in de Unie.

Aldus moeten de lidstaten ervoor zorgen dat bij het vergunningverleningsproces met betrekking tot dergelijke projecten de in de NZIA vastgestelde termijnen niet worden overschreden.

Voor strategische nettonulprojecten mag het vergunningverleningsproces niet langer duren dan;

- 12 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minstens 1 GW,
- 9 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minder dan 1 GW,
- 18 maanden voor alle vergunningen die noodzakelijk zijn voor de exploitatie van een strategische CO₂ -opslaglocatie en de uitvoering van gerelateerde projecten voor CO₂ -afvang en -transport.

Voor projecten voor de productie van nettonultechnologie mag de duur van het vergunningverleningsproces niet langer zijn dan:

- 18 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minstens 1 GW,
- 12 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minder dan 1 GW.

Voor nettonultechnologieën waarvoor het aantal GW niet relevant is, zoals netwerken en technologieën voor koolstofafvang en -opslag (carbon capture and storage – CCS) of CO₂ -transport en gebruikstechnologieën, moeten de bovengrenzen van deze termijnen van toepassing zijn.

Om het vergunningverleningsproces eenvoudiger, efficiënter en transparanter te maken, moeten promotoren van projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische projecten, terecht kunnen bij

een centraal contactpunt dat belast is met het faciliteren en coördineren van het gehele vergunningverleningsproces.

2. Vlaams kader

41. De omslag naar een klimaatvriendelijke Vlaamse economie en maatschappij, waarin netto nagenoeg geen broeikasgassen worden uitgestoten, is allesbehalve evident.

Vlaanderen heeft een hoge bevolkingsdichtheid, energie-intense industrie en gebrek aan ruimte voor alternatieve systemen. Het drastisch verminderen van het gebruik van koolstof is bijna onmogelijk, koolstof zelf is een onmisbaar element in onze meest essentiële consumenten- en energieproducten. Het terugdringen van het energieverbruik en van de CO₂-uitstoot, vraagt dan ook om een ingrijpende verandering van de manier waarop koolstof gebruikt wordt.

De uitdagingen wat betreft de dimensie decarbonisatie zijn zeer groot. Om de energie- en klimaattransitie voor te bereiden werkte de Vlaamse Regering in samenspraak met burgers, bedrijven en het middenveld al een langetermijnvisie uit die op 20 december 2019 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd: de Vlaamse Klimaatstrategie 2050.

Vlaanderen streeft de doelstelling na om tegen 2030 zijn broeikasgasemissies in de ESR-sectoren te reduceren met 40% ten opzichte van een herrekend 2005. Dit is voor Vlaanderen een enorme uitdaging. In de periode 2005-2023, een periode van 16 jaar, zijn de ESR emissies in Vlaanderen slechts met ca. 22% gedaald ten opzichte van een herrekend 2005.

42. Zoals aangegeven heeft de Vlaamse Regering op 18 juli 2025 een nieuw Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) goedgekeurd. Het gaat om een update van het initiële VEKP dat in 2019 werd goedgekeurd. Dit Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 is een transversaal beleidsplan en vormt een belangrijke basis voor het Vlaams energie- en klimaatbeleid voor de periode 2021-2030.

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan (met horizon 2030) wil de stap zetten om deze uitdaging aan te pakken. De maatregelen die opgenomen zijn in dit plan leiden – op basis van de WAM-prognoses – tot de vooropgestelde reductie van 40% in 2030 (t.o.v. een herrekend 2005)

Delen 2 en 3 van dit Vlaams Energie- en Klimaatplan handelen over decarbonisatie, meer bepaald op het vlak van broeikasgasemissies en verwijderingen, resp. hernieuwbare energie. (zie ook hierboven, bij de toelichting inzake REDIII)

Wat betreft de broeikasgasemissies door veranderingen in landgebruik ([Land Use, Land Use Change and Forestry of LULUCF](#)), krijgen landen in 2021-2025 de bindende doelstelling om eventuele emissies door verandering van landgebruik, zoals ontbossing, volledig te compenseren door minstens een evenredige opname van CO₂ in deze sector. Tegen 2030 moet de opslag op Europees niveau versterkt worden en moet 310 Mt CO₂-eq opgeslagen worden. De verschillende lidstaten moeten bijgevolg bijkomend inzetten op het opslaan van koolstof, voor België bedraagt de doelstelling 320 kton CO₂-eq bijkomende opslag tegen 2030, tegenover het gemiddelde in 2016-2018. Dit kan door de natuurlijke opname van CO₂ door bossen te verbeteren of door herbebossing.

Ook hier stelt Vlaanderen zich als doelstelling om in een Belgische context te voldoen aan de vereisten van de nieuwe Verordening, dus aan de no-debit rule voor de periode 2021-2025, en een bijdrage te leveren aan de 320 kt CO₂-eq bijkomende opslag tegen 2030.

3. Uitvoering door Vlaamse regelgeving

➤ Aanpassing van het OVD

43. Daar deze verordening aldus toepassing kan (en zal) vinden in Vlaanderen, is het aangewezen om de regelgeving aan te passen, zodat duidelijk is dat er vanuit Europa termijnen zijn opgelegd, die mogelijks afwijken van wat voorzien is in het Omgevingsvergunningendecreet.

Immers, door de invoering van het modulair vergunningensysteem, is het mogelijk dat – door toepassing van wijzigingslussen en/of administratieve lussen – de termijn verlengd wordt, waardoor de Europees opgelegde termijnen onbewust overschreden zouden worden.

44. Door de door Europa opgelegde termijnen voor het vergunningsproces voor betrokken projecten op te nemen in het Omgevingsvergunningendecreet, wordt voor de indiening en behandeling hiervan aangesloten bij de huidige vergunningsprocedures, opgenomen in het OVD.

Hierdoor wordt wat betreft inspraak, beroepsmogelijkheden, toezicht en handhaving eveneens aangesloten bij de huidige regelingen (administratief beroep, jurisdictioneel beroep bij de RvVb, omgevingshandhaving, maar ook algemeen bestuurlijk toezicht).

45. Hierbij wordt gewezen op de introductie van begrip “valleien voor versnelde uitrol van nettonultechnologie” door de NZIA.

Zo kunnen lidstaten besluiten om valleien voor versnelde uitrol van nettonultechnologie (de “valleien”) aan te wijzen als specifieke gebieden om industriële nettonulactiviteiten te versnellen, met name om de uitvoering van projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten of clusters daarvan, te versnellen of om innovatieve nettonultechnologieën te testen. De doelstellingen van de valleien zijn het creëren van clusters van industriële nettonulactiviteit en het verder stroomlijnen van de administratieve procedures.

Aan deze mogelijkheid tot aanwijzing wordt in dit geval vooralsnog geen gevolg gegeven.

➤ Overgangsmatig

46. Hoewel te betwijfelen valt of de implementatie van CRMA in Vlaamse regelgeving ingrijpt in reeds lopende vergunningsaanvragen of reeds genomen vergunningsbeslissingen, wordt voorzien dat deze bepalingen slechts van toepassing zijn op aanvragen die zijn ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding van dit decreet.

➤ Inwerkingtreding

47. Artikel 49 van NZIA voorziet in haar inwerkingtreding op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie, zijnde 3 mei 2024. Dit betekent dat deze verordening in werking is getreden op 29 juni 2024. Bovendien bepaalt lid 2 van dat artikel dat de verordening van toepassing is met ingang van 29 juni 2024 (behoudens een aantal bepalingen die geen verband houden met vergunningsprocedure).

Daar deze verordening verbindend in al haar onderdelen is en rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat is, gold de daarin opgenomen regeling reeds voor de betrokken projecten.

Het is dan ook niet nodig om in een retroactieve toepassing van de bepalingen te voorzien.

Daarentegen is het – naar de toepassing in de praktijk toe – best dat deze regeling zo snel mogelijk gekend is.

Ook hier wordt de gebruikelijke regeling van inwerkingtreding van decreten in acht genomen, namelijk de tiende dag die volgt op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad (artikel 84, eerste lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen')

B. Totstandkomingsprocedure

48. Het voorontwerp van decreet werd voor de eerste keer principieel goedgekeurd op 16 mei 2025.

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen ("Minaraad") heeft advies gegeven op 10 juni 2025.

De Vlaamse Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed ("SARO") heeft eveneens advies gegeven op 10 juni 2025.

De wijzigingen aan het ontwerp naar aanleiding van deze adviezen of de motivatie om de ontwerpteksten niet te wijzigen zijn beschreven in B.1.

49. Het voorontwerp van decreet werd voor de tweede keer principieel goedgekeurd op 14 juli 2025.

De Raad van State heeft advies nr. 78.010/1 gegeven op 6 oktober 2025. De wijzigingen aan het ontwerp naar aanleiding van dit advies of de motivatie om de ontwerpteksten niet te wijzigen zijn beschreven in B.2.

B.1. Bespreking van de adviezen van de strategische adviesraden

1. Nood voor spoedadvies

50. De **SARO** betreurt dat er via een spoedprocedure om advies gevraagd wordt over dit strategisch belangrijke dossier. De raad merkt op dat (hernieuwbare) energie niet alleen cruciaal is met het oog op strategische autonomie en klimaatdoelstellingen, maar bovendien een sterk ruimtelijk structurerend karakter heeft.

"Als motivering voor de hoogdringendheid wordt verwezen naar de door Europa opgelegde 'korte omzettingstermijnen', maar de deadlines daarvoor zijn reeds ruim overschreden. Het spreekt voor zich dat dergelijk verzoek tot spoedadvies onder deze omstandigheden niet bevorderlijk is voor het proces van de beleidsadvisering en geenszins een precedent mag vormen telkens wanneer de Vlaamse overheid nalaat tijdig werk te maken van een voorziene omzetting van Europees recht."

51. De **Minaraad** geeft aan dat de regeringsnota de nodige elementen bevat die, op zichzelf beschouwd, voor een afdoende motivatie van de spoedeisendheid zorgen.

Met name voor een deel van de omzettingplichten in verband met Richtlijn (EU) 2023/2413 ligt er nu reeds een ingebrekestelling voor vanwege de Europese Commissie. Voor een ander gedeelte van die implementatieopdracht verstrijkt de omzettingstermijn omzeggens heden. Het is op zich dan ook terecht dat de Vlaamse Regering inzet op een kortdurende omzettingsoperatie

Omdat de nu doorgevoerde versnelling lijkt voort te komen uit een eerder opgelopen vertraging, moet er in de toekomst alles aan gedaan worden om soortgelijke omzettingssachterstand te vermijden

De Minaraad adviseert dan ook pro-actiever de voorbereiding van omzettingsoverplichtingen uit Europese richtlijnen ter hand te nemen.

Reactie

De verkiezingen en daarop volgende periode van regeringsvorming hebben inderdaad voor een vertraging in de omzetting van RED III gezorgd. We betreuren dit en pogen te zorgen voor een zo snel mogelijke omzetting. Het gebrek aan omzetting heeft evenwel de facto niet gezorgd voor een stilstand. De benodigde mapping is bijvoorbeeld tijdig uitgevoerd.

52. De **SARO** vindt het een tekortkoming dat de implementatie van voorliggende Europese regelgeving over HE binnen de Vlaamse regelgeving (o.a. de inventarisatie van het binnenlands potentieel voor HE-projecten, de aanduiding van versnellingsgebieden enz.) gebeurt in afwezigheid van een samenhangende ruimtelijke visie op Vlaams niveau. De raad herhaalt de dringende noodzaak om werk te maken van een volwaardig Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (strategische visie en beleidskaders).

Eén van de noodzakelijke beleidskaders van het BRV betreft het beleidskader voor energie, dat een samenhangend ruimtelijk beeld zal uittekenen ten aanzien van het ruimtelijk faciliteren van de (Europese en Vlaamse) doelstellingen inzake hernieuwbare energie in het Vlaams gewest. Het BRV en de bijhorende beleidskaders garanderen bovendien dat de diverse ruimtelijke uitdagingen in een samenhangend geheel worden uitgewerkt.

53. De **Minaraad** verwijst naar een onenigheid die vroeger al werd vastgesteld tussen de raadspartners, over de aanpak van inplanting van hernieuwbare energie (al dan niet noodzakelijk planmatig via RUP)

Het verschil is dat het nu niet gaat over eventuele neutralisering van strijdige bestemmingen, maar om zones voor versnelde vergunningverlening. In elk geval was de Minaraad eendrachtig over het belang van een procesmatige aanpak, die vertrekt vanuit een ruimtelijke visie over hernieuwbare energie in de context van een BRV, en die, op basis van een afweging van diverse ruimtevragen, zou komen tot aanduiding van de meest optimale inplantingsplaatsen, rekening houdende met betekenisvolle milieuaspecten. Laat dit nu net de benadering zijn van artikel 15quater van de bijgestelde RED.

Op die basis pleit de Minaraad ervoor om ...

- snel een ruimtelijke visie uit te brengen in het kader van BRV, vermits de lidstaat er ook toe gehouden is om globaal voldoende zones aan te duiden;
- [zie verder, punt 62]

Reactie

Het voorontwerp van decreet waarover advies werd gevraagd, is louter de implementatie van Europese regelgeving, om de modaliteiten van RED III in Vlaamse regelgeving om te zetten. De toepassing zelf van die regelgeving, zoals de uitvoering van de potentieelinschatting of het vinden van geschikte locaties om aan te duiden als versnellingszone, maakt geen deel uit van voorliggend voorontwerp van decreet

Niettemin wordt ingegaan op de uitvoering van de potentieelinschatting. Deze heeft in eerste instantie tot doel om de Vlaamse doelstelling inzake hernieuwbare energie te confronteren met de realisatiemogelijkheden. M.a.w.: is de vooropgestelde doelstelling in het Vlaamse Energie- en Klimaatbeleidsplan eigenlijk wel haalbaar? Dit is een heel terechte vraag, aangezien het niet houdbaar is om eenzijdig energiedoelstellingen te verhogen, zonder stil te staan bij het feit of het eigenlijk in Vlaanderen realiseerbaar is.

Het ontbreken van een BRV is hierbij niet zo'n groot gemis. Wel ontbreekt een afgewogen energiebeleid met een terdege onderbouwing van de gewenste opsplitsing tussen de verschillende technologieën rekening houdende met de Vlaamse context. Het streven naar 45% hernieuwbare energie kan op verschillende manieren worden gerealiseerd.

Zowel de SARO als de Minaraad betreuren dat de oefening gebeurd is zonder ruimtelijke uitdagingen samen te nemen. Dit is onterecht. Het is niet omdat er geen BRV of geen beleidskader "ruimte voor energie" is, dat er momenteel geen ruimtelijk beleid is, noch een ruimtelijke energiebeleid. Er wordt terecht gesteld dat een ruimtelijk beleid de diverse ruimtelijke uitdagingen in een samenhangend geheel moet bekijken. Dat heeft ook de potentieelinschatting gedaan, zelfs zonder BRV. De randvoorwaarden die daarbij werden gehanteerd, komen vanuit de andere ruimtevragen. Niet steeds harde randvoorwaarden, maar er werd rekening gehouden met een schemerzone, waarbij er vaak toch wel wat mogelijk is om alle uitdagingen met elkaar te verzoenen. Het klopt dat er hierbij rekening gehouden werd met het huidige ruimtelijk beleid voor energie, dat mogelijks in de toekomst een wijziging kan kennen. Echter gezien de deadlines die opgelegd werden vanuit Europa kon er niet gewacht worden tot dat er een BRV vastgesteld is. Bovendien kunnen de resultaten van de potentieelinschatting doorwerken in een BRV.

2. Gecoördineerde inventarisatie van het binnenlands potentieel

54. De RED III-richtlijn (art. 15ter) verplicht elke lidstaat om uiterlijk op 21 mei 2025 een gecoördineerde inventarisatie uit te voeren van het binnenlands potentieel voor hernieuwbare energie. **SARO** neemt er akte van dat deze inventarisatie, met een focus op wind- en zonne-energie, bijna afgerond is. De raad merkt echter op dat er nog veel onduidelijkheid bestaat over zowel de totstandkoming, het juridisch statuut als de inhoud van deze inventarisatie.

Wat betreft de totstandkoming verwijst de SARO in eerste instantie naar zijn bemerkingen inzake het BRV: de inventarisatie van het binnenlands potentieel voor hernieuwbare energie is in Vlaanderen gebeurd zonder samenhangende ruimtelijke visie op Vlaams niveau.

Verder is het onduidelijk op basis van welke criteria de inventarisatie werd opgemaakt. De regeringsnota vermeldt bv. dat er voor windenergie werd uitgegaan van een 'reeks aan randvoorwaarden, uit wetgeving en beleid, die de inplanting van een windturbine op een bepaalde locatie mogelijk maken, bemoeilijken of uitsluiten', maar specificeert niet concreet wélke deze randvoorwaarden zijn. Het is de raad daarnaast niet duidelijk welke rechtsgevolgen er aan de inventarisatie verbonden zijn, bijvoorbeeld in het kader van omgevingsvergunningsaanvragen en/of lokale planinitiatieven in gebieden die in de inventarisatie zijn opgenomen. Ook is onduidelijk in hoeverre er in de procedure inspraak- en beroepsmogelijkheden zijn voorzien. De SARO vraagt op al deze punten verduidelijking.

Hoewel de vooropgestelde deadline van 21 mei 2025 niet meer gehaald kan worden, dringt de raad aan op een maximale transparantie over de inhoud en de gevolgen van de inventarisatie. De bezorgdheid is dat een gebrek aan duidelijkheid hierover kan leiden tot een de facto stop of vertraging op initiatieven in de betrokken gebieden.

55. Reeds in 2021 heeft de **Minaraad** gevraagd om het resterend technisch energetisch potentieel aan hernieuwbare energiebronnen en de bijhorende transport- en flexibiliteitsinfrastructuur – op lokaal en/of intercommunaal en/of referentieregionaal en/of provinciaal organisatieniveau – beter in kaart te brengen. Uit de bewoordingen van de bijgestelde RED leidt de Minaraad af dat het bij de vereiste inventarisatie niet alleen gaat om een loutere potentieelinschatting: het gaat om de gebieden *die nodig zijn* om de doelen te behalen waartoe men zich heeft geëngageerd. Uit de bewoordingen van de regeringsnota maakt de Raad ook op dat er allicht nog een weg te gaan is inzake het gecoördineerde karakter van de inventarisatie (i.e. coördinatie met alle relevante entiteiten – zie hiervoor).

De Raad adviseert dan ook om deze inventarisatie- en inschattingsoefening snel af te ronden, en, na een overleggronde met de lokale besturen en inspraak van de betrokkenen, de resultaten hiervan definitief vast te leggen.

Reactie

Zoals reeds in vorige reactie werd geduid, heeft de potentieelinschatting tot doel om na te gaan of de huidig geformuleerde doelstellingen haalbaar zijn. Deze oefening werd uitgevoerd en is, conform ook de modaliteiten van REDIII, een theoretische oefening. Deze oefening was klaar voor de deadline van 21 mei 2025 en is op de website van het departement Omgeving raadpleegbaar bij de onderzoeksresultaten. Daar wordt ook weergegeven welke randvoorwaarden in rekening zijn gebracht.

De potentieelinschatting moet regelmatig geactualiseerd worden, namelijk bij actualisaties van het VEKP. De potentieelinschatting is een louter onderzoeksrapport en heeft dan ook geen juridisch statuut waardoor er geen rechtsgevolgen uit geput kunnen worden en er geen inspraak over wordt georganiseerd. Er zijn geen gevolgen voor de vergunningverlening.

3. Keuze voor het instrument en opmaak van RUP's

56. De **SARO** merkt op dat het niet realistisch is om tegen de Europese deadline van 21 februari 2026 RUP's, inclusief gedetailleerde plan-MER's, voor versnellingsgebieden op te stellen. Met het oog op rechtszekerheid acht de raad het wenselijk om de toepassing van artikel 8 temporeel te beperken.

SARO merkt overigens op dat artikel 8 een belangrijke uitzondering inhoudt op het principe dat stedenbouwkundige voorschriften bij een RUP van stedenbouwkundige aard moeten zijn. Specifiek inzake windturbines vraagt de raad aandacht voor de afstemming tussen de versnellingsgebieden en het bestaande vergunningenbeleid voor windturbines, om zo de effectiviteit van de beoogde RUP's voor deze versnellingsgebieden te waarborgen.

Voka twijfelt of het RUP-instrument het meest geschikt is om versnellingsgebieden af te bakenen en vraagt om te bekijken of een versnellingsgebied eenvoudiger kan worden aangeduid via een 'overdruk'.

57. Op zichzelf genomen kan de **Minaraad** zich verenigen met de piste om de RUP geschikt te maken opdat hiermee de gevraagde versnellingszones zouden kunnen worden aangeduid. Gelet op de procedurele doorlooptijd van ruimtelijke uitvoeringsplanning, is het voor de Raad evenwel zeer onwaarschijnlijk dat men met de gewone RUP enigszins zou kunnen beantwoorden aan de gestelde datum "uiterlijk op 21 februari 2026".

De Minaraad wil dan ook, als te onderzoeken oplossingsrichting voor de aanduiding van versnellingsgebieden, verwijzen naar de op grond van artikel 5.6.8 VCRO ingestelde procedure voor het aanduiden van "gebieden als watergevoelig openruimtegebied", mits ook de leerlessen meegenomen worden die men in verband met de aanduiding van deze WORK's mocht constateren. Het basisschema is dat er voor de aanduiding van een 'WORK' wordt gewerkt met een loutere overdruk, zonder te raken aan de onderliggende bestemmingen.

Mogelijk kan er ook tijd worden gewonnen worden door in het nu lopende MER voor bestemmingsneutraliteit een planmatige aanpak voor windturbines te onderzoeken. Zo hoeft nadien geen apart plan-MER te worden opgemaakt voor de in te stellen versnellingszones

De Minaraad is eendrachtig over het belang van een procesmatige aanpak, die o.a. op basis van een afweging van diverse ruimtevragen, zou komen tot aanduiding van de meest optimale inplantingsplaatsen, rekening houdende met betekenisvolle milieuaspecten.

Op die basis pleit de Minaraad ervoor om ...

- alleszins, in uitvoering artikel 15quater, lid 2, van de bijgestelde RED, te voorzien in degelijke milieu-effect-rapportage en goed verzorgde inspraak in dat verband, vermits er op projectniveau een vrijstelling van m.e.r. kan volgen,
- om te onderzoeken of, analoog met de in artikel procedure tot aanduiding van WORK's en mits medeneming van de leerlessen in dit verband, op korte termijn gebruik kan worden gemaakt van "een overdruk als mogelijkheid", i.e. over te gaan tot aanduiding van die versnellingsgebieden zonder dat daarom noodzakelijkerwijze gesleuteld hoeft te worden aan onderliggende bestemmingen.

Reactie

De RUP-procedure m.i.v. het doorlopen van een m.e.r.-procedure duurt inderdaad lang, gelet op de verschillende voorziene stappen o.a. naar advisering en inspraak toe.

Maar ook als wordt gekozen voor een eigenstandig instrument zoals de WORK's, de afbakening van gebieden uit het duinendecreet of iets vergelijkbaars, zal men niet kunnen ontsnappen aan het doorlopen van een plan-m.e.r.-procedure, aan inspraak (van burgers, overheidsinstanties en adviesraden) en aan de mogelijkheid voor burgers om naar de rechter te stappen. Tijdwinst lijkt hier niet af te hangen van de gekozen werkwijze.

Wat de suggestie betreft om te werken met een overdruk: hoe gedetailleerd het RUP is, is niet in wetgeving vastgelegd. Ook een RUP kan zich beperken tot een overdruk of een afbakeningslijn. Ook het werken met overdruk dient te gebeuren met een geëigende procedure.

4. Aanduiding van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie

58. De **SARO** merkt op dat Vlaanderen voorlopig terughoudend lijkt in het aanduiden van versnellingszones voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie in het Vlaamse Gewest.

Verder merkt de SARO op dat Vlaanderen geen afzonderlijke budgetten vrijgemaakt noch voorziet in personeelsversterking, en dit ondanks de mogelijke en aanzienlijke impact van de opmaak van plan-MER's met het oog op het aanduiden van versnellingsgebieden.

De raad vraagt verduidelijking over deze Vlaamse terughoudendheid voor het aanduiden van versnellingsgebieden voor HE-projecten, en dit gezien de Vlaamse

doelstellingen inzake HE (o.a. op vlak van wind- en zonne-energie) én de Vlaamse vergunningsbevoegdheid voor grote energieprojecten.

59. In een ruimer perspectief meent de **Minaraad** dat de premisse riskant is dat het Vlaamse Gewest er als deelstaat niet toe verplicht zou zijn om op korte termijn versnellingszones aan te duiden.

Reactie

Het departement Omgeving voorziet mensen en middelen om ruimtelijke uitvoeringsplannen te maken, en de bijhorende m.e.r.-verplichtingen op te nemen. Het is niet omdat er geen afzonderlijke budgetten vrijgemaakt worden, dat dit niet binnen de reguliere middelen kan opgevangen worden.

We verduidelijken de terughoudendheid zowel voor wind- als voor zonne-energie apart.

66.A WINDENERGIE

De potentieelinschatting leert ons dat er in Vlaanderen geen grote aaneengesloten zones zijn die aan de vereisten voor een versnellingszone voldoen. Zelfs kleinere zones voor een beperkt windpark kunnen niet worden geïdentificeerd, omwille van de vereiste dat er geen aanzienlijke negatieve milieueffecten te verwachten mogen zijn. Vlaanderen is een dermate dichtbevolkt gebied, met een erg verspreide bebouwing, dat er op quasi elke locatie verder onderzoek op project niveau nodig zal zijn om deze aanzienlijke milieueffecten, of hinder naar mensen uit te sluiten.

De vraag stelt zich dan ook of het aanduiden van versnellingszones voor wind in Vlaanderen wel wenselijk is, en of zij voor een effectieve versnelde uitrol van hernieuwbare energie zouden zorgen.

Deze vraagstelling wordt versterkt vanuit de ratio achter de REDIII-wijzigingen aan de hernieuwbare energierichtlijn:

"Langdurige administratieve vergunningsprocedures vormen een van de belangrijkste belemmeringen voor investeringen in hernieuwbare-energieprojecten en de bijbehorende infrastructuur. Deze belemmeringen omvatten de complexiteit van de toepasselijke regels voor selectie van locaties en administratieve goedkeuring van zulke projecten, de complexiteit en de duur van de beoordeling van de milieueffecten van zulke projecten, en gerelateerde energienetwerken, problemen in verband met de aansluiting op het net, beperkingen op de aanpassing van technologiespecificaties tijdens de vergunningsprocedure, en personeelsproblemen bij de vergunningverlenende autoriteiten of netwerkbeheerders. Om het tempo van de uitrol van zulke hernieuwbare-energieprojecten te versnellen, moeten regels worden vastgesteld om de vergunningsprocedures te vereenvoudigen en te verkorten, waarbij rekening moet worden gehouden met de brede publieke aanvaarding van de inzet van hernieuwbare energie."

Als we kijken naar de Vlaamse situatie, zijn het allerm minst de termijnen in eerste administratieve aanleg die ervoor zorgen dat de uitrol van hernieuwbare energie moeizaam verloopt. Onze termijnen voor de gewone vergunningsprocedure in eerste administratieve aanleg bedragen 105 of 120 dagen. Deze termijnen zijn een stuk korter dan de nieuwe algemene dwingende termijnen die in de REDIII-richtlijn worden voorgesteld, zowel buiten als binnen versnellingszones. Met het modulaire omgevingsvergunningensysteem zou de procedure door het 'lussen' wel langer kunnen worden, maar deze wijziging zorgt er net voor dat procedures bij bepaalde wijzigingen doorheen het traject, niet volledig opnieuw zouden moeten aangevat worden, waardoor deze wijziging dus ingegeven is vanuit vlottere procedures.

Een gebrek aan draagvlak zowel onder lokale besturen, als bij burgers leidt tot het feit dat windprojecten steevast worden aangevochten met vaak jaren aan procedures als gevolg.

In die zin moeten we oppassen dat het aanduiden van versnellingszones geen averechts effect teweegbrengt. De vrees bestaat dat de draagkracht voor windenergieprojecten buiten versnellingszones verder zou afnemen. Het idee kan ontstaan dat dergelijke projecten, als zij buiten versnellingszones ingepland worden, zich niet in geschikte gebieden bevinden.

De Europese Commissie adviseert om bij het zoeken naar versnellingszones te focussen op de voorgestelde synergiën met prioritaire gebieden zoals industrieterreinen, langs infrastructuur, etc. Uit onze potentieelinschatting blijkt duidelijk dat het 'laaghangend fruit' voor wind in deze prioritair geschikte gebieden, zoals ook in ons ruimtelijk beleid (via de geldende omzendbrief) vooruitgeschoven, reeds geplukt is. Er zal de komende jaren verder moeten worden nagedacht over manieren waarop er meer ruimte kan worden vrijgemaakt voor windenergie in Vlaanderen, of de doelstellingen van windenergie moeten bijgesteld worden, maar de aanduiding van versnellingszones lijkt hier geen soelaas te bieden.

66.B. ZONNE-ENERGIE

Vlaanderen stimuleert zonnepanelen op daken. De hoofdrede is dat in het dichtbevolkte Vlaanderen al voldoende competitie is tussen de verschillende economische sectoren (wonen, industrie, landbouw, natuur,...) om onnodige ruimteclaims te doen vanuit de energiesector. Vlaanderen zet dus in op ruimtelijke- en economische optimalisatie via PV op dak. Uit de potentieelinschatting blijkt dat wat betreft de doelstellingen inzake zonne-energie, er voldoende potentieel is op daken. Wat zon betreft, is er geen meerwaarde om PV op daken aan te wijzen in versnellingszones. Vaak zijn deze installaties vrijgesteld van vergunning of kennen een heel eenvoudig vergunningentraject en zou de aanduiding van een versnellingszone complexer zijn dan het eigenlijke vergunningsproces.

Maar hier zijn evenwel mogelijkheden om bijvoorbeeld zonne-overkappingen over grote parkings op grote bedrijventerreinen te faciliteren.

Het is aan Vlaanderen om te monitoren en te verzekeren dat het tempo van PV-installaties voldoende snel gebeurt om de doelstelling te halen.

De Minaraad merkt op dat het riskant is om aan te nemen dat we als Vlaams Gewest er niet toe verplicht zijn om versnellingszones aan te duiden. Dit werd nochtans afgetoetst tijdens een overleg met DG Energy. Volgens de Europese richtlijn moet elke lidstaat (en niet elke regio of deelstaat) minstens één zone voor één vorm van hernieuwbare energie aanduiden. Als met andere woorden de federale overheid één zone in de Noordzee aanduidt voor windenergie, dan is de richtlijn in heel België correct uitgevoerd.

60. De **SARO** vraagt om volgende passage in de nota aan de Vlaamse Regering te verduidelijken in het licht van de RED III-richtlijn:

'Daarbij moet voorrang worden gegeven aan kunstmatige en bebouwde oppervlakten of aangetaste gronden die niet bruikbaar is voor de landbouw.'

Reactie

Artikel 15 quater van REDIII stelt letterlijk inzake de aanduiding van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie:

"[...] wijzen de bevoegde autoriteiten voldoende homogene land-, binnenwater- en zeegebieden aan waar de inzet van een of meer specifieke soorten hernieuwbare-energiebronnen naar verwachting geen

aanzienlijke milieueffecten zal hebben, gezien de specifieke kenmerken van het geselecteerde gebied, waarbij zij:

i) voorrang geven aan kunstmatige en bebouwde oppervlakken, zoals daken en gevels van gebouwen, vervoersinfrastructuur en de onmiddellijke omgeving hiervan, parkeerterreinen, boerderijen, afvalterreinen, industrieterreinen, mijnen, kunstmatige binnenwaterlichamen, meren of reservoirs, en, waar toepasselijk, locaties voor de behandeling van stedelijk afvalwater alsmede aangetaste grond die niet bruikbaar is voor de landbouw; [...]"

Dit is dus min of meer een letterlijke overname, wat in overeenstemming is met het huidige Vlaamse visie op het ruimtelijk beleid: bij voorkeur binnen ruimtebeslag, daarna aansluitend aan ruimtebeslag (zoals lijninfrastructuur en grote industrieterreinen), en pas als laatste in de open ruimte. Binnen het ruimtebeslag geven we bovendien voorkeur aan meervoudig gebruik, waarbij bv. Zonnepalen op daken, aan gevels of als overkapping, de voorkeur geniet ten opzichte van grondgebonden installaties.

5. Lokaal draagvlak en afstemming versnellingsgebieden en lokale visie

61. Volgens de **SARO** lijkt de Vlaamse regering het initiatiefrecht voor het opmaken van RUP's voor de aanduiding van versnellingsgebieden voor hernieuwbare energieprojecten door te schuiven naar de lokale overheden, met het oog op het vergroten van het draagvlak.

De raad erkent dat de opmaak van RUP's op lokaal niveau (mits een goede communicatie, participatie- en inspraakmogelijkheden) kan bijdragen aan het creëren of versterken van lokaal draagvlak. De raad benadrukt evenwel het belang om vanuit Vlaanderen ook actief werk te maken van draagvlakcreatie bij de lokale overheden voor de opmaak van RUP's voor versnellingsgebieden of, desgevallend zelf de opmaak van een RUP te initiëren in overleg met de lokale besturen en andere stakeholders.

De SARO acht het noodzakelijk dat de nodige middelen worden vrijgemaakt gezien de aanduiding van versnellingsgebieden mogelijks een aanzienlijke impact kan hebben op de inzet van personeel binnen de lokale besturen.

Reactie

Het is niet de bedoeling om het initiatiefrecht door te schuiven. Er wordt enkel vermeld dat de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan kan gebeuren door alle drie de bestuursniveaus (wat niet het geval zou zijn bij bijvoorbeeld de inzet van een instrument vergelijkbaar aan de aanduiding van watergevoelige open ruimtegebieden).

Met de invoering van het ruimtelijk beleidsplanningssysteem kunnen bestuursniveaus iets soepeler inspelen op eigen te definiëren ruimtelijke werven. We merken dat een aantal provincies of gemeentebesturen duidelijk werk willen maken van een ruimtelijke visie op hun grondgebied voor hernieuwbare energie. Op deze manieren hebben ze ook toegang tot een mogelijks belangrijk instrument om hun visie waar te maken.

Daarenboven zijn zonne-installaties – voor zover ze niet zijn vrijgesteld van vergunning – volgens de gesloten lijst ter bepaling van de bevoegdheidsverdeling van omgevingsvergunningen, een bevoegdheid van lokale besturen. Het is ook logisch dat zij hiervoor – indien gewenst – zelf gebieden kunnen aanduiden.

Hier wordt ook nogmaals benadrukt dat de aanduiding van eventuele versnellingsgebieden, slechts één onderdeel is van de implementatie van REDIII en niet de uiteindelijke finaliteit. REDIII beoogt realistische

doelstellingen in overeenstemming met de haalbaarheid en snelle administratieve procedures (beroepsprocedures niet mee gerekend).

Lokale besturen worden niet verplicht om gebieden aan te duiden. Het is aan de lokale besturen om hier binnen hun werking al dan niet prioriteit aan te geven. Daarnaast wordt sowieso bekeken in het ruimer traject van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, hoe het interbestuurlijk samenspel rond ruimtelijke uitdagingen best kan verlopen en hoe lokale besturen ondersteund kunnen worden. Dit is niet steeds een financiële ondersteuning.

62. De **SARO** merkt op dat heel wat lokale besturen de voorbije jaren geïnvesteerd hebben in de opmaak van een ruimtelijke visie op lokaal niveau met inbegrip van een visie op hernieuwbare energie. De raad merkt op dat nergens verduidelijkt wordt hoe er desgevallend dient te worden omgegaan met conflicten tussen een RUP voor versnellingsgebieden, en de ruimtelijke visie van een lokale overheid in het lokale ruimtelijke beleidsplan (desgevallend ruimtelijk structuurplan). SARO gaat ervan uit dat de Vlaamse regering geen afwijking van de algemene principes wenst door te voeren, waardoor er voorafgaandelijk steeds moet worden nagegaan of de plannen haalbaar zijn binnen het geldende ruimtelijke beleidsplan (desgevallend ruimtelijk structuurplan).

Reactie

Er wordt inderdaad geen wijziging doorgevoerd aan de hiërarchie van de plannen. Een ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van een ruimtelijk structuurplan van het bestuursniveau in kwestie, of in uitvoering van een ruimtelijk beleidsplan van het eigen bestuursniveau of van een hoger bestuursniveau. Zo kan bijvoorbeeld een provinciaal RUP opgemaakt worden in uitvoering van het provinciaal ruimtelijk beleidsplan of van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (indien dit van kracht is). Het RUP mag niet onverenigbaar zijn met een beleidskader van het eigen of hoger ruimtelijk beleidsplan. In principe kan een gewestelijk RUP evenwel wel afwijken van een provinciaal of gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan of structuurplan. Echter voorziet de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan ook in dialoog en afstemming met andere bestuursniveaus.

63. De **Minaraad** stelt vast dat RED III bepaalt dat de lidstaten het publiek draagvlak voor hernieuwbare-energie-projecten dienen te bevorderen, door directe en indirecte deelname van lokale gemeenschappen aan die projecten te faciliteren. Deze bepaling is als zodanig niet het voorwerp van voorliggende omzettingsoperatie.

De Raad adviseert om na te gaan in hoeverre de Vlaamse regelgeving en administratieve processen nu reeds de lokale of regionale deelname aan hernieuwbare-energie-projecten faciliteren en, op basis van het handboek RRES⁵, welke hierin de verbetermogelijkheden zijn.

Reactie

Bevordering van publiek draagvlak, hoe relevant ook, ligt buiten de scope van voorliggend decreet.

6. Vergunningsproces

64. **SARO** benadrukte in zijn advies over de beleidsnota Omgeving 2024-2029 het belang van een heldere en samenhangende regelgeving, met het oog op een duurzaam en kwaliteitsvol omgevingsbeleid.

⁵ BUUR PoS, VITO, CEDELFT (2021). Regionale Ruimtelijke Energiestrategie: een draaiboek. i.o.v. Departement Omgeving.

De raad stelt echter vast dat het ontwerpdecreet extra complexiteit toevoegt aan het Vlaamse omgevingsbeleid.

Zo verwijst de Raad naar de specifieke bepalingen voor HE-projecten binnen de huidige omgevingsregelgeving, en het feit dat er gelijktijdig wijzigingen aan zowel de huidige regelgeving als aan nog in werking te treden bepalingen voorzien worden. Ook wat betreft de inwerkingtreding van het ontwerpdecreet vraagt de SARO verduidelijking.

Reactie

Het feit dat omgevingsregelgeving complexer wordt, kan alleen maar worden bijgetreden.

Aan huidige (afwijkings)mogelijkheden voor hernieuwbare energie wordt niet geraakt, deze blijven ongewijzigd.

Daarentegen bevatten RED III, CRMA en NZIA procedurele bepalingen, waaronder vaste beslissingstermijnen en verplichtingen voor lidstaten. Vlaanderen kan niet anders dan de nodige regelgevende maatregelen te nemen om de omzetting / implementatie hiervan te verzekeren.

Bij deze omzetting wordt zoveel mogelijk getracht bepalingen dermate op te maken dat deze robuust genoeg zijn en onveranderd blijven onder zowel de huidig geldende regelgeving als onder de toekomstig modulair vergunningsprocedure. Gelet op de omzettingstermijn die geldt voor REDIII kan de inwerkingtreding van de modulaire vergunningsprocedure niet afgewacht worden.

Wat betreft de inwerkingtreding wordt erop gewezen dat huidig ontwerp van decreet de omzetting resp. implementatie van RED III, CRMA en NZIA tot doel heeft. Elk van deze Europese initiatieven heeft zijn eigen omzettings-/implementatietermijn of -termijnen.

65. De **SARO** heeft bedenkingen bij de ruime afwijkingsbepalingen voor HE-projecten in het ontwerpdecreet, in het bijzonder wat betreft de project-MER-verplichtingen en de passende beoordeling voor HE-projecten in versnellingsgebieden. De raad heeft ook een aantal vragen bij de voorziene regeling in geval van betwistingen. De SARO vraagt al de in het ontwerpdecreet ingebouwde afwijkingsbepalingen beter te motiveren en juridisch te onderbouwen in het licht van het gelijkheidsbeginsel en de beginselen van behoorlijk bestuur.

Reactie

SARO heeft bedenkingen bij de Europese wetgeving. Dit is immers quasi letterlijk de verplichte overname van de Europese teksten.

66. Artikel 16septies RED III geeft mee dat de lidstaten, in de context van vergunningsprocedures en 'passende beoordelingen', een vermoeden van 'hoger belang' moeten hechten aan "de planning, bouw en exploitatie van installaties voor de productie van hernieuwbare energie, de aansluiting van dergelijke installaties op het net, het bijbehorende net zelf, en opslagactiva" in de context van de Habitatrichtlijn, de Vogelrichtlijn of de Kaderrichtlijn Water. Een echo van de bepaling is te vinden in artikel 6 van de zgn. Natuurherstelwet⁶. In hun gezamenlijk advies hierover verklaarden SERV, SALV en **Minaraad** zowel de doelstelling van natuurherstel als deze van hernieuwbare energie te ondersteunen. Ze vroegen naar een billijk evenwicht tussen beide doelen op het niveau van de planning, en, op het niveau van de projecten, naar natuur-inclusief ontwerpen van installaties voor hernieuwbare energie.

Reactie

⁶ Verordening (EU) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening (EU) 2022/869

Inderdaad, er wordt erkend dat evenwicht nodig is. De erkenning als vermoeden van 'hoger belang' betekent enkel dat bij de vergunningsbeslissing kan gebruik gemaakt worden van de afwijkingsbepalingen zoals in de verschillende richtlijnen werden geduid. Daarnaast zijn er nog veel randvoorwaarden bij de toepassing van die afwijkingsbepalingen die moeten blijven worden gerespecteerd.

67. Wat betreft het ontwerpdecreet stelt de **SARO** vast dat de Europese termijnen slechts beperkt impact hebben op de in Vlaanderen geldende beslissingstermijnen. De raad heeft wel een aantal bedenkingen bij de praktische haalbaarheid van de ingekorte termijnen van drie maanden en zelfs één maand voor specifiek zonne-energie apparatuur en warmtepompen in het ontwerpdecreet. Verder vraagt de SARO te verduidelijken wat de implicaties zijn indien een kortere Europese termijn niet kan worden nageleefd.

Reactie

De Europese termijnen zullen vermoedelijk zeer beperkt impact hebben op de Vlaamse beslissingstermijnen, buiten waar deze zeer kort zijn (bv. 1 maand in geval een omgevingsvergunningsprocedure voor de installatie van apparatuur voor zonne-energie met een vermogen van 100 kW of minder).

Het kan echter niet uitgesloten worden dat bij toepassing van meerdere lussen in de modulaire vergunningsprocedure door Europa voorziene beslissingstermijn mogelijks overschreden wordt.

Zelfs indien er geen overschrijding van deze Europese termijnen mogelijk was onder nationaal recht, dan nog zijn de lidstaten (i.c. Vlaanderen) verplicht om te voorzien in een omzetting van betrokken richtlijn.

De richtlijn zelf bepaalt niet wat er gebeurt bij het verstrijken van de beslissingstermijn vooraleer een beslissing genomen is. Alleen bij apparatuur voor zonne-energie met een vermogen van 100 kW is Europees bepaald dat bij ontstentenis van een beslissing na verstrijken van de Europese maximumtermijn, de vergunning wordt geacht te zijn verleend.

Ook blijven de algemene termijnen van het Omgevingsvergunningendecreet spelen. Men dient deze te respecteren, ook als deze in concreto korter zouden zijn dan de termijnen die Europa oplegt. Zoals aangegeven zullen de Europese termijnen vermoedelijk een zeer beperkte impact hebben op de Vlaamse termijnen.

7. Andere verplichtingen uit artikel 15 e.v. van RED III

68. De **Minaraad** wijst erop dat artikel 15, lid 3, RED III oplegt dat de lidstaten zouden voorzien in "*bepalingen voor de integratie van hernieuwbare energie in de stedenbouw en de infrastructuurplanning*". Ook legt artikel 15bis, lid 3, RED III op dat er een integratie zou gebeuren van 'hernieuwbare energie' in de toepasselijke bouwvoorschriften.

Het gaat hier wellicht om kwesties die op het niveau van uitvoeringsbesluiten moeten aangepakt worden. De Raad vernam graag welke analyse hier voorligt en welke maatregelen er zo nodig zullen worden genomen.

Reactie

De integratie van hernieuwbare energie in stedenbouw en infrastructuurplanning zal niet afzonderlijk en bijkomen worden opgenomen in uitvoeringsbesluiten bij het omgevingsvergunningendecreet. Enerzijds voorziet de Vlaamse regelgeving al in een aantal bepalingen ter ondersteuning van deze integratie: zo geldt de verplichting bij nieuwbouw en bij ingrijpende renovaties om een minimaal aandeel hernieuwbare energie te voorzien⁷ en de verplichting om te renoveren tot een bepaald energiepeil bij bijvoorbeeld

⁷ [Hernieuwbare energie: overzicht van de eisen \(huidig\) | Vlaanderen.be](#)

verkoop of overdracht van een woning⁸. Daarnaast stimuleert Vlaanderen ook reeds de opmaak van warmteplannen door de lokale besturen⁹.

69. De lidstaten krijgen de mogelijkheid om gebieden aan te duiden voor netwerk- en opslaginfrastructuur die nodig is om hernieuwbare energie in het elektriciteitssysteem te integreren. Hierbij wordt opgelegd op diverse Europees ingestelde beschermingszones te ontzien, maar tegelijk wordt er ook een afwijkingsmogelijkheid verschaft op dit laatste. In de memorie van toelichting wordt aangestipt dat deze bepaling facultatief is, en zodoende 'voorlopig' niet wordt omgezet.

Vermits de Vlaamse Regering ervan uitgaat dat investeringen in infrastructuur belangrijk zijn en vermits energie-infrastructuur een doorslaggevende factor is voor de energietransitie, vraagt de **Minaraad** wat de Vlaamse Regering in dit verband van plan is.

Reactie

Zoals gesteld is de bepaling facultatief. In Vlaanderen kan er gebruik gemaakt worden van de aanduiding van leidingsstraten via een RUP (met Plan-MER), waarna later een vergunningsaanvraag (met project-MER) volgt. Echter is gebleken dat de opmaak van een RUP voor de aanduiding van een leidingsstraat geen meerwaarde heeft indien deze niet direct projectgebonden is. Bij de projectaanvraag zijn dan ook vaak heel veel afwijkingen nodig van het plan. Daartoe werd in Vlaanderen het instrument 'complex project' geïntroduceerd, waarbij de opmaak van een RUP en het verlenen van de nodige vergunningen en machtigingen in één geïntegreerde procedure is vervat, met inbegrip van een geïntegreerd effectenonderzoek. De introductie van versnellingszones als nieuw instrument biedt hier geen meerwaarde.

70. De lidstaten dienen te voorzien in een centraal contactpunt. Voorliggend decreet duidt de bevoegde vergunningverlenende overheid aan als het vereiste centraal contactpunt. Hoewel dit op zich een legitieme omzettingsbeslissing is, is het voor de **Minaraad** niet direct duidelijk hoe de combinatie van beide rollen in praktijk gaat uitdraaien: de functie van contactpunt veronderstelt immers een zekere nabijheid, terwijl de functie van vergunningverlening net een zekere distantie vereist.

Reactie

De centrale contactpunten zijn onder meer belast met het faciliteren en coördineren van het gehele vergunningverleningsproces. Dergelijke contactpunten moeten snel operationeel zijn (juridisch, administratief, financieel, personeel, ICT-matig) en kort op de bal kunnen spelen bij de volledige administratieve omgevingsvergunningsaanvraag en vergunningverleningsprocedure in betreffende dossiers.

In dat opzicht is het inderdaad logisch dat er gekeken wordt naar de bevoegde vergunningverlenende overheid. Deze zijn én op de hoogte van de procedure als bekend met eventuele gevoeligheden.

Deze overheden zijn voldoende matuur om een onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende rollen. Bovendien biedt de vergunningsprocedure een aantal garanties naar objectiviteit, door o.a. advisering en openbaar onderzoek.

71. Artikel 16bis, lid 2, van de bijgestelde RED introduceert een versnelde procedure voor repowering-initiatieven "op één locatie". Deze bepaling wordt correct omgezet met wijzigingsartikel 19. In het algemene deel van de memorie van toelichting is er sprake van "op exact dezelfde locatie". Om verwarring te

⁸ [Renovatieverplichting voor residentiële gebouwen | Vlaanderen.be](#)

⁹ [Opmaak lokaal warmteplan | Lokaal Energie en Klimaat Pact](#)

vermijden pleit de **Minaraad** ervoor om op die plaats in de memorie het woord "exact" weg te laten.

Reactie

Deze wijziging wordt doorgevoerd.

8. Andere aandachtspunten m.b.t. RED III

72. De **SARO** vraagt om de conclusie dat het behalen van de doelstelling uit het VEKP om 2,64 GW windenergie op land te realiseren - een doelstelling die in het Vlaams Regeerakkoord nog werd aangescherpt tot 2,8 GW - 'minder evident' is en zelfs met de recente versoepelingen voor solitaire windturbines en windwinningszones vanaf 20 MW in open ruimte erg ambitieus te noemen is verder te onderbouwen, onder andere in relatie tot de resultaten van de Vlaamse VITO studie uit 2024 om het Vlaams potentieel voor HE en gebieden voor de versnelde uitrol van HE in kaart te brengen.

Reactie

De potentieelinschatting werd uitgevoerd via een analyse met ruimtelijke vertaling van zachte en harde randvoorwaarden die gelden voor windturbines op nieuwe locaties¹⁰. Hierbij werd er berekend dat er in Vlaanderen nog circa 16.000 hectare van de in totaal 1.362.443ha in Vlaanderen als zoekzone kan dienen voor de plaatsing van nieuwe windturbines.

Binnen deze zoekzones blijkt een beleidspotentieel van 3,8 GW. Van deze 3,8 GW bevindt zich echter slechts 383 MW, oftewel 47% van de VEKP doelstelling, zich in een zone waar geen enkele randvoorwaarde op van toepassing is. Bovendien is niet zeker dat deze laatste leidt tot technisch rendabele locaties. Daarnaast werd bijvoorbeeld ook rekening gehouden met de eerder theoretische mogelijkheid dat windturbines langs lijninfrastructuur in landschappelijk waardevol agrarisch gebied vergunbaar zijn. Dit is echter nog niet het geval.

73. De **Minaraad** komt terug op wijzigingsartikel 18, strekkende tot omzetting van artikel 16, lid 7 van RED III. De om te zetten bepaling luidt:

"De lidstaten voorzien in toereikende middelen om ervoor te zorgen dat gekwalificeerd personeel, bijscholing en omscholing beschikbaar is voor hun bevoegde autoriteiten in overeenstemming met de geplande geïnstalleerde capaciteit voor de opwekking van hernieuwbare energie [...]. De lidstaten staan de regionale en lokale autoriteiten bij om de vergunningsprocedure te vergemakkelijken."

De analoge tekst van het voorontwerpdecreet beantwoordt hieraan. De vraag is wat hieruit feitelijk moet volgen.

De Minaraad heeft reeds van bij het begin van de instelling van de 'omgevingsvergunning' gewezen op de problematiek van voldoende capaciteit voor een gedegen vergunningverlening, en vraagt dan ook om aan deze kwestie de nodige aandacht te besteden.

Reactie

*Capaciteit en expertise blijft een continu aandachtspunt.
Dit vergt echter geen decretale oplossing.*

74. De **Minaraad** pleitte reeds in 2021 voor een wederzijdse inpassing en versterking, van beleid gericht op de uitrol van hernieuwbare energie en van het

¹⁰ Zachte randvoorwaarden: hiervoor is een bijkomende (projectgebonden) detailstudie nodig; harde randvoorwaarden: hier mogen onder geen enkele voorwaarde windturbines komen.

ruimtelijk beleid. De conclusie was: er zijn vele potentiële synergieën – ze moeten worden waargemaakt.

Met voorliggende implementatie-oefening wordt er een belangrijke stap gezet. De Minaraad beveelt aan om de ingeslagen weg verder te gaan, zodat er daadwerkelijk een betere synergie kan ontstaan.

Reactie

Dit wordt onder andere mee genomen bij de uitwerking van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

9. De omzettingsoperaties inzake de CRMA en de NZIA

75. De **Minaraad** gaat niet direct in op de op de CRMA en NZIA betrekking hebbende omzettingsoperaties van dit voorontwerpdecreet. Wel wil de Raad wijzen op

- artikel 19 van de CRMA (met "Uiterlijk op 24 mei 2025 stelt elke lidstaat een nationaal programma op voor algemene exploratie, gericht op kritieke grondstoffen en mineralen die als dragers voor kritieke grondstoffen fungeren. Die nationale programma's worden ten minste om de vijf jaar geëvalueerd en indien nodig bijgewerkt.")

Reactie: *De opmaak en evaluatie van deze programma's vallen buiten de scope van dit ontwerp van decreet*

- artikel 26 van de CRMA (met "Uiterlijk twee jaar vanaf de datum van inwerkingtreding van de in lid 7 bedoelde uitvoeringshandeling zorgt elke lidstaat voor [...] van nationale programma's met maatregelen" i.e. inzake circulair beheer van deze grondstoffen – zie voor de relevantie hiervan ook algemeen deel van de memorie van toelichting, n° 31 en n° 32)

Reactie: *de opmaak van nationale programma's met maatregelen inzake circulair beheer van deze grondstoffen valt buiten de scope van voorliggend decreet.*

- de in artikel 45 van de CRMA gevestigde jaarlijkse verslagplicht bij deze twee opdrachten. De Raad vraagt wat hierbij de vooruitzichten zijn.

Reactie: *het voorzien in en opvolgen van deze jaarlijkse verslagplicht ligt buiten de scope van voorliggend decreet.*

- artikel 17 van de NZIA, die de mogelijkheid creëert over te gaan tot de besluitmatige creatie van "valleien voor de versnelde uitrol van nettonultechnologie". Volgens de Raad kan het gaan het om een type ruimtelijke ingrepen dat vergelijkbaar is met de hiervoor besproken aanduiding van versnellingszones. In de memorie van toelichting (algemeen deel, n°47) wordt evenwel verklaard dat men vooralsnog geen gebruik wil maken van deze in NZIA voorziene mogelijkheid. De Minaraad beveelt aan om hier wél werk van te maken, en zodoende deze mogelijkheid te benutten om industriële verduurzamingsprojecten vlotter te laten vergunnen.

Reactie: *De aanduiding van deze 'valleien' is geen verplichting voor de lidstaten, in tegenstelling tot het voorzien van een procedure voor de aanduiding van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie. Vooralsnog wordt beslist om voorlopig geen uitvoering te geven aan deze mogelijkheid.*

B.2. Bespreking van het advies van de Raad van State van 6 oktober 2025

76. De Raad van State heeft advies nr. 78.010/1 gegeven op 6 oktober 2025.

Hieronder zowel de verschillende onderdelen van het advies, met een afzonderlijke bespreking en inhoudelijke reactie.

77. De Raad van State merkt op dat een **omzetting**, omwille van de rechtszekerheid, vooral **duidelijk en precies** dient te zijn, maar dat omzetten niet hetzelfde is als kopiëren.

Tegen die achtergrond geeft de omzetting in het voorontwerp aanleiding tot drie algemene bemerkingen:

1) Verwijzingen in bepalingen van intern Belgisch recht naar andere richtlijnbeoordelingen, staan op gespannen voet met het EU-recht. Een richtlijn is verbindend t.a.v. het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch wordt aan de nationale instanties de bevoegdheid gelaten vorm en middelen te kiezen

Ter uitvoering van die keuze dienen de bepalingen van verschillende richtlijnen te worden omgezet in normen van intern recht van de lidstaten van de Europese Unie. Het zijn dan ook die normen van intern recht, die in beginsel rechtsgevolgen teweegbrengen voor particulieren.

Reactie

Gelet op het voorgaande, werd het voorontwerp aan een grondig bijkomend onderzoek onderworpen.

Daar waar mogelijk, werden de verwijzingen naar EU-richtlijnen aangepast en werd naar intern recht verwezen.

Volgende door de Raad aangehaalde bepalingen werden niet aangepast, o.w.v. hier vermelde redenen:

- *Het door artikel 7 in te voegen artikel 2.2.5, § 2 VCRO. Deze bepaling is de rechtstreekse omzetting van de verplichting in de Europese richtlijn om een instrument/manier/... in wetgeving in te schrijven om gebieden voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie aan te duiden. Deze verwijzing kan dus niet vervangen worden door een verwijzing naar een internrechtelijke bepaling (want dan zou ze bij wijze van spreken naar zichzelf moeten verwijzen).*

- *Wat betreft de oplijsting in artikel 14 (in te voegen artikel 114 OVD) van de verschillende richtlijnen in de vorm van definities, wordt geoordeeld dat deze oplijsting voor de leesbaarheid behouden blijft. Hoewel het klopt dat de opgelijste richtlijnen het voorwerp hebben uitgemaakt van een omzetting, is deze omzetting in Vlaamse regelgeving niet altijd in 1 enkele tekst terug te vinden. Door deze definities is duidelijk welke verplichtingen en termijnen gebaseerd zijn op welk Europees initiatief. Door het verwijzen naar het Europeesrechtelijk initiatief vat men alle aspecten hiervan, ook al zou er internrechtelijk iets nog niet omgezet zijn of over het hoofd gezien.*

- *Wat betreft de verwijzing in het bij artikel 17 in te voegen artikel 114/2 OVD naar artikel 15sexies, lid 3, van richtlijn 2018/2001: naar aanleiding van een ander element uit voorliggend advies, is deze verwijzing geschrapt.*

2) Ten tweede bevat het voorontwerp bepalingen die verwijzen naar begrippen die weliswaar in de RED III-richtlijn of in richtlijn 2018/2001 gedefinieerd worden, maar waarvoor geen definitie in de omzettingstekst werd opgenomen. Het niet volledig overnemen of integreren van definities uit een richtlijn leidt tot een incorrecte of onvolledige omzetting.

Reactie

De Raad van State vraagt voor een correcte omzetting om te onderzoeken of onderstaande begrippen die in de RED III-richtlijn of in richtlijn 2018/2001 gedefinieerd worden, eveneens gedefinieerd dienen te worden in voorliggende omzettingstekst. Uit dit onderzoek blijkt het volgende:

- "hernieuwbare energie(projecten)" (artikel 2, tweede lid, 1), van richtlijn 2018/2001)

Dit begrip is omgezet via artikel 1.1.3, 65,° Energiedecreet.

Via een decretales wijziging van het Energiedecreet wordt de term "osmose energie" aan deze definitie toegevoegd, conform nieuw artikel 2, tweede lid, 44 ter) van de RED-III.

- "repowering" (artikel 2, tweede lid, 10))

Dit is reeds gedefinieerd in artikel 1.1.1 Energiebesluit van 19 november 2010 als "86°/2 repowering: het vernieuwen van hernieuwbare energie producerende elektriciteitscentrales, met inbegrip van de volledige of gedeeltelijke vervanging van installaties of exploitatiesystemen en apparatuur, teneinde de capaciteit te vervangen of de efficiëntie of capaciteit van de installatie te verhogen;"

Daar dit begrip bij uitstek gedefinieerd dient te worden in het kader van energieregeling, wordt in de memorie van toelichting de link naar deze definitie voorzien.

- "gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie" (artikel 2, tweede lid, 9bis)

Hier wordt terecht opgemerkt dat de omzetting van deze definitie ontbreekt. Deze zal mee opgenomen worden in voorliggend wijzigingsdecreet.

- "energieopslag op één locatie" (artikel 2, tweede lid, 44quiquies))

Hier wordt terecht opgemerkt dat de omzetting van deze definitie ontbreekt. Deze zal mee opgenomen worden in voorliggend wijzigingsdecreet.

- "apparatuur voor zonne-energie" (artikel 2, tweede lid, 9ter))

De wijzigingsdecreet omzetting van deze bepaling zal worden meegenomen in voorliggend wijzigingsdecreet.

- "hernieuwbare energie-gemeenschappen" (artikel 2, tweede lid, 16))

Deze werden gedefinieerd in artikel 1.1.3, 65°/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Bijkomend werden deze verankerd in artikel 4.8.1 e.v. Energiedecreet van 8 mei 2009, waarin het wettelijk kader wordt vastgelegd voor de oprichting, werking en ondersteuning van energiegemeenschappen die gezamenlijk hernieuwbare energie opwekken, delen en verbruiken.

Aangezien deze gemeenschappen daar gedefinieerd en geregeld zijn, is het niet nodig om hier een definitie te voorzien.

- "zelfverbruiker van hernieuwbare energie" (artikel 2, tweede lid, 14)

Dit artikel werd omgezet via artikel 1.1.3, 8°/4 jo. artikel 4.4.2, §1 van het Energiedecreet.

Er werd via het wijzigingsdecreet van 2 april 2021 voor geopteerd om de Europese concepten "actieve afnemer" en "zelfverbruiker van hernieuwbare energie" in het Energiedecreet onder te brengen in één samengevoegd concept: "actieve afnemer", gezien de betekenis van beide concepten nauwelijks verschilt en om zodoende een veelvoud aan nieuwe concepten in de regelgeving te vermijden. De definitie van "actieve afnemer" volgt uit artikel 2, punt 8 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn (Richtlijn (EU) 2019/944).

3) De Raad merkt op dat het kopiëren van richtlijnbeoordelingen niet geheel consistent gebeurt, met een gebrek aan terminologische precisie tot gevolg. Zo wordt de door de richtlijn gebruikte terminologie "milieubeoordeling" nu eens omgezet in "effectbeoordeling" en dan weer in "milieubeoordeling". Zo worden de begrippen projectontwikkelaar en ontwikkelaar gebruikt, zonder deze begrippen verder te definiëren. De Raad beveelt aan om minstens de band tussen het begrip aanvrager en projectontwikkelaar in de omzettingstekst zelf verder te verduidelijken, veeleer dan de tekst van de richtlijn louter over te nemen en een nieuw niet nader gedefinieerd begrip projectontwikkelaar in het omzettingsdecreet te introduceren. Hoewel het Hof van Justitie bij het omzetten van een richtlijn het gebruik van internrechtelijke andersluidende terminologie die ook de richtlijnterminologie omvat, in principe toestaat, dient een dergelijke omzetting wel te gebeuren met de specificiteit, nauwkeurigheid en duidelijkheid die nodig zijn om te voldoen aan het vereiste van rechtszekerheid

Reactie

De Raad van State vraagt een grondig onderzoek van het voorontwerp voor het gebruik van het begrip "effectbeoordeling" en het begrip "milieubeoordeling". Beide begrippen zouden inconsistent gebruikt worden doorheen het ontwerp.

Het klopt dat de begrippen "effectbeoordeling" en "milieubeoordeling" beiden gebruikt worden in de omzetting in het Omgevingsvergunningendecreet terwijl zij niet de letterlijke omzetting van de desbetreffende artikelen in RED III reflecteren. De reden hiervoor is om geen verwarring te creëren met begrippen die in het interne Vlaamse omgevingsrecht worden gebruikt.

Het begrip "milieubeoordeling" zal vanaf 1 december 2025 in titel IV van het DABM en Omgevingsvergunningendecreet, en in de uitvoeringsbesluiten hiervan, gehanteerd worden als begrip om het proces aan te duiden dat de verschillende stappen van de milieueffectrapportage inhoudt (incl. opmaak milieueffectrapport en besluitvormingsproces).¹¹ Er moet worden opgemerkt dat in de RED III-richtlijn de terminologie van screening en beoordeling ook zelf voor verwarring zorgt daar in RED III niet altijd één op één de beoordelingen of screenings bedoeld worden zoals bepaald in voormelde richtlijnen betreffende de milieueffectrapportage. Om deze duidelijk om te zetten in de Vlaamse regelgeving werd geopteerd om het begrip "milieubeoordeling" te hanteren wanneer een beoordeling beoogd wordt in het kader van de milieueffectrapportage (in lijn met decreet 17/5/2024 , inwerkingtreding voorzien 1/12/25) en het begrip "effectbeoordeling" te hanteren voor alle andere beoordelingen die bedoeld worden in RED III. Het is vanzelfsprekend dat deze effectbeoordelingen ook een beoordeling inhouden van het milieu, maar om verwarring met milieueffectrapportage te vermijden wordt het begrip "milieubeoordeling" niet gebruikt voor de beoordeling van verschillende soorten milieueffecten.

Wat betreft het niet-definiëren van het begrip projectontwikkelaar, in navolging van de richtlijn, is het zo dat de invulling van dit begrip Europees uitgeklaard dient te worden, gelet op vereiste van een uniforme Europese interpretatie.

Desondanks kan wel de band tussen het begrip aanvrager en projectontwikkelaar verduidelijkt worden, gelet op de invulling door Europa in de preambule en de bepalingen van RED III zelf:

¹¹ Zie artikel 6 van het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage.

RED III gebruikt zowel het begrip "projectontwikkelaar" als het woord "ontwikkelaar".

Overweging 24 bij de RED III-richtlijn stelt slechts dat sommige van de meest voorkomende problemen waarmee projectontwikkelaars op het gebied van hernieuwbare energie te maken krijgen, betrekking hebben op complexe en langdurige administratieve vergunningsprocedures en procedures voor aansluiting op het net die op nationaal of regionaal niveau zijn vastgesteld. Artikel 16, vierde lid, van de door de RED III-richtlijn gewijzigde richtlijn 2018/2001 geeft bovendien aan dat het procedurehandboek aan "ontwikkelaars" van installaties voor de productie van hernieuwbare energie beschikbaar gesteld wordt, terwijl in artikel 16bis en 16ter het de projectontwikkelaar is die i.k.v. de vergunningsprocedure aanvullende informatie dient te verstrekken of aan wie buitengewone omstandigheden die een verlenging van de vergunningstermijn rechtvaardigen, dienen te worden bekendgemaakt.

Zoals de Raad van State aangeeft, lijkt de EU-wetgever er in die overweging en bepalingen minstens impliciet van uit te gaan dat de projectontwikkelaar logischerwijze ook steeds de aanvrager van de betrokken vergunning, of minstens een bij de aanvraag betrokken entiteit zal zijn.

Deze verduidelijking wordt niet opgenomen in het ontwerp decreet, daar het aan Europa blijft om de juiste invulling te geven. Mocht immers blijken dat er een andere invulling gehanteerd zou moeten worden, is de regelgeving nog steeds richtlijnconform.

78. Wat betreft de **termijnen** die RED III instelt voor vergunningsprocedures voor de installatie van apparatuur voor zonne-energie en warmtepompen, geeft de memorie van toelichting bij het voorontwerp uitdrukkelijk aan dat, behoudens de situatie van stilzwijgende vergunning, de door de EU-wetgever opgelegde termijnen slechts "termijnen van orde" zijn.

Over die vaststelling maakt de Raad volgende drie opmerkingen:

1) De Raad stelt dat nergens uit de tekst van de richtlijn blijkt dat de om te zetten termijnen een vrijblijvend karakter zouden hebben. De tekst van de richtlijn lijkt eerder uit te gaan van dwingende termijnen die dan ook in de Belgische rechtsorde als vervaltermijnen omgezet moeten worden. Uit het geheel van die bepalingen en het doel van de richtlijn volgt dan ook dat de vooropgestelde termijnen als bindend en dus bij de omzetting van de richtlijn als vervaltermijnen beschouwd moeten worden.

2) Uit het loutere feit dat artikel 16^{quinquies}, tweede lid, een stilzwijgende vergunning als rechtsgevolg oplegt bij het niet respecteren van de termijn, vloeit niet voort dat in andere gevallen het niet respecteren van termijnen geen rechtsgevolgen teweeg zou (moeten) brengen. Uit de vaststelling dat een richtlijn niet zelf alle rechtsgevolgen uitdrukkelijk preciseert, mag immers niet automatisch afgeleid worden dat er op het niveau van de lidstaten geen rechtsgevolgen zouden moeten worden gekoppeld aan de overschrijding van EU-rechtelijk vastgestelde maximumtermijnen.

3) Daarnaast herinnert de Raad eraan dat de figuur van de "stilzwijgende vergunning" ingevolge de rechtspraak van het Hof van Justitie slechts beperkt kan worden ingevoerd, omdat die figuur onverenigbaar is met de milieubeoordeling die aan dergelijke vergunningen moet voorafgaan.

Uit het voorgaande volgt dat, wanneer de RED III-richtlijn termijnen voorschrijft die minder lang zijn dan de termijnen voorzien in het Omgevingsvergunningen-decreet, het tot de verantwoordelijkheid van de normsteller behoort om die

termijnen correct en nauwkeurig om te zetten en aan het overschrijden ervan de nodige rechtsgevolgen te koppelen, weliswaar – gelet op de Europese rechtspraak die wordt aangehaald in opmerking 4.1.3 – met uitsluiting van de stilzwijgende verlening van de vergunning buiten het in artikel 16*quinquies*, tweede lid, van de richtlijn bedoelde geval.

De verwijzing naar “met behoud van de toepassing van artikel 32 en 46 [van dit decreet]” dient volgens de Raad te worden geschrapt en de termijnregeling in deze bepalingen van het voorontwerp te worden aangepast..

Reactie

De richtlijn zelf bevat geen bepalingen richting stilzwijgende weigering/stilzwijgende vergunning.

Enkel artikel 16quinquies, tweede lid, verbindt een rechtsgevolg aan het overschrijden van de termijn, met name een stilzwijgende vergunning voor de installatie van apparatuur voor zonne-energie met een vermogen van 100 kW of minder.

De Raad van State stelt dat de termijnen, vermeld in RED III, beschouwd moeten worden als vervaltermijnen, waaraan rechtsgevolgen gekoppeld moeten worden.

Men dient bijgevolg een uitspraak te doen over het aangevraagde project: hetzij een toelating om het project uit te voeren dan wel een weigering.

Men zou uit het feit dat slechts in 1 geval een stilzwijgende vergunning opgelegd wordt, ook – a contrario – kunnen afleiden dat in alle andere gevallen de vergunning bij het verstrijken van de termijn geweigerd dient te worden.

Bovendien is het zo dat in België – in navolging van Europese rechtspraak – de stilzwijgende vergunning niet aanvaard wordt in milieuzaken.

Er dient immers een beoordeling ten gronde te hebben plaatsgevonden vooraleer men een gegronde toelating kan geven. In deze boordeling dienen eventuele milieueffecten nagegaan te worden.

Het verbinden van dergelijk gevolg, nl. een weigering van de vergunning, is daarentegen niet verenigbaar met de doelstelling van de Europese richtlijn REDIII, die er op gericht is hernieuwbare energieprojecten tot een goed eind te laten komen.

Immers, als de termijnen, opgenomen in RED III, bindend zouden zijn, betekent dit dat de bevoegde overheden in een aantal gevallen op zeer korte termijn een beslissing dienen te nemen.

Daar de stilzwijgende vergunning in België niet aanvaard wordt, zal de consequentie van het overschrijden van de korte termijnen zijn dat aangevraagde vergunningen niet toegekend zullen worden. Ofwel wordt tegen de stilzwijgende weigering beroep aangetekend, ofwel zal het project opnieuw ingediend worden. Beide stappen gaan in tegen de doelstelling om hernieuwbare energieprojecten sneller te laten realiseren.

Het stilzwijgend toekennen van een vergunning botst dan ook op een aantal juridische beletsels (geen beoordeling ten gronde, gebrek aan motivering, knelpunten naar bekendmaking, ...) en beleidsmatige beletsels waardoor in Vlaanderen het systeem van de stilzwijgende weigering toepast.

Vandaar dat gekozen wordt om geen rechtsgevolg te koppelen aan het verstrijken van de Europese termijn, maar de oplossingsgerichte werkwijze van Vlaanderen – met de mogelijkheid van wijziging van aanvraag- toe te passen, alsook het gekende rechtsgevolg.

In deze reguliere procedure, met verschillende doelgerichte mogelijkheden, zijn wel degelijk rechtsgevolgen verbonden aan de vastgelegde termijnen, meer bepaald de stilzwijgende weigering.

Vanzelfsprekend zal de bevoegde overheid er naar moeten streven om de Europees vastgelegde termijnen te respecteren.

Er valt niet in te zien welke andere oplossing naar voor geschoven kan worden om tegemoet te komen aan de doelstellingen van de richtlijn: betrokken projecten tot een succesvol einde te brengen. Bovendien blijkt dat vergunningsprocedures slechts in een verwaarloosbaar aantal gevallen uitmonden in stilzwijgende weigering wegens een te late beslissing van de vergunningverlenende overheid. Het zou dan ook disproportioneel zijn om daarvoor een apart regime uit te werken.

79. Volgens de Raad van State wordt artikel 15sexies van richtlijn 2018/2001, zoals ingevoegd door de RED III-richtlijn, slechts gedeeltelijk omgezet, waarbij de Raad de omzetting van elk van de leden van artikel 15sexies bespreekt.

De Raad formuleert hierbij volgende drie bedenkingen:

1) De Raad stemt ermee in dat artikel 15sexies, eerste lid van de richtlijn een facultatief karakter heeft.

Reactie

De Raad ondersteunt de lezing van de decreetgever.

2) In de mate dat de keuze gemaakt wordt om die richtlijnbeeping (die stelt dat lidstaten specifieke infrastructuurgebieden kunnen aanwijzen), behoeven ook artikel 15sexies, tweede, derde en vierde lid, geen verdere omzetting. In de mate dat de concordantietabel aangeeft dat leden 2 en 3 worden omgezet, lijkt dit dan ook overbodig.

Reactie

Gezien er voor gekozen wordt om geen specifieke infrastructuurgebieden aan te duiden is een omzetting van de andere leden van artikel 15sexies niet nodig. In de concordantietabel werd verkeerdelijk verwezen naar artikel 15sexies, lid 2 en 3 RED III als omzettingsbeeping bij artikel 3, 4, 5, 6, 9 en 10 van het voorontwerp van decreet.

Dit zal worden rechtgezet in de concordantietabellen.

3) Het vijfde lid van artikel 15sexies laat zich toepassen op elk project ter versterking van netwerkinfrastructuur in de zin van het eerste lid, ook wanneer die infrastructuur zich buiten de facultatief aan te duiden specifieke infrastructuurgebieden bevindt. Voor die gevallen dient inderdaad een omzetting te gebeuren.

Minstens lijkt de verwijzing in de omzettingsbeeping naar niet verder gedefinieerde "specifieke infrastructuurgebieden", die bovendien niet zullen worden ingericht, overbodig en inhoudsloos. Artikel 17 van het voorontwerp dient dan ook vanuit dat oogpunt ook opnieuw te worden onderzocht en aangepast waar nodig.

Reactie

Artikel 15sexies, lid 5, RED III is inderdaad algemeen van toepassing, waardoor een omzetting zich opdringt. De Raad stelt ook dat hierbij het eigenlijke doel niet duidelijk naar voren komt, met name een precisering over de aard van de project-MER-verplichting m.b.t. betrokken projecten buiten specifieke infrastructuurgebieden.

Voorliggende bepaling werd aangepast, o.a. door de verwijzing naar de specifieke infrastructuurgebieden te verwijderen, maar ook door niet langer te verwijzen naar het screeningsproces uitgevoerd op grond van artikel 15sexies, lid 3, RED III, maar naar de internrechtelijke regelgeving (het DABM).

80. Het voorontwerp neemt de bepalingen m.b.t. de vergunningsprocedures en -termijnen, die in verordeningen 2024/1252 en 2024/1735 uitgewerkt worden, in extenso over. De memorie van toelichting verklaart dat deze werkwijze ingegeven wordt ter wille van de duidelijkheid, om te vermijden dat de rechtzoekende meerdere teksten zou dienen te raadplegen om na te gaan welke vergunningsprocedures of -termijnen van toepassing zouden zijn. Die werkwijze miskent de eigenheid van de verordening als rechtsinstrument van EU-recht, om de redenen en in de mate hieronder weergegeven.

De Raad verwijst hierbij naar de verbindende werking van verordeningen en het overschrijfverbod.

Hierbij mogen slechts die bepalingen die verdere uitvoering of aanvulling behoeven, in een internrechtelijke tekst worden opgenomen. Om duidelijk te maken welke bepalingen worden uitgevoerd of aangevuld, adviseert de Raad van State om in de betrokken bepalingen van het voorontwerp expliciet te verwijzen naar de verordeningsbepaling die wordt uitgevoerd.

Reactie

Aan de aanbeveling van de Raad werd tegemoetgekomen, door in het voorontwerp telkens een verwijzing naar de desbetreffende verordening op te nemen.

Daarnaast vraagt de Raad om artikelen 26 en 29 van het voorontwerp aan een grondig bijkomend onderzoek te onderwerpen:

In het licht van het overschrijfverbod dient de uitvoering van artikel 6 van de NZIA-verordening en artikel 9 van de CRMA-verordening zich te beperken tot de aanduiding van het contactpunt, alsook tot het bijkomend uitdrukkelijk verplichten van dat contactpunt om relevante studies en vergunningen in overweging te nemen alsook informatie over procedures en geschillenbeslechting en, in het kader van de NZIA-verordening, relevante informatie van andere bevoegde instanties, ter beschikking te stellen.

Inzake de CRMA-verordening kan volstaan worden met het eerste en vierde lid van die bepaling, aangevuld met de verplichting voor het contactpunt om relevante informatie over de administratieve procedure en geschillenbeslechtingsprocedures aan te reiken.

Reactie

Artikel 25 (oud artikel 26) van voorliggend voorontwerp van decreet, dat uitvoering geeft aan artikel 9 van de CRMA-verordening, wordt aangepast aan de aanbevelingen van de Raad van State. Zo worden het tweede, derde en vijfde lid geschrapt.

Daarnaast wordt een bepaling toegevoegd, die uitvoering geeft aan de verplichting, opgenomen in artikel 9, lid 3, van de CRMA-verordening, om bepaalde informatie te verstrekken.

Op vergelijkbare wijze neemt het door artikel 29 in te voegen artikel 114/12, eerste lid, tweede zin, tweede lid en vierde lid, bepalingen van artikel 6 van de NZIA-verordening woordelijk over.

Opnieuw kan volstaan worden met het eerste lid, eerste zin en derde lid, van die bepaling, aangevuld met de verplichting voor het contactpunt om relevante informatie over de administratieve procedure en geschillenbeslechtingsprocedures

aan te reiken en informatie van andere bevoegde instanties ter beschikking te stellen.

Reactie

De opmerkingen van de Raad kunnen worden bijgetreden.

Artikel 28 (oud artikel 29) van het voorontwerp wordt aangepast zoals gesuggereerd door de Raad van State zelf.

De Raad stelt vast dat de artikelen 27 en 30 niet uitdrukkelijk naar de betrokken verordeningen verwijzen. Om te vermijden dat de indruk ontstaat dat de verplichting autonoom door de decreetgever wordt ingesteld, dient minstens een verwijzing naar de betrokken verordeningsbepaling te worden ingevoegd.

Slechts indien uit bijkomend onderzoek blijkt dat bepaalde onderdelen toch best behouden blijven ter wille van de leesbaarheid, dient voor die onderdelen ook minstens een uitdrukkelijke verwijzing naar de relevante verordeningsbepaling te worden toegevoegd.

Reactie

Er wordt voor geopteerd om de Europees bepaalde vergunningstermijnen wel op te nemen in het Omgevingsvergunningendecreet, juist omwille van de leesbaarheid en de transparantie.

Gelet op de toenemende complexiteit waar het omgevingsrecht mee te maken krijgt, lijkt een loutere verwijzing naar 'bijzondere termijnen en procedurele vereisten' zonder deze ook maar enigszins te duiden, bij te dragen aan deze complexiteit.

Echter, om duidelijk te maken dat de opgenomen bepalingen uitvoering geven aan de verplichtingen, opgenomen in artikel 11 en 12 van verordening 2024/1252 wordt een uitdrukkelijke verwijzing toegevoegd.

Een gelijkaardige verwijzing zal worden opgenomen bij de bepalingen rond verordening (EU) 2024/1735.

Het voorontwerp neemt artikel 10, vijfde alinea, CRMA-verordening en artikel 15, vierde alinea, NZIA-verordening letterlijk over in de in te voegen artikelen 114/11, §9, vierde lid, en artikel 114/13, §11, vierde lid, Omgevingsvergunningendecreet, zonder aan te geven om welke procedures het gaat en hoe die procedures toepassing vinden.

Een correcte uitvoering is mogelijk door in de memorie uiteen te zetten dat de in die verordeningsbepalingen bedoelde procedures reeds voorhanden zijn in de bestaande interne rechtsorde dan wel door in het voorontwerp de aan die verordeningsbepalingen beantwoordende procedures in het decreet te voorzien.

Reactie

Gelet op de bemerkingen van de Raad, gecombineerd met het overschrijfverbod, worden de betrokken bepalingen die artikelen 10, vijfde alinea, van de CRMA-verordening en 15, vierde alinea, van de NZIA-verordening trachten uit te voeren, geschrapt.

Daar in Vlaanderen geen specifieke 'snelrechtprocedures' bestaan in het kader van Omgevingsrecht, zullen hier de gebeurlijke procedures van toepassing zijn.

81. In geval van een voorgenomen aanduiding van een gebied voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, wordt de effectbeoordeling uitgevoerd op een detailleringsniveau dat rekening houdt met de hernieuwbare energieprojecten waarvoor het gebied wordt aangeduid. De Raad van State vraagt om dit verschillende detailleringsniveau concreet te maken.

Reactie

De memorie van toelichting bij artikel 6 werd aangevuld.

82. De Raad van State onderschrijft de lezing van richtlijn (EU) 2018/2001 in die zin dat verschillende vergunningsprocedures, zoals te dezen op gewestelijk en op federaal niveau, naast elkaar kunnen blijven bestaan en dat voor elke afzonderlijke procedure een eigen contactpunt kan worden aangeduid.

Aangezien deze richtlijn niet uitsluit dat verschillende vergunningsaanvragen/-procedures mogelijk blijven binnen één lidstaat, lijkt het ook niet onmogelijk om de richtlijn correct om te zetten door één contactpunt per soort van vergunningsaanvraag/-procedure, zolang dit contactpunt dan ook slechts sturing biedt voor de relevante vergunningsprocedure en niet verder gaat dan nodig om die vergunningsprocedure te sturen en op te volgen.

In het licht van het voorgaande wordt ter wille van de duidelijkheid aanbevolen om:

- de definitie van omgevingsvergunningsprocedure in het in te voegen artikel 114/3, §1, van het voorontwerp nog uitdrukkelijker te beperken tot handelingen die onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest vallen;
- in § 3 van diezelfde bepaling te vermelden dat het contactpunt zich beperkt tot de administratieve vergunningsaanvraagprocedure "zoals bedoeld in § 1".
- Te preciseren in de derde zin van § 3 dat de aanvrager gedurende "die hele procedure" slechts met één contactpunt dient contact te hebben.

Reactie

Het nieuwe artikel 114/3, §1, OVD bevat geen definitie van 'omgevingsvergunningsprocedure', maar verwijst telkens naar de "omgevingsvergunningsprocedure, zoals geregeld in dit decreet".

Dit artikel maakt onderdeel uit van het Omgevingsvergunningendecreet dat per definitie enkel de (procedurele) bepalingen bevat betreffende de omgevingsvergunningsprocedure op het grondgebied van het Vlaams Gewest. Het betreft Vlaamse regelgeving dat ressorteert uit de gewestelijke bevoegdheid van het Vlaamse Gewest verankerd in de Grondwet. Het toevoegen van een definitie is dan ook niet nodig. Artikel 1 van het Omgevingsvergunningendecreet (alsook artikel 1 van voorliggend ontwerp) bepalen trouwens dat het een Gewestbevoegdheid betreft.

Er wordt dan ook niet ingegaan op de vraag om de definitie nog uitdrukkelijker te beperken.

De opmerkingen betreffende de derde paragraaf van artikel 114/3 kunnen worden bijgetreden. De desbetreffende paragraaf wordt in die zin aangepast.

83. De Raad van State merkt op dat in de voorlaatste zin van het in te voegen artikel 114/3, § 3, gesproken wordt over "administratieve autoriteiten" en beveelt aan in de ontwerp tekst administratieve autoriteiten te vervangen door "bevoegde overheden in het kader van de administratieve vergunningsaanvraagprocedure zoals bedoeld in §1".

Een correcte omzetting kan volstaan met de verplichting voor het contactpunt om de aanvrager desgevallend door te verwijzen naar andere in het kader van de omgevingsvergunningsaanvraagprocedure bevoegde overheidsinstanties, zonder dat dit contactpunt die instanties kan verplichten om die informatie binnen een bepaalde termijn of in een bepaalde vorm te verschaffen

Reactie

De opmerking betreffende de derde paragraaf van artikel 114/3 OVD kan worden bijgetreden. De desbetreffende paragraaf wordt in die zin aangepast. Wel wordt gesproken over "bevoegde overheidsinstanties in het kader van de administratieve vergunningsaanvraagprocedure zoals bedoeld in paragraaf 1". De term bevoegde overheid is in het OVD immers voorbehouden voor de instanties die bevoegd zijn tot het nemen van een vergunningsbeslissing (het college van burgemeester en schepenen, de deputatie of de Vlaamse Regering of de gewestelijke omgevingsambtenaar). Het lijkt de bedoeling dat dit begrip ruimer gaat dan die éne instantie die instaat voor de vergunningverlening, maar ook andere overheidsinstanties kan omvatten.

84. Ofschoon RED III niet verbiedt dat slechts één bevoegde overheid een procedurehandboek opstelt, stelt de Raad van State dat dat handboek steeds door het voor het project bevoegde contactpunt aan de ontwikkelaar dient te worden meegedeeld.

Reactie

Voorliggende tekst werd aangepast om te voorzien dat ook het contactpunt betrokken handboek ter beschikking stelt.

85. De Raad merkt op dat de in te voegen §§ 5 en 6 van het ontworpen artikel 114/3 OVD nemen de tekst van de richtlijn quasi letterlijk over. Hetzelfde geldt voor paragraaf 7 dat bovendien louter programmatorisch is.

Vereist is integendeel dat in concreto een gemakkelijke toegang tot eenvoudige geschillenprocedures (§5) wordt georganiseerd en de snelste administratieve en gerechtelijke procedure (§6) beschikbaar worden gesteld in het decreet, tenzij de normsteller kan uitleggen dat die gemakkelijke toegang en snelste administratieve en gerechtelijke procedures in het interne recht reeds voorhanden zijn.

De in te voegen §7 kan, vanwege haar louter programmatorische draagwijdte, beter achterwege worden gelaten. Deze bepaling dient ofwel in de memorie van toelichting te worden geïntegreerd, ofwel te worden geherformuleerd op een wijze dat de normatieve inhoud duidelijk tot uitdrukking komt.

Reactie

Artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat een richtlijn verbindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat voor de lidstaten waarvoor zij bestemd is, doch dat aan de nationale instanties de bevoegdheid wordt gelaten vorm en middelen te kiezen om dat resultaat te bereiken.

Voordat richtlijnen op nationaal niveau van kracht worden, moeten lidstaten een wet aannemen om ze in nationaal recht om te zetten. Nationale maatregelen moeten de in richtlijnen vastgestelde doelstellingen bereiken.

Bijgevolg wordt voorzien in een overname van deze richtlijnbevestigingen.

Hierbij wordt wat betreft de inhoudelijke elementen het volgende opgemerkt:

- *de voorziene regeling inzake toegang tot eenvoudige geschillenbeslechtsprocedures, alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen inbegrepen (§5)*

Hier kan gewezen worden op de reeds bestaande geschillenbeslechtsprocedures, zijnde administratief beroep, beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, (cassatie)beroep bij de Raad van State,..

In het kader van de procedure bij de RvVb kunnen procespartijen de Raad gezamenlijk verzoeken om, ter oplossing van een voor de Raad gebrachte betwisting, een bemiddelingsprocedure op te starten.

- *de onderworpenheid van administratieve en gerechtelijke beroepsprocedures aan de snelste administratieve en gerechtelijke procedure die op het relevante nationale, regionale en lokale niveau beschikbaar is (§6)*
Hierbij wordt erop gewezen dat er in Vlaanderen geen specifieke 'snelrechtprocedures' bestaan in het kader van Omgevingsrecht, waardoor hier de gebeurlijke procedures (Raad voor Vergunningsbetwistingen, Raad van State...) van toepassing zijn.

Door de bepaling reeds in te schrijven, is duidelijk dat, als Vlaanderen snellere procedures zou uitwerken, deze meteen ook van toepassing zijn voor de projecten, bevat door REDIII.

Wel lijkt het niet aangewezen voorkeursbehandelingen voor bepaalde dossiers te voorzien, Zo geeft ook de Gemengde Commissie Vergunningen aan geen voorstander te zijn om bepaalde dossiers "van maatschappelijk belang" een voorrangsbepaling te geven in de behandeling ervan door de Raad voor Vergunningsbetwistingen (advies 21)

- Het voorzien van toereikende middelen

Het is niet omdat een bepaling programmatorisch van aard is, dat deze niet omgezet dient te worden.

Zo oordeelde de Europese Commissie dat een richtlijn bepaling die stelde "De lidstaten trachten ervoor te zorgen dat..." wel een verplichting bevat, met name een verplichting om dit te betrachten. Bijgevolg diende deze verplichting in intern recht omgezet te worden.

Vandaar dat de bepaling rond middelen eveneens wordt omgezet. Het is echter onmogelijk voor Vlaanderen om te bepalen wat als toereikend beschouwd kan worden bij de verschillende bevoegde overheden. Vandaar dat voorzien wordt dat de bevoegde overheid hierin voorziet. Deze is immers het meest geschikt om deze inschatting te maken.

Wel wordt voorzien dat het Vlaamse Gewest de provinciale en lokale autoriteiten bijstaat om de vergunningsprocedure te vergemakkelijken.

Dit zal op verschillende manieren gebeuren, zoals vandaag de dag ook het geval is (optimalisatie omgevingsloket, toelichtingen, ...)

86. De Raad merkt op dat een vergelijking tussen in te voegen artikel 114/4, §§1 en 2, OVD en artikel 114/5 OVD leidt tot de vaststelling dat niet op consequente wijze wordt omgegaan met richtlijn bepalingen die onder de federale bevoegdheid vallen. Omwille van de duidelijkheid verdient het dan ook aanbeveling om in het ontworpen artikel 114/4 de verwijzing naar offshore-energieprojecten te schrappen en om in de memorie van toelichting de draagwijdte van die bepaling te verduidelijken.

Reactie

De aanbeveling van de Raad wordt gevolgd.

De memorie bij betrokken artikelen zal verduidelijken dat hoewel RED III deze projecten vermeldt, voorliggend decreet die vermelding niet overneemt, gelet op de bevoegdheidsverdeling.

87. De vraag om de correcte weergave van de titel van het verdrag van Espoo te gebruiken, wordt gevolgd.

88. De Raad van State stelt zich de vraag of het noodzakelijk is de uitzondering op het uitvoeren van een passende beoordeling, opgenomen in artikel 36ter, § 3, van het decreet Natuurbescherming, tweede keer op dezelfde wijze om te zetten door diezelfde uitzondering nogmaals uitdrukkelijk in het Omgevingsvergunningen-decreet op te nemen. Een dergelijke dubbele omzetting kan aanleiding geven tot verwarring en rechtsonzekerheid. Het voorontwerp dient op dat vlak minstens aan een bijkomend onderzoek onderworpen te worden.

Reactie

Dezelfde hernieuwbare energieprojecten kunnen potentieel verschillende procedures volgen, afhankelijk van het project waarvan ze deel uitmaken.

Indien betrokken hernieuwbare projecten deel uitmaken van een complex project, zal – voor dat onderdeel van het complex project – de uitzondering op het uitvoeren van een passende beoordeling spelen. De procedure voor complexe projecten is geregeld in het decreet van 25 april 2014 betreffende Complexe Projecten. De uitzondering op het uitvoeren van een passende beoordeling wordt daar dan ook ingeschreven.

Een vergunning voor dergelijke projecten kan echter ook gevraagd worden buiten het kader van complexe projecten.

Echter, bij andere vergunningen (dan deze voorzien in het kader van complexe projecten) zijn de regels rond passende beoordeling terug te vinden zijn in het Natuurdecreet.

De Raad merkt terecht op dat hier een dubbele omzetting voorligt. Het voorliggend ontwerpdecreet zal dan ook worden aangepast.

89. De Raad beveelt, in geval van behoud van een verwijzing naar het begrip "projectontwikkelaar" aan te geven dat het in dit geval gaat om een projectontwikkelaar "zoals bedoeld in" of "in overeenstemming met" artikel 2, eerste lid, 17), van de CRMA-verordening.

Reactie

Gelet op de aanpassingen aan artikel 25 (oud artikel 26) is het thans niet meer nodig om een verwijzing op te nemen bij het begrip 'projectontwikkelaar' gezien het begrip niet meer in de bepaling voorkomt.

90. Mocht de steller van het voorontwerp verkiezen in § 5 van het in te voegen artikel 114/11 OVD de verwijzing naar "andere betrokken bevoegde instanties" te behouden, wordt aanbevolen uitdrukkelijk aan te geven dat het om "betrokken bevoegde autoriteiten in de zin van artikel 11, zevende alinea van de CRMA-verordening" gaat. Minstens lijkt een correcte uitvoering van de CRMA-verordening te vereisen dat ook andere eventueel betrokken bevoegde autoriteiten uitdrukkelijk worden geïdentificeerd en vermeld in het ontwerpdecreet of een eventueel uitvoeringsbesluit.

Reactie

De aanbevolen aanpassingen betreffende artikel 26 (oud artikel 27) kunnen worden bijgetreden. Artikel 114/11, §5, OVD wordt dan ook in die zin aangepast.

Daar het gaat over een gedetailleerd schema voor het omgevingsvergunnings-verleningsproces, lijkt deze formulering te slaan op de betrokken bevoegde overheden. Een nadere duiding is dan ook niet nodig.

91. De door de Raad van State aanbevolen aanpassingen betreffende artikel 28 (oud artikel 29) van voorliggend voorontwerp van decreet kunnen worden bijgetreden. Gelet op de aanpassingen aan artikel 28 is het thans niet meer nodig om een definitie of verduidelijking van het begrip 'projectpromotor' in te voegen gezien het begrip niet meer in de bepaling voorkomt. De verwijzing m.b.t. raambesluit werd opgenomen in het voorliggend voorontwerp van decreet.

92. De Raad van State merkt op dat het in te voegen artikel 114/13, § 1, OVD afwijkt van de verplichting tot gezamenlijke indiening die voortvloeit uit artikel 7, § 2, van het Omgevingsvergunningendecreet.

Ter wille van de duidelijkheid wordt aanbevolen om aan de tekst van die (herschreven) eerste paragraaf toe te voegen dat een opsplitsing van de aanvraag in deelprojecten mogelijk is "in overeenstemming met artikel 9, derde alinea van de NZIA-verordening en in afwijking van artikel 7, § 2 van dit decreet.

Reactie

De aanbevolen aanpassing betreffende artikel 30 kan worden bijgetreden. Paragraaf 1 van artikel 114/13 werd dan ook in die zin aangepast.

93. In § 6 van het in te voegen artikel 114/13 OVD wordt verwezen naar de verplichting voor het contactpunt, om in nauwe samenwerking met andere betrokken instanties, een gedetailleerd tijdschema op te stellen. Mocht de steller van het voorontwerp daarbij verkiezen de verwijzing naar "andere betrokken instanties" te behouden, wordt aanbevolen uitdrukkelijk aan te geven om welke instanties het gaat en wat hun rol zal zijn. In elk geval lijkt een correcte uitvoering te vereisen dat ook andere eventueel betrokken instanties, uitdrukkelijk worden

geïdentificeerd en vermeld in de tekst van het ontwerpdecreet of in een eventueel uitvoeringsbesluit daarvan.

Reactie

De aanbevolen aanpassing betreffende artikel 29 (oud artikel 30) kan worden bijgetreden.

Daar het gaat over een gedetailleerd tijdschema voor het omgevingsvergunningsverleningsproces, lijkt deze formulering te slaan op de betrokken bevoegde overheden. Een nadere duiding is dan ook niet nodig.

94. De aanbeveling van de Raad om – ter wille van de vereisten van rechtszekerheid en transparantie, de gebruikelijke regeling van inwerkingtreding van decreten in acht te nemen, namelijk de tiende dag die volgt op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, wordt gevolgd.

Gelet op het verdere verloop van voorliggend regelgevend traject, wordt er van uit gegaan dat een inwerkingtreding van voorliggend decreet niet zal plaatsvinden voor 1 december 2025. Bijgevolg zullen de wijzigingen, opgenomen in het decreet “modernisering m.e.r.”¹² in werking getreden zijn.

Voorliggend voorontwerp van decreet werd gescreend en aangepast op basis van dit uitgangspunt. Zo werd o.a. initieel opgenomen artikel 3 geschrapt.

C. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

Conform art. 6, §1, van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen zijn de gewesten, elk op hun grondgebied, bevoegd voor:

- de ruimtelijke ordening (art. 6, §1, I) inclusief het vergunningenbeleid en de ruimtelijke planning;
- de bescherming van het leefmilieu (art. 6, §1, II) inclusief het vergunningenbeleid, de landinrichting en het natuurbehoud (art. 6, §1, III).

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. (Bevoegdheidsbepaling)

Dit ontwerp van decreet regelt een gewestaangelegenheid als vermeld in artikel 6, §1, I en II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 2. (Aanduiding omzetting en uitvoering Europese regelgeving)

Artikel 249, derde lid, van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap stelt “een richtlijn (...) verbindend ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch aan de nationale instanties wordt de bevoegdheid gelaten vorm en middelen te kiezen”. Een Europese richtlijn is derhalve bestemd voor de lidstaten en verplicht ze haar om te zetten. Met andere woorden, de regels ervan dienen opgenomen te worden in interne recht.

¹² Decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse ander decreten, wat betreft de milieueffectrapportage

Sedert 8 november 1991 houden alle richtlijnen die in het interne recht van de lidstaten moeten worden omgezet, de verplichting in om in de omzettingsteksten een verwijzing op te nemen naar de omgezette richtlijn. Dit is ook hier het geval, in artikel 5, lid 1, tweede alinea van Richtlijn (EU) 2023/2413.

Ook indien een Europese verordening in het interne recht wordt uitgevoerd, dient een verwijzing te worden opgenomen te worden.

Voorliggend artikel geeft in het eerste lid uitvoering aan die verplichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Artikel 3. (Project-MER-plicht binnen gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie)

Voor projecten die binnen het toepassingsgebied vallen van de Hernieuwbare Energierichtlijn, kan er een afwijkende project-MER verplichting gelden. Een dergelijk project, dat zich binnen de contouren van een gebied voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie bevindt, wordt onderworpen aan een screening in de zin van artikel 16bis, §4 van Richtlijn (EU) 2018/2001, omgezet in artikel 114/4, §4, van het Omgevingsvergunningendecreet.

Slechts indien uit deze screening zou blijken dat het zeer waarschijnlijk is dat dergelijk project, gelet op de milieugevoeligheid van het geografische gebied waar het project zal worden uitgevoerd, zal leiden tot aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten die niet zijn vastgesteld in het plan-MER bij de aanduiding van het gebied voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie, moet er een project-MER worden opgesteld overeenkomstig de procedure opgenomen in artikel 16bis, §5 van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Bij de aanduiding van gebieden voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie, via de RUP-procedure (zie nieuwe paragraaf 2/1 in artikel 2.2.5 VCRO), wordt voorzien dat bij dergelijke aanduiding de effectbeoordeling uitgevoerd wordt op een detailleringsniveau dat rekening houdt met de hernieuwbare energieprojecten waarvoor het gebied wordt aangeduid.

Artikel 4. (project-MER-plicht binnen versnellingsgebieden)

Dit artikel bevat dezelfde regeling als artikel 3 en, zij het dat de inwerkingtreding van het decreet inzake de modulaire vergunningsprocedure¹³ wijzigingen aanbrengt in het DABM.

Dit artikel regelt bijgevolg de situatie vanaf de inwerkingtreding van het modulaire omgevingsvergunningensysteem.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Artikel 5. (Passende beoordeling in versnellingsgebieden)

Voor projecten die binnen het toepassingsgebied vallen van de Hernieuwbare Energierichtlijn, kan er een afwijkende verplichting inzake passende beoordeling gelden, meer in het bijzonder als een project zich binnen de contouren van een gebied voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie bevindt.

¹³ Decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit, B.S.09/08/2024.

De regeling van de richtlijn wordt zo letterlijk mogelijk overgenomen.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Artikel 6. (Art. 2.2.1 VCRO – Detailleringsgraad plan-MER bij aanduiding versnellingsgebied)

Nieuw artikel 2.2.5, §2/1 VCRO voorziet de mogelijkheid om in een RUP een gebied voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aan te duiden, in de zin van artikel 15quater van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Een dergelijke aanduiding heeft tot gevolg dat er slechts in zeer beperkte gevallen een project-MER of passende beoordeling moet worden opgemaakt voor de hernieuwbare-energieprojecten in betreffend gebied. Deze vrijstelling op de project-m.e.r.-plicht of passende beoordelingsplicht kan echter enkel indien de mogelijke projecten voldoende onderzocht zijn in het plan-MER en de passende beoordeling, opgemaakt naar aanleiding van het RUP.

Dit betekent dat enerzijds de werkingssfeer van de project-m.e.r.-plicht in titel IV van het DABM en de passende beoordelingsplicht in artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu aangepast moet worden (zie wijzigingsartikel 3-5) zodat duidelijk is dat voor die bepaalde projecten geen project-MER plicht of passende beoordelingsplicht geldt. Anderzijds is het dan ook wel zo dat de detailleringssgraad van het plan-MER en de passende beoordeling aangepast moet worden om rekening te kunnen houden met de hernieuwbare- energieprojecten waarvoor het gebied wordt aangeduid. Deze uitbreiding van de detailleringssgraad wordt thans toegevoegd in artikel 2.2.1 VCRO, dat handelt over effectbeoordelingen en -rapporten.

Conform artikel 5.2. van de plan-m.e.r.-richtlijn bevat het MER de informatie die redelijkerwijs mag worden vereist, gelet op de stand van kennis en beoordelingsmethoden, de inhoud en het detailleringssniveau van het plan of programma, de fase van het besluitvormingsproces waarin het zich bevindt en de mate waarin bepaalde aspecten beter op andere niveaus van dat proces kunnen worden beoordeeld, teneinde overlappende beoordelingen te vermijden. Deze bepaling vereist aldus dat de inhoud van het plan-MER wordt afgestemd op de detailleringssgraad van het plan of programma zelf.

Als blijkt dat een plan-MER moet worden opgemaakt, wordt in voorkomend geval de passende beoordeling in het plan-MER geïntegreerd. Ook voor de passende beoordeling geldt dat de inhoud ervan moet overeenstemmen met het detailniveau van het plan of programma. De methodologische richtsnoeren over de beoordeling van plannen en projecten met betrekking tot Natura 2000-gebieden van de Europese Commissie (2021/C 437/01), stellen alvast dat *'In het geval van plannen het, afhankelijk van het definitieniveau en de mate van gedetailleerdheid van de verschillende aspecten en componenten van het plan, in deze fase moeilijk kan zijn om de omvang en de significantie van alle mogelijke gevolgen voor de afzonderlijke gebieden te beoordelen. Desondanks kan de **waarschijnlijkheid** van significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied nog steeds worden beoordeeld, bijvoorbeeld in het licht van het soort plan of project en de zone die er mogelijk door zal worden beïnvloed. Plannen moeten daarom met voldoende voorzichtigheid (met voldoende redelijke zekerheid) en in het licht van het voorzorgsbeginsel worden gescreend, om te voorkomen dat componenten of acties met mogelijke gevolgen voor een Natura 2000-gebied worden uitgesloten en bijgevolg in het kader van de passende beoordeling niet nader worden onderzocht.'*

Het RUP tot vaststelling van de versnellingszones zal qua detailleringssgraad afwijken van de RUP's die tot hiertoe werden vastgesteld voor bv. een gebied voor windturbines. Normalerweise worden in een plan-MER horend bij een RUP voor een

gebied voor windturbines nog geen gedetailleerde uitspraken gedaan over bijvoorbeeld slagschaduw omdat de juiste inplanting van de turbines en hun tiphoogte nog niet bekend is op dat moment.

Conform artikel 15quater, 1. B) van RED III worden bij de aanduiding van de versnellingszones passende regels bepaald voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie die negatieve milieueffecten bij de installaties voor de productie van hernieuwbare energie en energieopslag, of de aansluiting ervan, moeten voorkomen of milderen. Als gevolg van de vereiste vaststelling van die passende regels zal het RUP tot vaststelling van de versnellingszones uitgebreidere voorschriften omvatten dan gebruikelijk is bij de vaststelling van RUP's voor een gebied voor windturbines en aldus gedetailleerder zijn op dit punt. Het plan-MER bij het RUP wordt afgestemd op deze hogere detailleringsgraad.

De hogere detailleringsgraad van het plan tot aanduiding en bijgevolg ook de plan-MER heeft tot doel ervoor te zorgen dat in de fase van de vergunningverlening een veel summierdere beoordeling (en geen echte project-MER) zal volstaan indien de passende regels worden nageleefd, aangezien bijvoorbeeld de milieueffecten rekening houdend met het worst-case scenario inzake slagschaduw reeds op planniveau werden bepaald.

[Indien] er toch nog onvoorziene effecten worden vastgesteld tijdens het vergunningsverleningsproces die niet zijn vastgesteld tijdens de plan-MER-procedure dan zullen die onderzocht worden aan de hand van de informatie en details die op dat moment gekend zijn (of pas dan gekend konden zijn).

Artikel 7. (Art. 2.2.5 – Aanduiding versnellingsgebied via procedure ruimtelijk uitvoeringsplan)

Vlaanderen moet minstens de mogelijkheid verankeren in de regelgeving om gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aan te duiden in de zin van artikel 15quater van Richtlijn (EU) 2018/2001, zoals ingevoegd bij Richtlijn (EU) 2023/2413.

Dit decreet opteert ervoor om dat via de klassieke en welbekende RUP-procedure te doen. Dit kan dus door de drie verschillende bestuursniveau's, die ruimtelijke uitvoeringsplannen kunnen opmaken. De gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie zijn een subset van de gebieden die uit de door de Richtlijn verplichte inventarisatie van geschikte gebieden zullen volgen.

Als het ruimtelijk uitvoeringsplan een "gebied voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie" (verder: "versnellingszone") aanduidt, dan kunnen naast voorschriften van stedenbouwkundige aard ook voorschriften opgenomen worden die niet stedenbouwkundig van aard zijn en die de uitvoering garanderen van maatregelen of het naleven van voorwaarden die uit het planningsproces resulteren, in het bijzonder uit de effectbeoordelingen vermeld in artikel 2.2.1, §1 VCRO. Dit maakt mogelijk het RUP concreter te maken en hierin een kader op te nemen van voorschriften voor de omschrijving van het type van projecten dat in betrokken versnellingszone gerealiseerd zou kunnen worden.

Volgens artikel 15quater van Richtlijn (EU) 2018/2001, moet het plan waarbij een versnellingszone wordt aangeduid, passende regels bevatten inzake doeltreffende mitigerende maatregelen teneinde de negatieve milieueffecten die zich kunnen voordoen te voorkomen of, indien dit niet mogelijk is, aanzienlijk te verminderen. Deze overheden zien, indien toepasselijk, erop toe dat er tijdig en op evenredige wijze passende mitigerende maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de in de Habitatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water genoemde verplichtingen worden nageleefd, en om verslechtering van de situatie te voorkomen en een goede ecologische toestand of een goed ecologisch potentieel te bereiken.

Deze mitigerende maatregelen kunnen, zoals hoger reeds vermeld, zowel van stedenbouwkundige als van niet-stedenbouwkundige aard zijn. Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- Vermijden van impact:
 - o De specifieke locatie van de hernieuwbare energie installaties binnen de versnellingszone vastleggen;
 - o Aanpassingen in het ontwerp van de hernieuwbare energie installaties, zoals de hoogte van de windturbine of de afstand die tussen zonnepanelen moet worden gelaten om voldoende water te laten infiltreren;
 - o Bij windturbines kunnen er afspraken worden gemaakt over momenten van de dag, of periodes in het jaar waarin de wieken niet mogen draaien;
 - o ...
- Beperken van impact:
 - o Aanpassingen in het ontwerp kunnen de impact ook beperken of verminderen. Zo kunnen windturbines worden voorzien van apparatuur of visuele stimuli waardoor vogels minder in botsing komen met de wieken;
 - o ...

Om via de RUP-procedure een versnellingszone aan te duiden moet de procedure opgenomen in artikel 15quater van Richtlijn (EU) 2018/2001 zorgvuldig worden gevolgd. Volgende stappen moeten worden doorlopen:

- Er wordt, zoals supra reeds vermeld, een regelboek opgesteld waarin passende en effectieve mitigerende maatregelen worden aangenomen om negatieve milieu effecten te vermijden of, indien dit niet mogelijk is, aanzienlijk te beperken. Deze regels zijn gericht op de specifieke kenmerken van elk vastgesteld gebied, op de soorten technologie voor hernieuwbare energie die in elk gebied moeten worden ingezet, en op de vastgestelde milieueffecten.
- Daarnaast wordt er ook op toegezien dat er tijdig en op evenredige wijze passende mitigerende maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de in artikel 6, lid 2, en artikel 12, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG, artikel 5 van Richtlijn 2009/147/EEG en artikel 4, lid 1, punt a), punt i), van Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad genoemde verplichtingen worden nageleefd, en om verslechtering van de situatie te voorkomen en een goede ecologische toestand of een goed ecologisch potentieel overeenkomstig artikel 4, lid 1, punt a), i), van Richtlijn 2000/60/EG te bereiken.
- Er wordt ook toegelicht op welke wijze de set aan mitigerende maatregelen, die is vastgesteld, potentiële negatieve milieu effecten vermijdt of aanzienlijk vermindert, en op welke wijze de aanduiding van de versnellingszone kan worden gerechtvaardigd vanuit de criteria die zijn opgenomen onder artikel 15quater, §1, a) van Richtlijn (EU) 2018/2001:
 - o voorrang geven aan kunstmatige en bebouwde oppervlakken;
 - o Natura 2000-gebieden, gebieden die onder nationale beschermingsregelingen voor natuur- en biodiversiteitsbehoud vallen, belangrijke trekroutes van vogels en zeezoogdieren, en andere gebieden die op basis van gevoeligheidskaarten en de in het punt iii) bedoelde instrumenten zijn aangewezen, uitsluiten, met uitzondering van kunstmatige en bebouwde oppervlakken in die gebieden;
 - o alle passende en proportionale instrumenten en datasets gebruiken om vast te stellen op welke gebieden de installaties voor de productie van hernieuwbare energie geen aanzienlijk milieueffect zouden hebben, met inbegrip van het in kaart brengen van de gevoeligheid van wilde dieren en planten, rekening houdend met de beschikbare gegevens in de context van de ontwikkeling van een samenhangend Natura 2000-netwerk, zowel wat betreft habitattypen en soorten uit hoofde van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad als vogels en gebieden uit hoofde van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad;
- Als sluitstuk van het aanduidingsproces worden deze plannen, met inbegrip van alle bovenstaande elementen, onderworpen aan een milieubeoordeling op grond van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad, en,

indien de plannen significante effecten op Natura-2000-gebieden kunnen hebben, aan de passende beoordeling op grond van artikel 6, lid 3, van Richtlijn 92/43/EEG. De bevindingen uit het plan-MER kunnen dienen om de passende mitigerende maatregelen verder scherp te stellen en waar nodig aan te vullen.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

De wijzigingen aan dit decreet zijn nodig omdat artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn niet alleen is omgezet in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (artikel 36ter, §§ 3 t.e.m. 6), maar ook in het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.

Artikel 8. (Passende beoordeling in versnellingsgebieden bij uitvoering van het geïntegreerd effectenonderzoek bij een voorkeursbesluit)

Voor projecten die binnen het toepassingsgebied vallen van de Hernieuwbare Energierichtlijn, kan er een afwijking van de verplichting inzake passende beoordeling gelden, bij de uitvoering van een geïntegreerd effectenonderzoek ten behoeve van het voorkeursbesluit, meer in het bijzonder als een project zich binnen de contouren van een gebied voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie bevindt.

Tevens wordt een definitie voorzien van (1°) energieopslag op één locatie en (2°) gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie.

Artikel 9. (Passende beoordeling in versnellingsgebieden bij uitvoering van het geïntegreerd effectenonderzoek bij een projectonderzoeksnota)

Voor projecten die binnen het toepassingsgebied vallen van de Hernieuwbare Energierichtlijn, kan er een afwijking van de verplichting inzake passende beoordeling gelden, bij de uitvoering van een geïntegreerd effectenonderzoek op grond van de projectonderzoeksnota, meer in het bijzonder als een project zich binnen de contouren van een gebied voor versnelde uitrol van hernieuwbare energie bevindt.

Tevens wordt een definitie voorzien van (1°) energieopslag op één locatie en (2°) gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

Wetgevingstechnische toelichting

Op 17 mei 2024 bekrachtigde de Vlaamse Regering de wijzigingen aan het Omgevingsvergunningendecreet, waardoor modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit ingevoerd worden¹⁴.

Het ontwerp uitvoeringsbesluit¹⁵ legt de inwerkingtreding in principe vast op een jaar na de publicatie van het betrokken uitvoeringsbesluit.

De omzetting respectievelijk uitvoering van bovenstaande Europese initiatieven dient echter eerder plaats te vinden.

¹⁴ Decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van de regelgeving betreffende de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit, *BS* 9 augustus 2024.

¹⁵ Besluit van de Vlaamse Regering houdende uitwerking van de modulaire omgevingsvergunningsprocedure, principieel goedgekeurd op 7 juni 2024.

Om geen twee keer wijzigingen te moeten doorvoeren, wordt een hoofdstuk 10/1 ingevoegd in het huidige Omgevingsvergunningendecreet, dat vervolgens 5 afdelingen bevat:

- Afdeling 1. Definities
- Afdeling 2. Omzetting van de richtlijn (EU) 2023/2413, wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft
- Afdeling 3. Maatregelen ter implementatie van verordening (EU) 2024/1252 inzake kritieke grondstoffen
- Afdeling 4. Maatregelen ter implementatie van verordening (EU) 2024/1735 inzake nettonultechnologie

Om deze indeling te kunnen behouden, wordt de henummering van hoofdstuk 11 (wijzigingenbepalingen) en hoofdstuk 12 (slotbepalingen), die het decreet van 17 mei 2024 voorzag, ongedaan gemaakt.

Normaal gesproken zou het eerste artikel van (nieuw) hoofdstuk 10/1 artikel 113/1 betreffen. Echter, het decreet van 17 mei 2024 reeds voorziet in de invoering van een artikel 113/1 en dit in toekomstig hoofdstuk 8 (huidig hoofdstuk 10).

Er wordt dan ook voor geopteerd om het eerste artikel van hoofdstuk 11, zijnde artikel 114, te henummeren naar 115/0, zodat dit het eerste artikel van de wijzigingsbepalingen blijft.

Het aldus 'vrijgekomen' artikel 114 kan dan als eerste artikel van het nieuwe hoofdstuk 10/1 gehanteerd worden.

Op deze manier moeten er bij inwerkingtreding van het decreet van 17 mei 2024 geen kunstgrepen of grote wijzigingen doorgevoerd worden om de inhoud van het nieuwe hoofdstuk 10/1 te behouden.

Toelichting wat betreft implementatie van CRMA en NZIA

Een Europese verordening heeft ingevolge artikel 288 VWEU een algemene strekking en is verbindend in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Bijgevolg kan ze door de lidstaten niet worden omgezet in het interne recht.

Soms vereist de toepassing ervan echter maatregelen van tenuitvoerlegging in het interne recht: zo kan de verordening de lidstaten de verplichting opleggen de bepalingen noodzakelijk voor de correcte tenuitvoerlegging ervan vast te stellen, zoals de aanduiding van een contactpunt.

Bovendien is het ook zo dat het naar aanleiding van een verordening noodzakelijk kan zijn om met de verordening strijdige regelgeving aan te passen.

Zo kan de implementatie van een verordening een aanpassing of intrekking van met de verordening strijdig nationaal recht noodzaken.

Zo heeft het Hof van Justitie¹⁶ reeds geoordeeld dat de onverenigbaarheid van een nationale wettelijke regeling met de bepalingen van het verdrag, ook al zijn deze rechtstreeks toepasselijk, enkel definitief kan worden opgeheven door middel van dwingende nationale voorschriften die dezelfde rechtskracht hebben als de te wijzigen bepalingen.

Daar de verordeningen specifieke vergunningstermijnen oplegt voor specifieke projecten, en de omgevingsvergunningsprocedure uitgaat van andere termijnen, met in de toekomst een termijn die meerdere malen verlengd kan worden (door toepassing van een wijzigingslus of administratieve lus), bestaat het risico dat hierdoor de Vlaamse vergunningstermijnen langer uitvallen dan de maximaal door Europa opgelegde termijn.

¹⁶ HvJ EG, 15 oktober 1986, C-168/85 (Commissie v. Italië).

Artikel 10. (Hernummering van artikel 114 OVD)

Zoals aangegeven zou het nieuw in te voegen hoofdstuk 10/1 normalerwijze beginnen met artikel 113/1.

Het decreet van 17 mei 2024 voorziet reeds in de invoeging van een artikel 113/1 en dit in het hoofdstuk met betrekking tot meldingen (toekomstig hoofdstuk 8 - huidig hoofdstuk 10).

Om te vermijden dat er twee sets aan wijzigingsbepalingen zijn, één voor inwerkingtreding voor het decreet van 17 mei 2024, en één die toepassing vindt vanaf inwerkingtreding van dit decreet van 17 mei 2024, wordt er voor geopteerd om het artikelnummer ("114") van de eerste wijzigingsbepaling te gebruiken, en de eerste wijzigingsbepaling te hernoemen (115/0)

Artikel 11. (Invoeging van een hoofdstuk 10/1 in het OVD)

Om de huidige en de modulaire vergunningsprocedure niet te bezwaren met verschillende uitzonderingen in de verschillende artikelen, wordt ervoor geopteerd om alle specifiek Europeesrechtelijke bepalingen te bundelen in een nieuw hoofdstuk.

Zodra een welbepaald project onder het toepassingsgebied van de REDIII of één van de verordeningen valt, zullen de specifieke termijnen en bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing zijn.

Het nieuwe opschrift luidt: "Specifieke bepalingen in het kader van Europese regelgeving".

AFDELING 1. DEFINITIES**Artikel 12. (Invoegen van een afdeling 1 in hoofdstuk 10/1 van het OVD)**

Dit is een wetgevingstechnische bepaling om een afdeling 1 in te voegen in het nieuwe hoofdstuk 10/1 van het OVD.

Artikel 13. (Invoeging van artikel 114 OVD: definities)

Voorliggend hoofdstuk 10/1 bevat een aantal bepalingen waarmee Europa ingrijpt op de beslissingstermijnen in vergunningsprocedures.

De verschillende Europese initiatieven verwijzen vaak naar andere, Europese regelgeving (richtlijnen/verordeningen). Omdat de officiële namen van richtlijnen en verordeningen lang en complex zijn, nu samen opgenomen in een afdeling Definities, en worden deze gedefinieerd.

Dat maakt de verdere decreetstekst korter en duidelijker.

Om de systematiek van de verschillende afdelingen te behouden (bepalingen rond het aan te wijzen contactpunt, afwijkende vergunningsprocedure- en termijnen) wordt ervoor geopteerd de enkele definities uit RED III op te nemen in voorliggend artikel rond definities.

Artikel 14. (Invoeging van artikel 114/1 OVD: toepassing Europese verplichtingen op omgevingsvergunningsaanvragen in eerste aanleg)

De hierna opgenomen bepalingen inzake projecten vallend onder RED III (hernieuwbare energieprojecten), CRMA (projecten inzake kritieke grondstoffen) of NZIA (projecten inzake nettonultechnologie), betrekking hebben op termijnen, contactpunten, ... wat betreft de procedure in eerste (of enige) aanleg.

Zo bepaalt artikel 16 van de **herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie** (n.a.v. wijzigingen door RED III)

"6. De lidstaten zorgen ervoor dat administratieve en gerechtelijke beroepsprocedures in het kader van een project voor de ontwikkeling van een installatie voor de productie van hernieuwbare energie, de aansluiting van de installatie op het net, en de activa die nodig zijn voor de ontwikkeling van de netwerken voor energie-infrastructuur die vereist zijn om energie uit hernieuwbare bronnen te integreren in het energiesysteem, met inbegrip van beroepsprocedures welke verband houden met milieuaspecten, worden onderworpen aan de snelste administratieve en gerechtelijke procedure die op het relevante nationale, regionale en lokale niveau beschikbaar is.

8. Behalve indien deze samenvalt met andere administratieve stadia van de vergunningsprocedure, omvat de duur van de vergunningsprocedure niet:

a) de tijd voor de bouw of repowering van de installaties voor de productie van hernieuwbare energie, de netaansluitingen daarvan en, met het oog op het zorgen voor stabiliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van het net, de desbetreffende noodzakelijke netinfrastructuur;

b) de tijd voor de nodige administratieve stadia voor aanzienlijke verbeteringen van het net die vereist zijn om te zorgen voor stabiliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van het net.

c) de tijd voor beroepsprocedures in rechte, andere procedures voor een rechterlijke instantie en alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen, waaronder klachtenprocedures en administratieve beroepsprocedures".

Artikel 10 **CRMA** bepaalt

"5. Alle geschillenbeslechtsprocedures, rechtszaken, beroepen en rechtsmiddelen in verband met de vergunningsprocedure en de verstrekking van vergunningen voor strategische projecten in de Unie voor een nationale rechterlijke instantie, gerecht of kamer, inclusief met betrekking tot bemiddeling of arbitrage indien het nationale recht daarin voorziet, worden met spoed behandeld indien en voor zover het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet en indien de doorgaans geldende rechten van de verdediging van individuen of plaatselijke gemeenschappen daarbij worden geëerbiedigd. Ontwikkelaars van strategische projecten nemen in voorkomend geval deel aan dergelijke spoedprocedures."

Verordening NZIA stelt:

Artikel 3

"20) "raambesluit": een door instanties van een lidstaat genomen besluit of verzameling van besluiten waarin wordt bepaald of een projectpromotor vergunning voor de uitvoering van een project voor de productie van nettonultechnologie krijgt, onverminderd alle besluiten die worden genomen in de context van een beroepsprocedure;"

Artikel 9

"12. De in onderhavig artikel en in artikel 16 vastgestelde termijnen doen geen afbreuk aan de uit het Unie- en internationale recht voortvloeiende verplichtingen, en evenmin aan administratieve beroepsprocedures en beroepsprocedures bij een rechterlijke instantie."

Artikel 15

"4. Alle procedures voor geschillenbeslechting, beroepsprocedures, bezwaarschriften en rechtsmiddelen in verband met strategische nettonulprojecten voor een nationale rechterlijke instantie, gerecht of kamer, ook wat bemiddeling of arbitrage betreft, indien het nationale recht inzake vergunningverleningsprocessen daarin voorziet, worden met spoed behandeld, indien en voor zover het nationale recht in dergelijke spoedprocedures voorziet en de gewoonlijk toepasselijke rechten van de

verdediging voor individuen of lokale gemeenschappen worden geëerbiedigd. Projectpromotoren van strategische nettonulprojecten nemen indien van toepassing deel aan dergelijke spoedprocedures.”

Uit deze bepalingen volgt dat de voorziene regelingen enkel van toepassing zijn op de OV-procedure in eerste aanleg, behoudens wanneer anders wordt aangegeven.

Wel zal in beroep rekening moeten gehouden worden met de toepassing van de (Europese) bepalingen in eerste aanleg.

Een voorbeeld: zo zal er als er een vergunningsbeslissing is genomen over een hernieuwbaar energieproject binnen een versnellingszone waarvoor geen project-MER moest worden opgesteld (zie verder), in administratief beroep niet gesteld kunnen worden dat er wel een project-MER moet worden toegevoegd aan de procedure in beroep. Dit zou immers het opzet van RED III ondermijnen.

AFDELING 2. OMZETTING RED III

Artikel 15. (Invoegen van een afdeling 2 in hoofdstuk 10/1 van het OVD)

Het nieuwe opschrift luidt:

“Omzetting van richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad”.

Dit is dus de RED III richtlijn.

Artikel 16. (Invoeging van artikel 114/2 OVD: beperkte screening voor versterking van netwerkinfrastructuur)

Dit artikel is een omzetting van artikel 15sexies, lid 5, van Richtlijn (EU) 2018/2001. De leden 1 tot en met 4 van Richtlijn (EU) 2018/2001 zijn facultatief zodat er voor gekozen wordt om deze voorlopig niet om te zetten bij ontwerp van decreet.

Dit artikel stipuleert dat wanneer de integratie van hernieuwbare energie in het elektriciteitssysteem een project ter versterking van de netwerkinfrastructuur in of buiten specifieke infrastructuurgebieden vereist, en dat project onderworpen is aan

- een screeningsproces¹⁷,
- de vaststelling of het project een milieubeoordeling vereist of
- een milieubeoordeling op grond van artikel 4 van richtlijn 2011/92/EU vereist, dan blijft het screeningsproces, die vaststelling of die milieubeoordeling beperkt tot de potentiële effecten van de wijziging of uitbreiding ten opzichte van de oorspronkelijke netwerkinfrastructuur”

Dit betreft dus welbepaalde projecten, met name projecten ter versterking van de netwerkinfrastructuur in of buiten specifieke infrastructuurgebieden die vereist zijn door de integratie van hernieuwbare energie in het elektriciteitssysteem.

Daarnaast wordt de scope van het screeningsproces, die vaststelling of die milieubeoordeling ‘beperkt’. Dit betekent dat de vereiste screening, vaststelling of beoordeling de effecten in kaart brengt die de uitbreiding of wijziging teweegbrengt ten opzichte van de reeds bestaande situatie.

Dit betekent evenwel niet dat er geen rekening moet worden gehouden met de reeds bestaande hinder. Als de uitbreiding, of wijziging ervoor zorgt dat met het

¹⁷ Uitgevoerd op grond van artikel 15sexies, lid 3 van richtlijn (EU) 2018/2001.

totale project een drempel wordt overschreden, dan zullen er mitigerende maatregelen moeten worden genomen om aan deze drempels te voldoen.

Artikel 17. (Invoeging van artikel 114/3 OVD: algemene regels en aanwijzing contactpunt)

➤ Paragraaf 1

De eerste paragraaf van dit artikel is een omzetting van artikel 16, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Dit lid bepaalt op welke vergunningsprocedures de bepalingen van deze afdeling 2 van toepassing zijn. Artikel 16, lid 1 (en bijgevolg voorliggend artikel) geeft tevens aan welke stadia de vergunningsprocedure omvat.

Dit moet samen gelezen worden met artikel 16, lid 8, van Richtlijn (EU) 2018/2001 (resp. artikel 113/3 OVD).

De overwegingen van Richtlijn (EU) 2023/2413 geven aan dat een verdere vereenvoudiging en verkorting van de administratieve vergunningsprocedures voor installaties voor de productie van hernieuwbare energie, met inbegrip van: installaties die verschillende bronnen van hernieuwbare energie combineren; warmtepompen; energieopslag op één locatie, met inbegrip van stroom- en thermische faciliteiten; alsook de activa die nodig zijn voor de aansluiting van die installaties, warmtepompen en opslag op het net, en om hernieuwbare energie op een gecoördineerde en geharmoniseerde manier te integreren in verwarmings- en koelingsnetwerken, noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de Unie haar ambitieuze klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 haalt, rekening houdend met het "niet schaden"-beginsel van de Europese Green Deal en zonder afbreuk te doen aan de interne bevoegdheidsverdeling binnen lidstaten.

Voorliggend decreet stelt dat de omgevingsvergunningsprocedure betrekking heeft op *"alle administratieve vergunningen voor de bouw, de repowering en de exploitatie van installaties voor de productie van hernieuwbare energie, met inbegrip van die welke verschillende hernieuwbare-energiebronnen combineren; warmtepompen; energieopslag op één locatie, met inbegrip van elektriciteits- en thermische installaties; en de activa die nodig zijn voor de aansluiting van dergelijke installaties, warmtepompen en opslag op het net, en voor de integratie van hernieuwbare energie in verwarmings- en koelingsnetwerken, met inbegrip van vergunningen voor aansluiting op het net en, waar nodig, milieubeoordelingen"*.

"Alle administratieve vergunningen" komt neer op onze omgevingsvergunning, waarin zowel de stedenbouwkundige aspecten, als het milieulijk wordt beoordeeld. Als er andere constructies en installaties in één aanvraag worden verwerkt, dan geldt de Europese uitzonderingswetgeving niet. Als bijvoorbeeld in 1 aanvraag een veehouderij met bijhorende windturbine wordt aangevraagd, of een veehouderij met daarnaast zonnepanelen, is RED III en dus ook hoofdstuk 10/1 niet van toepassing. Als bij een bestaande veehouderij enkel een windturbine of zonnepanelen worden aangevraagd, dan weer wel.

Hierbij kan verder nog als volgt worden verduidelijkt:

- Aangezien één hernieuwbare energieproject meerdere aanvragers kan hebben, en dus ook meerdere aanvragen, dienen elk van deze aanvragen op hun merites beoordeeld te worden. Men kan niet verplichten dat verschillende initiatiefnemers of aanvragers alle vergunningsplichtige aspecten in één aanvraag insteken.
- soms zit er een zekere chronologie zit in de vergunning van een project voor de opwekking van hernieuwbare energie, en de aansluiting ervan. Het kan voorvallen dat er eerst bepaalde vergunningsplichtige handelingen moeten

worden uitgevoerd om deze aansluiting te bewerkstelligen, waarna pas een vergunning voor een eventuele netuitbreiding aangevraagd kan worden. Daarnaast kan het ook zijn dat bepaalde vergunningen maar uitgevoerd kunnen worden door één instantie, terwijl andere vergunningen door een andere instantie.

In dergelijke gevallen zal de decretaal vastgelegde vergunningstermijn voor elk van de aanvragen apart gelden.

Wat betreft vergunningen die betrekking hebben op de activa die nodig zijn voor de aansluiting van dergelijke installaties op het net moet worden opgemerkt dat er een zekere chronologie zit in het realiseren van een project voor de opwekking van hernieuwbare energie, en de aansluiting ervan.

Het kan voorvallen dat er eerst bepaalde vergunningsplichtige handelingen moeten worden uitgevoerd om deze aansluiting te bewerkstelligen, waarna pas een vergunning voor een eventuele netuitbreiding aangevraagd kan worden. Daarnaast kan het ook zijn dat bepaalde vergunningen maar uitgevoerd kunnen worden door één instantie, terwijl andere vergunningen door een andere instantie worden aangevraagd en uitgevoerd.

Richtlijn (EU) 2023/2413 wijzigt op dat vlak Richtlijn (EU) 2018/2001.

De invoering van kortere en duidelijke termijnen voor vergunningsbeslissingen over installaties voor hernieuwbare energie op basis van een volledige aanvraag, is bedoeld om de uitrol van hernieuwbare-energieprojecten te versnellen, en worden bepaald in artikel 16ter, artikel 16quater, artikel 16quinquies en artikel 16sexies van Richtlijn 2018/2001 (resp. artikel 113/4 t.e.m.113/7 OVD)

➤ **Paragraaf 2**

De tweede paragraaf (termijn voor volledig- en ontvankelijkheidsverklaring) is een omzetting van artikel 16, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

De termijn waarbinnen de vergunningsaanvraag op haar ontvankelijkheid en volledigheid onderzocht wordt, bedraagt thans dertig dagen vanaf de dag na de datum waarop de vergunningsaanvraag is ingediend hetzij na de ontvangst van de ontbrekende gegevens of documenten.

De Europese bepaling die stelt dat de bevoegde autoriteit de volledigheid van de aanvraag bevestigt of, indien de aanvrager niet alle voor de behandeling van de aanvraag vereiste informatie heeft toegezonden, de aanvrager verzoekt om onverwijld een volledige aanvraag in te dienen. is qua maximumduur reeds omgezet in de artikels 19, 20, 21, 38, 39 en 40 van het OVD, die het onderzoek naar volledigheid en ontvankelijkheid van aanvragen behandelen. Dit voorziet steeds een termijn van 30 dagen. Uiteraard telt steeds de meest minimale termijn en moet dus ook voor de volledigheid en ontvankelijkheid een vergunning voor installaties voor de productie van hernieuwbare energie in gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie maximaal 30 dagen gerekend worden.

➤ **Paragraaf 3**

De derde paragraaf van dit artikel (het contactpunt) is een omzetting van artikel 16, lid 3 van richtlijn (EU) 2018/2001.

Aldus wordt als contactpunt aangewezen de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 15/1.

De procedure, zoals opgenomen in Richtlijn (EU) 2018/2001, is in principe slechts van toepassing in eerste administratieve aanleg. De bevoegde overheid, die fungeert als contactpunt, is dus de overheid die de eindbeslissing neemt over de vergunningsaanvraag in eerste administratieve aanleg.

In het geval van een administratief beroep met devolutieve werking tegen de beslissing in eerste administratieve aanleg, wordt de vergunningverlenende

overheid in administratieve beroep de facto het contactpunt, ook al regelt de richtlijn dit niet.

In geval van een beroep voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen of de Raad van State is er geen sprake meer van een contactpunt in de zin van dit artikel.

➤ **Paragraaf 4**

De vierde paragraaf van dit artikel (procedurehandboek) is een omzetting van artikel 16, lid 4 van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Richtlijn (EU) 2018/2001 legt deze verplichting bij het contactpunt (of de contactpunten, gezien een lidstaat méér dan één contactpunt kan hebben).

Vanuit het oogpunt van uniformiteit bij de verstrekte informatie, wordt voorzien dat het Vlaams Gewest – namens de contactpunten - dergelijk procedurehandboek ter beschikking zal stellen. Dit zal gebeuren op een van de websites van het departement Omgeving, bijvoorbeeld op het omgevingsloket.

Daarnaast zal ook het contactpunt dit door Vlaanderen opgemaakt procedurehandboek beschikbaar stellen voor vermelde ontwikkelaars. Dit 'ter beschikking stellen' kan via de ontwikkelaars de link te bezorgen naar het online procedurehandboek.

➤ **Paragraaf 5**

De vijfde paragraaf van dit artikel (geschillen) is een omzetting van artikel 16, lid 5, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

De geschillenbeslechtsprocedures die bestaan in verband met de vergunningsprocedure en de afgifte van bouw- en exploitatievergunningen zijn onder andere de administratieve beroepsmogelijkheid en de mogelijkheid om beroep in te dienen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Deze bestuurlijke en jurisdictionele beroepsmogelijkheden uit het OVD zijn van overeenkomstige toepassing op de eventuele conflicten rond de betrokken projecten. Deze paragraaf doet bijgevolg geen afbreuk aan de geldende toegangsvereisten bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en in het bijzonder aan de zogenaamde uitputtingsvereiste uit het bestaande artikel 105, §2, laatste lid, van het OVD.

Hierbij wordt opgemerkt dat procespartijen bij de RvVb de Raad gezamenlijk kunnen verzoeken om, ter oplossing van een voor de Raad gebrachte betwisting, een bemiddelingsprocedure op te starten. Ook de Raad zelf kan het initiatief daartoe nemen, mits uiteraard het akkoord van de partijen.

Daarnaast moeten lokale besturen bepaalde besluiten, lijsten van besluiten en stukken als gelinkte open data publiceren op hun website. Daardoor kunnen de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur samen met de gouverneurs hun bevoegdheden inzake algemeen bestuurlijk toezicht op lokale en provinciale besturen uitoefenen. Dit houdt in dat zij beslissingen van deze besturen kunnen vernietigen als die het recht of het algemeen belang schenden.

➤ **Paragraaf 6**

De zesde paragraaf van dit artikel (prioritaire behandeling van geschillen) is een omzetting van artikel 16, lid 6, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Dit lid geeft aan dat projecten voor de ontwikkeling van een installatie voor de productie van hernieuwbare energie, de aansluiting van de installatie op het net, en de activa die nodig zijn voor de ontwikkeling van de netwerken voor energie-infrastructuur die vereist zijn om energie uit hernieuwbare bronnen te integreren in het energiesysteem, onderworpen worden aan de snelste administratieve en gerechtelijke procedure die beschikbaar zijn.

Op dit ogenblik is de snelste rechtelijke procedure ten gronde die beschikbaar is, de procedure tot vernietiging van een vergunningsbeslissing bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

➤ **Paragraaf 7**

De zevende paragraaf van dit artikel (toereikende middelen) is een omzetting van artikel 16, lid 7 van richtlijn (EU) 2018/2001.

De overwegingen van Richtlijn (EU) 2023/2413 geven aan dat sommige van de meest voorkomende problemen waarmee projectontwikkelaars op het gebied van hernieuwbare energie te maken krijgen, betrekking hebben op een gebrek aan voldoende personeel en technische deskundigheid bij de vergunningverlenende autoriteiten om de milieueffecten van de voorgestelde projecten te beoordelen.

Voorliggend lid tracht daaraan tegemoet te komen.

Overeenkomstig artikel 16, lid 7 van richtlijn (EU) 2018/2001, voorziet de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 15/1, van dit decreet, in toereikende middelen om ervoor te zorgen dat gekwalificeerd personeel, bijscholing en omscholing beschikbaar is in overeenstemming met de geplande geïnstalleerde capaciteit voor de opwekking van hernieuwbare energie waarin het op grond van de artikelen 3 en 14 van verordening (EU) 2018/1999 ingediende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen voorziet. Het Vlaamse Gewest staat de provinciale en lokale autoriteiten bij om de vergunningsprocedure te vergemakkelijken.

➤ **Paragraaf 8**

De achtste paragraaf van dit artikel (de vergunningsprocedure) is een omzetting van artikel 16, lid 8, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

De invoering van kortere en duidelijke termijnen voor beslissingen die moeten worden genomen door de overheden die bevoegd zijn voor de verlening van vergunningen voor installaties voor hernieuwbare energie op basis van een volledige aanvraag, is bedoeld om de uitrol van hernieuwbare-energieprojecten versnellen.

De tijd gedurende welke de installaties voor de productie van hernieuwbare energie gebouwd worden en aangesloten worden aan het net, mag niet in deze termijnen worden meegeteld, behalve indien deze samenvalt met andere administratieve stadia van de vergunningsprocedure.

Er wordt andermaal verduidelijkt dat de wijzigingen aan de procedure ingevolge Richtlijn (EU) 2023/2413 uitsluitend van toepassing zijn in eerste administratieve aanleg.

➤ **Paragraaf 9**

De negende paragraaf van dit artikel (bekendmaking van beslissingen) is een omzetting van artikel 16, lid 9, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Dit is een bevestiging dat vergunningsbeslissingen conform de huidige regeling bekend gemaakt moeten worden.

Artikel 18. (Invoeging van artikel 114/4 OVD: vergunningsprocedure voor projecten binnen versnellingsgebieden)

➤ **Paragraaf 1**

De eerste paragraaf van dit artikel (maximale beslissingstermijn binnen versnellingszones) is een omzetting van artikel 16bis, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

De invoering van duidelijke uiterste beslissingstermijnen vergunningsaanvragen voor hernieuwbare- energieprojecten binnen de aangeduide versnellingszones, is bedoeld om de uitrol van hernieuwbare-energieprojecten verder te versnellen in gebieden die worden beschouwd als bijzonder geschikt voor de inplanting van deze installaties.

Hoewel in artikel 16bis, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001 ook sprake is van offshore energie projecten, wordt de termijn hiervoor niet opgenomen in

voorliggend artikel. Dergelijke projecten vallen onder de bevoegdheid van de federale overheid en worden niet vergund op basis van Vlaamse regelgeving. Enkel de landconnector kan Vlaams zijn. Huidig decreet verandert niets aan deze bevoegdheidsverdeling.

Verder stelt deze paragraaf dat de termijn in naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden verlengd kan worden met maximaal zes maanden. Het decreet wijst deze bevoegdheid toe aan de bevoegde overheid.

Wat er onder andere kan worden aangemerkt als een buitengewone omstandigheid is het ontbreken van essentiële informatie in het dossier om tot een gedegen beslissing te komen. Dit gebrek mag evenwel niet te wijten zijn aan de vergunningverlenende overheid. Zo kan er worden gedacht aan de situatie waarin er tussen het moment van de aanvraag en het moment waarop een beslissing moet worden genomen er een relevante wijziging in de omgeving van het project heeft plaatsgevonden.

In elk geval moet de ontwikkelaar tijdig, dit is voor het einde van de normale beslissingstermijn van één jaar, op de hoogte worden gebracht van de uitzonderlijke omstandigheden die de verlenging rechtvaardigen.

➤ **Paragraaf 2**

De tweede paragraaf van dit artikel is een omzetting van artikel 16bis, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001 en betreft de maximale beslissingstermijn voor

- repowering van elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie
- nieuwe installaties met een elektrisch vermogen van minder dan 150kW als deze liggen binnen versnellingszones.

Binnen de opgelegde termijnen worden ook de noodzakelijk energieopslag op dezelfde locatie, en de aansluiting op het net vergund.

Hier wordt wel gewezen op de bemerkingen die geformuleerd worden bij artikel 114/3, §1, OVD, waarin gesteld wordt dat er verschillende aanvragers kunnen zijn, alsook een bepaalde chronologie in toelatingen/vergunningen.

Ook hier kan de beslissingstermijn van 3 maanden verlengd worden in naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden. Hierbij vermeldt Richtlijn (EU) 2018/2001 zelf dwingende veiligheidsredenen, zoals noodzakelijke noemenswaardige aanpassingen aan het net om de aansluiting te verwezenlijken.

In elk geval moet de ontwikkelaar tijdig, dit is voor het einde van de normale beslissingstermijn van één jaar, op de hoogte worden gebracht van de uitzonderlijke omstandigheden die de verlenging rechtvaardigen.

➤ **Paragraaf 3**

De derde paragraaf van dit artikel (vrijstelling van milieubeoordeling) is een omzetting van artikel 16bis, lid 3, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Deze paragraaf stipuleert dat projecten die voldoen aan de voorwaarden die zijn omschreven in het RUP waarbij de versnellingszone, waarin deze projecten worden ingepland, is aangeduid conform artikel 15quater van Richtlijn (EU) 2018/2001, vrijgesteld worden van de verplichting om een project-MER uit te voeren in de zin van respectievelijk Richtlijn 2011/92/EU.

Uitzondering op deze vrijstelling, is wanneer projecten vermoedelijk aanzienlijke milieueffecten zullen hebben in een andere lidstaat of wanneer een lidstaat die vermoedelijk aanzienlijke effecten zal ondervinden, hierom verzoekt, op grond van

artikel 4.4.3, §6, of artikel 4.4.7, §4, of wanneer er onvoorziene aanzienlijke negatieve milieueffecten kunnen zijn.

Een gelijkaardige vrijstelling geldt voor de passende beoordeling: ook hier worden projecten niet onderworpen aan een beoordeling van hun gevolgen voor Natura 2000-gebieden, op voorwaarde dat betrokken projecten voldoen aan de regels en maatregelen, vastgesteld overeenkomstig artikel 15 quater, lid 1, punt b), van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Let wel, de uitzondering op het uitvoeren van een passende beoordeling wordt omgezet in artikel 36ter, §3, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. De regels rond het uitvoeren van een passende beoordeling bij vergunningen (vergunningen i.h.k.v. complexe projecten uitgezonderd) volgen immers de bepalingen van dit decreet van 21 oktober 1997.

➤ **Paragraaf 4**

De vierde paragraaf van dit artikel (screening door de bevoegde overheid) is een omzetting van artikel 16bis, punt 4, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

- *Beperkte screening: aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten, niet vastgesteld tijdens de RUP-procedure of mogelijkheid verzoek andere lidstaat/gewest*

De principiële verplichting om een project-MER uit te voeren wordt in paragraaf 3 weggeschreven. Toch kunnen projecten die onder deze vrijstelling vallen nog steeds potentieel negatieve milieu effecten met zich meebrengen. Om dit uit te sluiten moet de bevoegde overheid een screening uitvoeren, waarbij wordt nagegaan of het project niet zal leiden tot aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten die niet zijn vastgesteld tijdens het plan-MER dat werd opgemaakt tijdens de RUP-procedure die tot de aanduiding heeft geleid (conform artikel 15quater van Richtlijn (EU) 2018/2001).

Deze screening mag niet worden verward met de project-MER-screening uit artikel 4.3.2 en 4.3.3 van het Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Deze screening wordt uitgevoerd door de bevoegde overheid, niet door de ontwikkelaar zelf. Concreet zal deze screening worden uitgevoerd door de vergunningverlenende overheid (of haar omgevingsambtenaar).

Enkel in het plan-MER 'onvoorziene effecten' worden in deze fase nog gescreend. De term 'onvoorziene effecten' komt neer op wijzigingen in de omgeving tussen plan-MER en vergunningsaanvraag. Bijvoorbeeld: ten tijde van het plan-MER werd er een grondig onderzoek gedaan, maar naderhand wordt er een woning bijgebouwd in de omgeving van het plangebied. Op basis van de screening wordt vastgesteld dat er ingevolge deze bouw onvoorziene effecten kunnen spelen.

- *Opvragen aanvullende informatie*

Aan de ontwikkelaar kan worden gevraagd om de milieu impact op de nieuwe woning toe te lichten. Idealiter voorziet de ontwikkelaar al een toelichting bij deze nieuwe situatie in de informatie die hij aan de bevoegde overheid verstrekt met het oog op de uit te voeren screening.

- *Duur van het screeningsproces*

Deze screening vindt plaats binnen de 45 dagen nadat de bevoegde overheid voldoende informatie heeft verkregen van de projectontwikkelaar. In het geval van aanvragen voor installaties met een elektrisch vermogen van minder dan 150 kW en van nieuwe aanvragen voor de repowering van elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie wordt het screeningsproces binnen 30 dagen afgerond.

De aanvraag kan maar volledig en ontvankelijk worden verklaard nadat de bevoegde overheid deze screening heeft uitgevoerd.

➤ **Paragraaf 5**

De vijfde paragraaf van dit artikel (beslissing over het milieuluik) is een omzetting van artikel 16bis, punt 5, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Aan het einde van de 45 dagen durende periode uit paragraaf 4 zijn er drie uitkomsten mogelijk:

- De bevoegde overheid kan vaststellen dat de aanvraag niet in lijn is met de voorwaarden uit het RUP ter aanduiding van de versnellingszone. Dan wordt de vergunningsprocedure toegepast die geldt buiten versnellingszones.
- De bevoegde overheid kan vaststellen dat de aanvraag volledig in lijn is met de voorwaarden uit het RUP ter aanduiding van de versnellingszone, en dat er geen aanzienlijke onvoorziene effecten waarschijnlijk zijn. In dat geval wordt de aanvraag goedgekeurd vanuit milieu oogpunt. Dit betekent niet dat de aanvraag in zijn totaliteit vergund is.
- De bevoegde overheid kan vaststellen dat de aanvraag volledig in lijn is met de voorwaarden uit het RUP ter aanduiding van de versnellingszone, maar dat er wel aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten waarschijnlijk zijn. In dat geval moet de bevoegde overheid een naar behoren gemotiveerd administratief besluit vaststellen waarin de bevoegde overheid argumenteert dat het project, gelet op de milieugevoeligheid van de geografische gebieden waar het project zich bevindt, zeer waarschijnlijk zal leiden tot aanzienlijke onvoorziene negatieve effecten die niet kunnen worden verzacht door de maatregelen die zijn vastgesteld in de plannen tot aanwijzing van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie of die door de projectontwikkelaar zijn voorgesteld in de aanvraag.

De projectaanvragen die tot deze derde categorie behoren worden onderworpen aan een project-MER-beoordeling en aan een passende beoordeling indien dit van toepassing is. Dit project-MER wordt uitgevoerd binnen de 6 maanden na het besluit van de bevoegde overheid waarbij werd geoordeeld dat er zeer waarschijnlijk onvoorziene negatieve effecten zullen zijn, en spitst zich vermoedelijk, maar niet uitsluitend, toe op de onvoorziene effecten die door de bevoegde overheid werden aangehaald.

Deze termijn van 6 maanden kan worden verlengd met maximaal 6 maanden. Daartoe moet er voor het einde van de eerste periode van 6 maanden een naar behoren gemotiveerd verzoek tot verlenging ingediend worden bij de vergunningverlenende overheid.

➤ **Paragraaf 6**

De zesde paragraaf van dit artikel (stilzwijgende goedkeuring) is een omzetting van artikel 16bis, punt 6, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Voorliggend artikel heeft betrekking op de stilzwijgende goedkeuring van de specifieke administratieve tussenstappen, tenzij het specifieke hernieuwbare-energieproject aan een milieubeoordeling is onderworpen op basis van de Europese bepalingen.

Dit handelt niet over definitieve besluiten over de uitkomst van de vergunningsprocedure, deze moeten expliciet zijn.

Artikel 19. (Invoeging van artikel 114/5 OVD: duur van de vergunningsprocedure voor projecten buiten versnellingsgebieden)

➤ **Eerste lid**

Het eerste lid van dit artikel (maximale duur van de vergunningsprocedure) is een omzetting van artikel 16ter, punt 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Dit gaat over hernieuwbare-energieprojecten die zich bevinden buiten gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie.

Zoals hoger aangegeven, moeten de gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie (voor een of meer soorten hernieuwbare energiebronnen) ten laatste op 21 februari 2026 aangewezen worden.

Zolang geen gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie zijn aangewezen, doorlopen alle hernieuwbare-energie-projecten de vergunningsprocedure die geldt buiten gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie.

Artikel 16ter, punt 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001 stelt dat de vergunningsprocedure hiervoor niet langer dan twee jaar mag duren.

Let wel, de termijnen die thans opgenomen zijn in het Omgevingsvergunningen-decreet blijven onverkort van toepassing.

Hierbij valt op te merken dat de bepaling rond offshore energie niet wordt omgezet omdat Vlaanderen hier niet voor bevoegd is.

Ook wordt de facultatieve verlenging met zes maanden niet omgezet omdat de Vlaamse vergunningsprocedure nooit langer dan 2 jaar duurt.

➤ **Tweede lid**

Het tweede lid van dit artikel (milieubeoordeling) is een omzetting van artikel 16ter, punt 2, eerste alinea, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Om vergunningprocedures te versnellen op een schaal die nodig is om het in Richtlijn (EU) 2018/2001 vastgestelde streefcijfer voor hernieuwbare energie te halen, moeten ook de vergunningprocedures die gelden voor projecten buiten de gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie worden vereenvoudigd en gestroomlijnd door de invoering van duidelijke maximum-termijnen voor alle stappen van de vergunningprocedure, met inbegrip van specifieke milieu(effect)beoordelingen per project.

- *Gecombineerde beoordeling MER en passende beoordeling*

Wanneer een milieubeoordeling vereist is op grond van de project-m.e.r.-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU) of de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG), moet deze worden uitgevoerd in één enkele procedure waarin alle relevante beoordelingen voor een bepaald hernieuwbare-energieproject worden gecombineerd.

In Vlaanderen is de passende beoordeling momenteel reeds vervat in het project-MER. Het Agentschap Natuur en Bos geeft hierbij advies op de passende beoordeling waarmee het Vlaams Expertisecentrum m.e.r., rekening houdt bij het kwaliteitsadvies over het MER.

- *Scopingadvies*

Is een dergelijke milieu(effect)beoordeling vereist, brengt het Vlaams expertisecentrum m.e.r. een advies uit over de reikwijdte en de mate van gedetailleerdheid van de informatie die de projectontwikkelaar in het milieueffectrapport moet opnemen. De reikwijdte hiervan wordt later niet uitgebreid.

Ook in het kader van het project rond modernisering m.e.r. is er sprake van een scopingadvies, zij het dat dit advies in de generieke procedure facultatief wordt.

Echter, in de gevallen, gevat door de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie, zal steeds een scopingadvies uitgebracht moeten worden.

Volgens het DABM dient bij een scopingadvies advies gevraagd worden aan een aantal andere administraties, overheidsinstellingen en openbare besturen. Het is logisch dat ook hier deze adviezen ingewonnen worden. Wel zullen hierbij de

termijnen die Europa (en voorliggende decreetsbepalingen) gerespecteerd moeten worden.

De concrete bepalingen rond advisering zijn momenteel vastgelegd in het project-MER-besluit.

- *Doden of verstoren van beschermde soorten wordt als niet opzettelijk beschouwd*

De bouw en exploitatie van installaties voor de productie van hernieuwbare energie kan leiden tot het incidenteel doden of verstoren van vogels en andere uit hoofde van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) of de Vogelrichtlijn (Richtlijn 2009/147/EG), de krachtens artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer beschermde soorten. Een dergelijk doden of verstoren mag echter niet als opzettelijk in de zin van die richtlijnen worden beschouwd indien het project voor de bouw en de exploitatie van die installaties voor de productie van hernieuwbare energie voorziet in passende mitigerende maatregelen om dat doden of die verstoringen te voorkomen, om de doeltreffendheid van dergelijke maatregelen door behoorlijke monitoring te beoordelen en om, in het licht van de verzamelde informatie, waar vereist verdere maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat er geen aanzienlijke negatieve effecten op de populatie van de betrokken soort zijn.

➤ **Derde lid**

Het derde lid van dit artikel (milieubeoordeling) is een omzetting van artikel 16ter, punt 2, tweede alinea, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Naast de installatie van nieuwe installaties voor de productie van hernieuwbare energie heeft de repowering¹⁸ van bestaande elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie een aanzienlijk potentieel om bij te dragen tot de verwezenlijking van de streefcijfers op het gebied van hernieuwbare energie. Aangezien de bestaande elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie meestal zijn geïnstalleerd op locaties met een aanzienlijk potentieel aan energie uit hernieuwbare bronnen, kan repowering het voortgezette gebruik van deze installaties waarborgen en tegelijkertijd de noodzaak verminderen om nieuwe locaties voor hernieuwbare-energieprojecten aan te wijzen. Repowering heeft bepaalde voordelen, zoals de bestaande netaansluiting, een waarschijnlijk grotere mate van publieke acceptatie, en reeds opgebouwde kennis van de milieueffecten.

Om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan repowering en om de voordelen ervan ten volle te benutten, wordt voor de repowering van bestaande elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie die zich bevinden buiten gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie een vereenvoudigde en snelle vergunningsprocedure vastgesteld die niet langer dan één jaar mag duren, rekening houdend met het "niet-schaden"-beginsel van de Europese Green Deal.

Ook hier is het zo dat de beslissingstermijnen van het OVD onverkort van toepassing blijven.

Ook hier wordt opgemerkt dat de bepaling rond offshore energie niet wordt omgezet door voorliggend decreet, gezien Vlaanderen hier niet voor bevoegd is. Ook wordt de facultatieve verlenging met zes maanden niet omgezet omdat de Vlaamse vergunningsprocedure nooit langer dan 2 jaar duurt.

¹⁸ „repowering”: het vernieuwen van hernieuwbare energie producerende elektriciteitscentrales, met inbegrip van de volledige of gedeeltelijke vervanging van installaties of exploitatiesystemen en apparatuur, teneinde de capaciteit te vervangen of de efficiëntie of capaciteit van de installatie te verhogen; (Richtlijn 2018/2001/EG)

Artikel 20. (invoeging van artikel 114/6 OVD : repowering)

➤ Eerste lid

Het eerste lid van dit artikel (maximale duur van de vergunningsprocedure bij repowering) is een omzetting van artikel 16quater, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Om de repowering van bestaande elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie verder te bevorderen en te versnellen, wordt een vereenvoudigde vergunningsprocedure voor netaansluitingen opgezet wanneer de repowering leidt tot een beperkte toename van de totale capaciteit ten opzichte van het oorspronkelijke project, in casu een verhoging met maximaal 15%. In dit geval duurt de vergunningsprocedure voor aansluitingen op het transmissienet of het distributienet niet langer dan drie maanden na de aanvraag bij de betrokken entiteit. Uitzonderingen op deze termijn zijn gerechtvaardigde veiligheidsoverwegingen of technische incompatibiliteit met de systeem-onderdelen.

➤ Tweede lid

Het tweede lid van dit artikel (screening bij repowering) is een omzetting van artikel 16quater, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

De repowering van hernieuwbare-energieprojecten brengt in meer of mindere mate veranderingen in of de uitbreiding van bestaande projecten met zich mee. Gelet op het belang van repowering, moet de vergunningsprocedure, met inbegrip van milieubeoordelingen en screening, voor de repowering van hernieuwbare-energieprojecten beperkt blijven tot de potentiële effecten van de wijziging of uitbreiding ten opzichte van het oorspronkelijke project.

Dit betekent dat de vereiste beoordeling of screening de effecten in kaart brengt die de uitbreiding of wijziging teweegbrengt ten opzichte van de reeds bestaande situatie.

Deze regeling gaat evenwel niet zo ver dat er geen rekening moet worden gehouden met de reeds bestaande hinder. Als de uitbreiding, of wijziging ervoor zorgt dat met het totale project een drempel wordt overschreden, dan zullen er mitigerende maatregelen moeten worden genomen om aan deze drempels te voldoen. De bestaande hinder en dus ook de cumulatieve hinder kan worden bepaald op basis van de reeds bestaande documentatie, kennis en eventueel milieubeoordelingen uit het verleden.

➤ Derde lid

Het derde lid van dit artikel (screening bij repowering van zonne-energie) is een omzetting van artikel 16quater, lid 3, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Bij de repowering van een zonne-energie-installatie kunnen de doeltreffendheid en de capaciteit toenemen zonder de ingenomen ruimte te vergroten. De gerepowerde installatie behoudt dus dezelfde impact op het milieu als de originele installatie, op voorwaarde dat de ingenomen ruimte in het proces niet is vergroot en de oorspronkelijk vereiste mitigerende milieumaatregelen nog altijd worden nageleefd.

In dat geval wordt het project vrijgesteld van enig toepasselijke vereiste om, indien van toepassing,

- een screeningproces als bepaald in artikel 16bis, lid 4, van Richtlijn (EU) 2018/2001, te ondergaan (omgezet in artikel 114/4, §4, OVD),
- te bepalen of voor het project een milieubeoordeling vereist is, of een milieubeoordeling uit te voeren op grond van artikel 4 van de project-m.e.r.-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU) (omgezet in artikel 4.3.3 van het DABM).

Artikel 21. (Invoeging van artikel 114/7 OVD: zonne-energie)

➤ Paragraaf 1

De eerste paragraaf van dit artikel (maximale duur van de vergunningsprocedure bij zonne-energie) is een omzetting van artikel 16quinquies, lid 1, eerste alinea, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Deze alinea stemt in grote mate overeen met artikel 4, lid 1, van de Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad.

De installatie van apparatuur voor zonne-energie en bijbehorende energieopslag op één locatie, alsook de aansluiting van dergelijke apparatuur en opslag op het net, in bestaande of toekomstige kunstmatige constructies die zijn opgezet voor andere doeleinden dan de productie van zonne-energie of energieopslag, met uitsluiting van kunstmatige wateroppervlakken, zoals daken, parkeerterreinen, wegen en spoorwegen, geeft doorgaans geen aanleiding tot bezorgdheid in verband met concurrerend gebruik van ruimte of milieueffecten. Deze installaties komen daarom in aanmerking voor kortere vergunningsprocedures.

Let wel, deze bepaling geldt voor zover het primaire doel van dergelijke kunstmatige constructies niet de productie van zonne-energie of energieopslag is. Voor het aanleggen van een zuiver zonnepanelenpark (op de grond of op stellingen) geldt deze korte vergunningstermijn dus niet.

Ook drijvende zonne-energie-installaties op wateroppervlakken vallen niet onder deze bepaling.

Als de zonne-energie-installaties aangevraagd worden als deel van een groter project (zonnepanelen op gebouwen die ook tegelijk aangevraagd worden), gelden de normaal voorziene beslissingstermijnen van het Omgevingsvergunningendecreet.

In afwijking van artikel 4, lid 2, van, en bijlage II, punt 3, a) en b), alleen of in samenhang met punt 13, a), bij Richtlijn 2011/92/EU, wordt een dergelijke installatie vrijgesteld van het vereiste om, indien van toepassing, een specifieke milieubeoordeling uit te voeren op grond van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2011/92/EU.

Worden zonne-energie-installaties aangevraagd als deel van een groter project (zonnepanelen op gebouwen die ook aangevraagd worden), gelden de normaal voorziene beslissingstermijnen van het omgevingsvergunningendecreet, en blijven de gebouwen zelf, in voorkomend geval, wel MER-plichtig of m.e.r.-screeningsgerechtigd.

Artikel 16quinquies, punt 1, eerste alinea, van Richtlijn (EU) 2018/2001 geeft geen indicatie over wat er gebeurt als de termijn van 3 maanden niet gerespecteerd wordt.

De termijn is dus een termijn van orde. Er is geen rechtsgevolg, zoals een stilzwijgende vergunning of stilzwijgende weigering bij het overschrijden ervan.

Dit betekent dat als voor het project volgens het Omgevingsvergunningendecreet een openbaar onderzoek georganiseerd moet worden, er hiermee vaart gezet moet worden om deze organisatie en de verwerking van eventuele bezwaren om deze termijn van 3 maanden te halen.

Voor projecten die onder deze bepaling vallen, is de looptijd van de gewone procedure onder het Omgevingsvergunningendecreet dus 3 maanden in plaats van 105/120 dagen (of 120 dagen, in voorkomend geval verlengd, in het kader van het modulair vergunningensysteem).

Als er geen openbaar onderzoek georganiseerd moet worden (60 dagen) stelt er zich geen probleem naar het halen van deze Europese termijn van 3 maanden. In dat geval geldt de bindende termijn uit het omgevingsvergunningendecreet. Heeft men de zestigste dag geen beslissing genomen, dan is de aanvraag stilzwijgend geweigerd.

De bindende termijnen van het Omgevingsvergunningendecreet gelden dus wel: slaagt men er niet in om (bij organisatie van een openbaar onderzoek) een beslissing te nemen binnen de Europese termijn van 3 maanden, blijven de termijnen van het Omgevingsvergunningendecreet spelen. Met andere woorden, als de 120 dagen voorbij zijn, is er een stilzwijgende weigering van vergunning.

Voor de installaties met een capaciteit tot 100 kW geldt de regeling, opgenomen in het tweede lid.

Het tweede lid van deze paragraaf betreft de toepassing van de mogelijkheid, voorzien in artikel 16quinquies, lid 1, tweede alinea, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

De verkorte beslissingstermijn geldt niet voor projecten in, aan of op beschermd erfgoed.

➤ **Paragraaf 2**

De tweede paragraaf van dit artikel (maximale duur van de vergunningsprocedure bij zonne-energie) is een omzetting van artikel 16quinquies, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Deze alinea stemt in grote mate overeen met artikel 4, lid 3, van de Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad, met dien verstande dat het maximumvermogen opgetrokken is van 50 naar 100 kW.

Installaties voor zelfverbruik, ook die voor collectieve zelfverbruikers zoals lokale energiegemeenschappen, dragen ook bij tot een lagere totale vraag naar aardgas, tot een weerbaarder systeem en tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie op het gebied van hernieuwbare energie.

De installatie van apparatuur voor zonne-energie met een vermogen van minder dan 100 kW, met inbegrip van installaties van zelfverbruikers van hernieuwbare energie, heeft waarschijnlijk geen aanzienlijke negatieve effecten op het milieu of het net en leveren geen veiligheidsproblemen op.

Verder is er voor kleine installaties doorgaans geen capaciteitsuitbreiding op het netaansluitpunt nodig. Gezien de onmiddellijke positieve gevolgen van dergelijke installaties voor verbruikers en de beperkte milieueffecten ervan, wordt ook hier de geldende vergunningsprocedure verder gestroomlijnd, mits die installaties de bestaande capaciteit van de aansluiting op het distributienet niet overschrijden.

De vergunningsprocedure voor de installatie van apparatuur voor zonne-energie met een vermogen van 100 kW of minder, ook voor zelfverbruikers van hernieuwbare energie en hernieuwbare-energiegemeenschappen, mag niet langer duren dan één maand.

Artikel 16quinquies, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001 verbindt hier heel uitdrukkelijk een gevolg aan het uitblijven van een beslissing: dit leidt ertoe dat de vergunning wordt geacht te zijn verleend, op voorwaarde dat de capaciteit van de apparatuur voor zonne-energie de bestaande capaciteit van de aansluiting op het distributienet niet overschrijdt.

Hierbij is wel belangrijk dat de bevoegde overheid antwoordt binnen de maand. Artikel 16quinquies, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001 vermeldt een termijn van een maand. Dat betekent dat de overheid in februari minder tijd heeft om een

tijdige beslissing te nemen. Wordt een aanvraag ingediend op 6 februari, dan moet de beslissing ten laatste op 5 maart op het omgevingsloket worden opgeladen. In het omgevingsloket moet dus tijdig een beslissing staan, zoniet heeft de aanvrager een stilzwijgende vergunning.

De Europese termijn van 1 maand is te kort om een openbaar onderzoek te organiseren. Bij zonevreemde constructies zal dit vaak neerkomen op de noodzaak een weigering te verlenen.

Deze termijn van één maand geldt voor alle aanvragen van zonne-energie-infrastructuur met een capaciteit tot 100 kW. Dus niet alleen voor de zonnepanelen op gebouwen en constructies, maar ook voor zonnepanelen in de tuin.

Momenteel is de capaciteit van deze installaties geen verplichte inhoud van het aanvraagdossier. Het is dan ook essentieel dat de aanvrager de capaciteit van de installatie vermeldt in de aanvraag. Als dit niet is vermeld, dan moet de bevoegde overheid dit zo snel mogelijk opvragen (en liefst nog binnen de periode van onderzoek volledigheid en ontvankelijkheid) (gelet op de korte beslissingstermijn). Alleen als die capaciteit kleiner is dan 100 kW geldt de termijn van één maand.

Als de zonne-energie-installaties aangevraagd worden als deel van een groter project (zonnepanelen op gebouwen die ook aangevraagd worden), gelden de normaal voorziene beslissingstermijnen van het Omgevingsvergunningendecreet.

De facultatieve tweede alinea van artikel 16quinquies, lid 2, wordt niet omgezet.

Artikel 22. (Invoeging van artikel 114/8 OVD: warmtepompen)

Warmtepomptechnologie is cruciaal voor de productie van hernieuwbare verwarming en koeling van omgevingsenergie, inclusief van afvalwaterzuiveringsinstallaties en geothermische energie. Met warmtepompen kunnen ook restwarmte en -koude worden gebruikt. Door de snelle inzet van warmtepompen waarmee onvolledig benutte hernieuwbare-energiebronnen zoals omgevingsenergie of geothermische energie, alsook restwarmte van de industriële en tertiaire sectoren, inclusief datacentra, worden geactiveerd, is het mogelijk op aardgas en op andere fossiele brandstoffen gebaseerde ketels te vervangen door een hernieuwbare verwarmingsoplossing, en kan tegelijkertijd de energie-efficiëntie stijgen. Hierdoor wordt het gebruik van aardgas voor verwarming versneld verminderd, in de gebouwde omgeving en in de industrie.

➤ Eerste lid

Het eerste lid van dit artikel (maximale duur van de vergunningsprocedure bij warmtepompen) is een omzetting van artikel 16sexies, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Dit lid stemt overeen met artikel 7, lid 1, van de Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad, met dien verstande dat er thans gesproken wordt over bodemwarmtepompen, en niet langer over grondwarmtepompen. Daarnaast wordt ook een termijn voorzien voor vergunning na kennisgeving van de aanvraag tot aansluiting.

De vergunningsprocedure voor de installatie van warmtepompen van minder dan 50 MW mag maximaal een maand duren vanaf de beslissing van volledigheid en ontvankelijkheid. In het geval van bodemwarmtepompen geldt een termijn van drie maanden.

Artikel 16sexies, lid 1, van Richtlijn (EU) 2018/2001 geeft geen indicatie over wat er gebeurt als de termijn van 1 of 3 maanden niet gerespecteerd wordt. Dit is dus een termijn van orde. Er is geen rechtsgevolg bij het overschrijden ervan.

De Europese termijn van 1 maand is te kort om een openbaar onderzoek te organiseren. Dit betekent dat ofwel overgegaan moet worden tot een weigering, dan wel dat het openbaar onderzoek zeer snel opgestart moet worden.

Wat betreft de Europese termijn van 3 maanden, houdt dit in dat als de gewone procedure van toepassing is op de aanvraag (105/120 dagen), er vanaf het begin vaart gezet moet worden met de organisatie van het openbaar onderzoek en de verwerking van eventuele bezwaren om deze termijn van 3 maanden te halen.

Als de vereenvoudigde procedure van toepassing is (60 dagen) stelt er zich geen probleem naar het halen van deze Europese termijn van 3 maanden. In dat geval geldt de bindende termijn uit het omgevingsvergunningendecreet.

Bij het modulaire systeem zal men rekening dienen te houden met de verschillende modules die ingezet worden.

Immers, indien men de aanvraag zou willen wijzigen in de loop van de vergunningsprocedure, zal slechts kunnen mits naleving van de voorwaarden die gesteld worden aan de wijzigingslus (bv. niet tijdens het openbaar onderzoek).

Daar waar de toepassing van de wijzigingslus dan wel een termijnverlenging met zich mee brengt op 'Vlaams' niveau, zal deze toepassing geen impact hebben op de te respecteren Europese beslissingsmijn. Deze blijft 1 resp. 3 maanden, ongeacht toepassing van een lus.

Opgelet: de bindende termijnen van het Omgevingsvergunningendecreet blijven onverkort van toepassing. Als men er niet in zou slagen om tijdens de gewone procedure een beslissing te nemen binnen de Europese termijn van 3 maanden, blijven de termijnen van het Omgevingsvergunningendecreet spelen. Met andere woorden, als de 105 of 120 dagen voorbij zijn, of in het modulair systeem, als de (in voorkomend geval verlengde) beslissingstermijn voorbij is, is er een stilzwijgende weigering van vergunning bij uitblijven van een beslissing.

➤ **Tweede lid**

Het tweede lid van dit artikel (maximale duur van de vergunningsprocedure bij aansluitingen) is een omzetting van artikel 16sexies, lid 2, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Om de installatie en het gebruik van warmtepompen te versnellen, worden kortere vergunningsprocedures ingevoerd, inclusief een vereenvoudigde vergunningsprocedure voor aansluitingen van kleinere warmtepompen op het elektriciteitsnet, indien er geen veiligheidsoverwegingen zijn, er geen verdere werkzaamheden nodig zijn voor netaansluitingen en er geen sprake is van technische onverenigbaarheid van de systeemonderdelen.

Voor bepaalde categorieën warmtepompen zullen aansluitingen op het transmissie- of distributienet worden vergund na kennisgeving. Dit betreft:

- warmtepompen met een maximaal elektrisch vermogen van 12 kW; en
- warmtepompen met een maximaal elektrisch vermogen van 50 kW die zijn geïnstalleerd door een zelfverbruiker van hernieuwbare energie, mits de capaciteit van de hernieuwbare-elektriciteitsopwekkingsinstallatie van de zelfverbruiker van hernieuwbare energie minstens 60 % van de capaciteit van de warmtepomp bedraagt.

Een aanvraag tot aansluiting is geen aanvraag tot omgevingsvergunning en geen Vlaamse bevoegdheid.

De vergunning tot aansluiting wordt binnen twee weken na kennisgeving verleend.

Het facultatieve lid 3 van artikel 16sexies, van Richtlijn (EU) 2018/2001 wordt niet omgezet.

➤ **Derde lid**

Het derde lid van dit artikel (bekendmaking van beslissingen) is een omzetting van artikel 16sexies, lid 4, van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Dit is een bevestiging dat beslissingen conform de huidige regeling bekend gemaakt moeten worden.

Artikel 23. (Invoeging van artikel 114/9 OVD: hoger belang)

Dit artikel (hoger belang) is een omzetting van artikel 16septies van Richtlijn (EU) 2018/2001.

Deze bepaling stemt in grote mate overeen met artikel 3 van de Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad. Daar waar die Verordening spreekt over hoger openbaar belang, wordt in het opschrift van artikel 16septies van Richtlijn (EU) 2018/2001 gesproken over hoger openbaar belang en in de tekst zelf van hoger belang.

Hierdoor wordt een vermoeden ingevoerd dat projecten op het gebied van hernieuwbare energie van hoger openbaar belang zijn voor de toepassing van de relevante milieuwetgeving, tenzij er duidelijke aanwijzingen zijn dat deze projecten aanzienlijke negatieve milieueffecten hebben die niet kunnen worden gemitigeerd of gecompenseerd.

Dit heeft implicaties op hoe bepaalde belangen worden afgewogen in de vergunningverlening rekening houdend met de Europese toetsen.

Het betreft hier beoordelingen en maatregelen in het kader van de Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Vogelrichtlijn.

Voor de toepassing van het relevante milieurecht van de Unie moet de bevoegde overheden, in het kader van de noodzakelijke gevalsgebonden beoordelingen om vast te stellen of een installatie voor de productie van hernieuwbare energie, de aansluiting van die installatie op het net, het bijbehorende net zelf of opslagactiva van hoger openbaar belang zijn, er vanuit gaan dat deze installaties voor de productie van hernieuwbare energie en de bijbehorende infrastructuur van hoger openbaar belang zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid dienen, tenzij er duidelijke aanwijzingen zijn dat deze projecten aanzienlijke negatieve milieueffecten hebben die niet kunnen worden gemitigeerd of gecompenseerd.

Als dergelijke installaties voor de productie van hernieuwbare energie worden geacht van hoger openbaar belang te zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen, zouden dergelijke projecten in aanmerking kunnen komen voor een vereenvoudigde beoordeling.

AFDELING 3. IMPLEMENTATIE CRMA

Artikel 24. (Invoegen van een afdeling 3 in hoofdstuk 10/1 van het OVD)

Zoals aangegeven in de algemene toelichting, heeft Europa een lijst van strategische grondstoffen en een van kritieke grondstoffen opgesteld, om ervoor te zorgen dat de maatregelen van deze CRMA in het kader van het waarborgen van de voorzieningszekerheid van strategische grondstoffen gericht zijn op de meest relevante grondstoffen.

Bijlage I bij CRMA bevat 17 strategische grondstoffen.

Bijlage II bij CRMA bevat een lijst van 34 kritieke grondstoffen.

Daarnaast maakt deze Verordening het mogelijk dat een projectontwikkelaar van een project inzake strategische grondstoffen een aanvraag bij de Europese Commissie indient voor erkenning van diens project als strategisch project.

Om bij te dragen aan de voorzieningszekerheid van strategische grondstoffen in de Unie, dient ondersteuning geboden te worden bij nationale vergunningsprocedures om de verwezenlijking van strategische projecten, overeenkomstig het Unierecht, te versnellen.

Dit artikel strekt ertoe een afdeling 3 in te voegen in het nieuwe hoofdstuk 10/1 van het OVD:

"Afdeling 3. Maatregelen om verordening (EU) 2024/1252 uit te voeren".

Voor het opnemen van voorliggende bepalingen wordt verwezen naar de toelichting hierboven.

Artikel 25. (Invoeging van artikel 114/10 OVD: centraal contactpunt CRMA)

Artikel 2, 18), van verordening (EU) 2024/1252 definieert vergunningsprocedure als

"een procedure die alle relevante vergunningen voor de bouw en exploitatie van een project inzake kritieke grondstoffen omvat, met inbegrip van bouwvergunningen, vergunningen voor chemische stoffen en netaansluitingen en, indien die vereist zijn, milieubeoordelingen en milieuvergunningen, en die alle toepassingen en procedures omvat, van de erkenning dat de aanvraag compleet is tot de kennisgeving van het raambesluit over de resultaten van de procedure door het betrokken centrale contactpunt;"

Hierbij moeten, zoals ook bij de definitie van "alle administratieve vergunningen" bij de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie, een aantal bedenkingen worden geformuleerd:

- zo gaat het in deze over onze omgevingsvergunning, waarin zowel de stedenbouwkundige aspecten, als het milieulijk wordt beoordeeld. Voorliggende Verordening doet geen afbreuk aan de overheid die bevoegd is om te oordelen over de aanvragen inzake bouw en exploitatie van een project inzake kritieke grondstoffen
- Aangezien één project inzake kritieke grondstoffen meerdere aanvragers kan hebben, en dus ook meerdere aanvragen, dienen elk van deze aanvragen op hun merites beoordeeld te worden. Men kan niet verplichten dat verschillende initiatiefnemers of aanvragers alle vergunningsplichtige aspecten in één aanvraag insteken.
- soms zit er een zekere chronologie zit in de vergunningsplicht(en) voor projecten inzake kritieke grondstoffen. Het kan voorvallen dat er eerst bepaalde vergunningsplichtige handelingen moeten worden uitgevoerd om deze aansluiting te bewerkstelligen, waarna pas een vergunning voor een eventuele netuitbreiding aangevraagd kan worden. Daarnaast kan het ook zijn dat bepaalde vergunningen maar uitgevoerd kunnen worden door één instantie, terwijl andere vergunningen door een andere instantie.

In dergelijke gevallen zal de decretaal vastgelegde vergunningstermijn voor elk van de aanvragen apart gelden.

In het kader van de vergunningsprocedure bepaalt artikel 9 van Verordening (EU) 2024/1252 dat er een of meer centrale contactpunten opgericht moeten worden of een of meer autoriteiten als centraal contactpunt aangewezen moeten worden. Dit artikel m.b.t. de aanwijzing van het centraal contactpunt geeft hieraan uitvoering.

➤ Eerste lid

Aldus wordt als centraal contactpunt aangewezen de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 15/1 van het OVD.

Zoals eerder aangegeven, gelden de in hoofdstuk 10/1 OVD (Specifieke bepalingen in het kader van Europese regelgeving) maar voor de OVD-procedure in eerste

aanleg, tenzij anders aangegeven of tenzij een niet-toepassing in beroep de Europese doelstellingen ondergraaft.

Artikel 9, lid 3, van verordening (EU) 2024/1252 geeft aan waarvoor de centrale contactpunten verantwoordelijk zijn, met name:

“voor het faciliteren en coördineren van de vergunningsprocedure voor projecten inzake kritieke grondstoffen en voor het verstrekken van informatie over de in artikel 18 bedoelde elementen, met inbegrip van informatie over wanneer een aanvraag overeenkomstig artikel 11, lid 6, als volledig wordt beschouwd. Zij coördineren en faciliteren de indiening van alle relevante documenten en informatie.”

Artikel 18 van verordening (EU) 2024/1252 stelt:

Online toegankelijkheid van administratieve informatie

1. De lidstaten verstrekken online en op gecentraliseerde en gemakkelijk toegankelijke wijze informatie over de volgende administratieve procedures die relevant zijn voor projecten inzake kritieke grondstoffen:

- a) de in artikel 9, lid 2, bedoelde gegevens;*
- b) de vergunningsprocedure en de bijbehorende administratieve procedures die nodig zijn voor het verkrijgen van de relevante vergunningen;*
- c) financierings- en investeringsdiensten;*
- d) financieringsmogelijkheden op het niveau van de Unie of de lidstaten;*
- e) diensten voor bedrijfsondersteuning, onder meer wat betreft aangifte van vennootschapsbelasting, plaatselijke belastingwetgeving of arbeidsrecht.*

2. De Commissie verstrekt online en op gecentraliseerde en gemakkelijk toegankelijke wijze informatie over de administratieve procedures die relevant zijn voor de erkenning van strategische projecten en over de voordelen van een dergelijke erkenning.

Artikel 11, lid 6, van verordening (EU) 2024/1252 stelt:

6. Ten laatste 45 dagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag voor een strategisch project bevestigt het betrokken centrale contactpunt dat de aanvraag volledig is of, indien de projectontwikkelaar niet alle voor de verwerking van de aanvraag benodigde informatie heeft verstuurd, verzoekt het de projectontwikkelaar onverwijld een volledige aanvraag in te dienen onder vermelding van de ontbrekende informatie. Indien de ingediende aanvraag een tweede keer onvolledig wordt geacht, verzoekt het betrokken centrale contactpunt niet om informatie op gebieden die niet onder het eerste verzoek om aanvullende informatie vallen en is het enkel gerechtigd om aanvullend bewijsmateriaal te verzoeken teneinde de ontbrekende informatie te vervolledigen.

De datum van de in de eerste alinea bedoelde bevestiging geldt als het begin van de vergunningsprocedure.

Artikel 9, lid 4, van verordening (EU) 2024/1252 geeft aan dat:

“De betrokken centrale contactpunten zijn het enige contactpunt voor de projectontwikkelaar en helpen de projectontwikkelaar bij het begrijpen van alle administratieve kwesties die relevant zijn voor de vergunningsprocedure.”

➤ **Tweede en derde lid**

Dit lid maakt duidelijk dat deze contactpunten ervoor zorgen dat rekening wordt gehouden met alle gefundeerde studies, vergunningen of toestemmingen en dat er geen duplicaten van studies, vergunningen of toestemmingen vereist zijn.

Artikel 26. (Invoeging van artikel 114/11 OVD: termijnen CRMA)

Strikt juridisch moeten de bepalingen van een verordening niet omgezet worden in Vlaamse wetgeving. Ze zijn in de hele Unie geldig.

Voor de duidelijkheid integreert dit decreet evenwel ook een aantal termijnen van de CRMA-verordening in het Omgevingsvergunningendecreet.

Zo moeten burgers en overheden niet naar én het decreet betreffende de omgevingsvergunning, én naar de verordening kijken om te weten welke termijn van toepassing is. Alle termijnen blijven gegroepeerd in het OVD.

Voorliggend artikel handelt over (aanvragen voor een omgevingsvergunning voor) strategische projecten.

Zoals aangegeven, moet iedere projectontwikkelaar van een project inzake strategische grondstoffen een aanvraag bij de Europese Commissie kunnen indienen voor erkenning van diens project als strategisch project. Die aanvraag moet relevante documenten en bewijsmateriaal met betrekking tot de criteria omvatten. Als de Europese Commissie van oordeel is dat aan die criteria is voldaan, moet zij de erkenning als strategisch project door middel van een besluit bekendmaken.

Dit artikel handelt dus over die projecten die door de Europese Commissie als strategisch project zijn erkend (en als dusdanig bekendgemaakt).

➤ **Paragraaf 1**

Afwijkend van de OV-procedure is dat het betrokken centrale contactpunt ten laatste 45 dagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag *voor een strategisch project* bevestigt dat de aanvraag volledig is dan wel de projectontwikkelaar verzoekt onverwijld een volledige aanvraag in te dienen onder vermelding van de ontbrekende informatie.

De termijn om aan te geven of een aanvraag volledig is, dan wel om bijkomende informatie te vragen, verschilt van de huidige termijn in het OVD.

Hierbij wordt wel gewezen op artikel 11, lid 10, CRMA dat stelt de in dat artikel vastgestelde termijnen voor de vergunningsprocedures eventuele kortere termijnen die door de lidstaten worden vastgesteld, onverlet laten. (artikel omgezet door nieuw artikel 114/11, §8.)

Gezien de bevoegde overheid aangewezen wordt als centraal contactpunt, zal deze gebonden zijn aan de termijn van 30 dagen, zoals voorzien in het OVD.

Wel zal er in deze een uitdrukkelijke bevestiging moeten zijn van de volledigheid. Een stilzwijgende ontvankelijk- en volledigheid is dus niet mogelijk voor de NZIA-projecten in kwestie.

De datum van de bevestiging dat een aanvraag volledig is, geldt als het begin van de OV-procedure.

Let op: daar waar in de omgevingsvergunningsprocedure de beslissingstermijnen bij ontstentenis van een beslissing over de ontvankelijk- en volledigheid, ingaat op de dertigste dag na de datum waarop de aanvraag is ingediend hetzij na de ontvangst van de ontbrekende gegevens of documenten, zal dit niet het geval zijn voor projecten die onder CRMA vallen.

Hier is expliciet bepaald dat de datum van de bevestiging dat de aanvraag volledig is, geldt als het begin van de omgevingsvergunningsprocedure. Bovendien zal in de modulaire OV-procedure geen sprake zijn van een ontvankelijkheids- en volledigheidsverklaring. Voor de projecten die onder toepassing van dit artikel vallen, zal echter nog steeds in dergelijke verklaring/bevestiging voorzien moeten worden.

➤ **Paragraaf 2**

Ook de werkwijze rond opmaken en aanvullen van een milieueffectrapport is verschillend dan wat voorzien is in het OVD.

- *Uitspraak over opmaak MER (eerste lid)*

De project-m.e.r.-richtlijn voorziet dat de bevoegde instantie haar besluit of een MER moet worden opgesteld, zo snel mogelijk neemt, en uiterlijk binnen een termijn van 90 dagen na de datum waarop de opdrachtgever alle vereiste informatie heeft ingediend.

Verordening (EU) 2024/1252 wijkt hier van af in geval van strategische projecten, en bepaalt dat binnen dertig dagen na de datum waarop de ontwikkelaar alle vereiste informatie heeft ingediend, bepaald wordt of het strategische project moet worden onderworpen aan een MER.

Deze regeling stemt deels overeen met wat voorzien is in huidig artikel 21 OVD, waar bij de volledigheds- en ontvankelijkheidsverklaring uitspraak wordt gedaan over het feit of een MER moet worden opgemaakt. De termijn van 90 dagen – die in artikel 21 OVD is opgenomen – geldt dus niet bij aanvragen voor een omgevingsvergunning voor strategische projecten.

In het modulaire vergunningensysteem wordt de termijn van 90 dagen om uitspraak te doen over de verplichting tot opmaak van een MER niet langer voorzien.

- *Termijn voor opmaak milieueffectrapport (tweede lid)*

Het centrale contactpunt informeert de projectontwikkelaar wanneer het milieueffectbeoordelingsrapport moet worden opgesteld, rekening houdend met de organisatie van de OV-procedure en de noodzaak om voldoende tijd te gunnen om het verslag te beoordelen.

De periode tussen de deadline voor de indiening van het milieueffectrapport en de daadwerkelijke indiening van dat verslag wordt niet meegeteld voor de duur van de OV-procedure.

In het huidig omgevingsvergunningensysteem is het zo dat de beslissing dat een MER moet worden opgemaakt, tot gevolg heeft dat de bevoegde overheid de vergunningsaanvraag onvolledig en zonder voorwerp moet verklaren en dat de procedure wordt stopgezet.

Voorliggende bepaling schrijft voor dat het centrale contactpunt, zijnde de bevoegde overheid, meegeeft binnen welke termijn het MER dient te worden opgemaakt. Deze termijn is louter indicatief, gezien het aan de initiatiefnemer/aanvrager is om een nieuwe aanvraag in te dienen, dit keer met MER.

Het tijdstip van deze nieuwe aanvraag kan vallen voordat de termijn om het MER op te maken, verstreken is, maar kan even goed nadien vallen.

Daarentegen gebeurt de beoordeling van het MER tijdens de OV-procedure, waar het ontwerp MER mee ter inzage ligt bij het openbaar onderzoek. Het is niet mogelijk om bij het bepalen van de termijn om een vergunnings-beslissing te nemen, de duur van de consultatie over het MER niet mee te rekenen, terwijl de duur van het openbaar onderzoek, als deel van de OV-procedure wel mee inbegrepen zou zitten in de beslissingstermijn.

In de modulair OV-procedure kan het gebeuren dat tijdens de OV-procedure opgemerkt wordt dat een MER ontbreekt.

In dat geval zal een MER opgemaakt en toegevoegd moeten worden. Indien de bevoegde overheid de aanvrager laat weten dat dit dient te gebeuren, kan de aanvrager vooreerst een termijnverlenging vragen. Dit verzoek heeft eenmalig een verlenging van 60 dagen tot gevolg. Het toevoegen van het MER aan de aanvraag kan vervolgens gebeuren via een wijzigingslus, waardoor de bevoegde overheid binnen de termijnverlenging van 60 dagen dit MER opnieuw in openbaar onderzoek kan leggen en de bevoegde instantie hierover uitspraak kan doen (het Vlaams

Expertisecentrum m.e.r. een kwaliteitsadvies en de bevoegde overheid de finale uitspraak).

Indien het niet haalbaar is om binnen de 60 dagen het MER op te maken, zal het aangewezen zijn om de aanvraag in te trekken en een nieuwe aanvraag in te dienen.

- *Aanvulling van een milieueffectrapport (derde lid)*

Als uit de consultatie¹⁹ over het MER blijkt dat het MER moet worden aangevuld met aanvullende informatie, kan het betrokken centrale contactpunt de projectontwikkelaar de gelegenheid bieden aanvullende informatie te verstrekken. In dat geval stelt dat centrale contactpunt de projectontwikkelaar ervan in kennis wanneer de aanvullende informatie moet worden verstrekt, hetgeen niet vroeger dan dertig dagen na de kennisgeving mag zijn.

De periode tussen de deadline voor het verstrekken van de aanvullende informatie en de daadwerkelijke indiening van die informatie wordt niet meegeteld voor de duur van de in paragraaf 1, eerste en tweede lid, bedoelde OV-procedure.

➤ **Paragraaf 3 (scopingadvies)**

Artikel 12 van CRMA stelt dat als er een project-MER vereist is voor een strategisch project inzake kritieke grondstoffen, de projectontwikkelaar uiterlijk dertig dagen na de kennisgeving van de erkenning als strategisch project en vóór de indiening van de aanvraag het betrokken centrale contactpunt om een advies vraagt betreffende de reikwijdte en het detailleringsniveau van de informatie die in het MER moet worden opgenomen.

Het betrokken centrale contactpunt zorgt ervoor dat dit advies zo spoedig mogelijk en binnen een termijn van ten hoogste 45 dagen na de datum waarop de projectontwikkelaar zijn verzoek om een advies heeft ingediend, wordt uitgebracht.

Dit gaat m.a.w. over het scopingadvies dat uitgebracht wordt het Vlaams Expertisecentrum m.e.r..

Gezien het centrale contactpunt dit advies moet 'uitbrengen' binnen 45 dagen, contacteert zij best zo snel mogelijk het Vlaams Expertisecentrum m.e.r..

Gelet op de timing, voorziet voorliggende paragraaf, in navolging van de CRMA, dat deze termijn (en het verzoek om een scopingadvies) niet van toepassing is op OV-procedures voor strategische projecten waarvoor de procedure begonnen is voordat het project als strategisch project is erkend.

➤ **Paragraaf 4 (Gecombineerde milieubeoordelingen)**

Wanneer een milieubeoordeling vereist is op grond van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG), de Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG), de afvalstoffen-richtlijn (Richtlijn 2008/98/EG), de Vogelrichtlijn (Richtlijn 2009/147/EG), de Richtlijn Industriële Emissies (Richtlijn 2010/75/EU), de project-m.e.r.-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU) of de Seveso-richtlijn (Richtlijn 2012/18/EU), moet deze worden uitgevoerd in één enkele procedure waarin alle relevante beoordelingen voor een strategisch project inzake kritieke grondstoffen worden gecombineerd.

Het is het Vlaams Expertisecentrum m.e.r. dat

- de verschillende afzonderlijke effectbeoordelingen procedure coördineert in geval van een gecoördineerde procedure,
- in één milieubeoordeling voorziet in geval van een gezamenlijke procedure.

Deze gecoördineerde of gezamenlijke procedure is alleen van toepassing op OV-procedures voor strategische projecten waarvoor de vergunningsprocedure is begonnen voordat het project als strategisch project is erkend voor zover de verschillende stappen nog niet zijn voltooid.

¹⁹ De raadpleging overeenkomstig artikel 1, lid 2, punt g), ii), van richtlijn 2011/92/EU.

➤ **Paragraaf 5**

Ook de verplichtingen rond opmaak en terbeschikkingstelling van een gedetailleerd schema voor de OV-procedure zijn tot op heden niet voorzien binnen Vlaanderen. Opdat deze verplichtingen niet vergeten zouden worden, worden deze expliciet vermeld.

Zo dient het betrokken centrale contactpunt in nauwe samenwerking met de projectontwikkelaar en andere betrokken bevoegde autoriteiten binnen een welbepaalde termijn een gedetailleerd schema op te stellen voor het omgevingsvergunningsverleningsproces op. De 'betrokken bevoegde autoriteiten' zijn deze in de zin van artikel 11, lid 7, van de verordening (EU) 2024/1252. Gezien het gaat over een schema voor het omgevingsvergunningsverleningsproces lijken hiermee de bevoegde overheden bedoeld.

De projectontwikkelaar dient dit schema te publiceren; het betrokken centrale contactpunt moet dit actualiseren in het geval dat er significante wijzigingen zijn die van invloed kunnen zijn op het tijdschema van het raambesluit (dit is het besluit of de reeks besluiten waarin wordt bepaald of een projectontwikkelaar een vergunning krijgt om een project inzake kritieke grondstoffen uit te voeren, onverminderd besluiten in het kader van een beroepsprocedure).

➤ **Paragraaf 6**

De gemotiveerde conclusie over de milieubeoordeling²⁰ van een strategisch project wordt verstrekt binnen negentig dagen na ontvangst van alle informatie en na afronding van de vereiste raadplegingen.

Deze termijn om uitspraak te doen over het MER kan in uitzonderlijke gevallen waarin dat gezien de aard, complexiteit, locatie of omvang van het voorgestelde project nodig is, vóór afloop van die termijn en per geval met maximaal twintig dagen verlengd worden.

In dat geval stelt het betrokken centrale contactpunt de projectontwikkelaar schriftelijk in kennis van de redenen die ten grondslag liggen aan de verlenging en van de termijn voor de gemotiveerde conclusie.

Wel moet hierbij rekening gehouden worden met de beslissingstermijnen die voorzien zijn in zowel Verordening (EU) 2024/1252 als in het OVD.

Zo voorziet artikel 32, §4, en artikel 46, §2, OVD dat als geen beslissing is genomen binnen de vastgestelde (of in voorkomend geval verlengde) termijn, de omgevingsvergunning geacht wordt te zijn geweigerd.

De beslissingstermijnen die Verordening (EU) 2024/1252 oplegt voor strategische projecten die erkend zijn conform deze Verordening, zijn opgenomen in paragraaf 5.

➤ **Paragraaf 7**

- *Eerste lid*

Deze paragraaf voorziet in de maximale beslissingstermijnen voor strategische projecten die erkend zijn conform de verordening (EU) 2024/1252.

Zo mag de OV-procedure niet langer duren dan:

1. 27 maanden voor strategische projecten die betrekking hebben op winning;
2. 15 maanden voor strategische projecten die alleen betrekking hebben op verwerking of recycling.

²⁰ de gemotiveerde conclusie van de bevoegde instantie inzake de aanzienlijke effecten van het project op het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de resultaten van het onderzoek als bedoeld onder artikel 1, lid 2, punt g), iii), van Richtlijn 2011/92/EU, en, indien van toepassing, haar eigen aanvullende onderzoek.

- *Tweede lid*

In afwijking hiervan, mag voor strategische projecten die onder de OV-procedure vielen voordat zij werden erkend als strategisch project en voor uitbreidingen van strategische projecten waarvoor al een omgevingsvergunning is verleend, de OV-procedure nadat het project als strategisch project is erkend, niet langer duren dan

1. 24 maanden voor strategische projecten die betrekking hebben op winning;
2. 12 maanden voor strategische projecten die alleen betrekking hebben op verwerking of recycling.

- *Derde lid*

Dit lid verduidelijkt dat de termijn die nodig is voor de voorbereiding van een milieu-effectbeoordelingsrapport door de opdrachtgever niet meegerekend wordt in bovenvermelde beslissingstermijnen.

Dit is de termijn van opmaak van het MER, m.a.w. tussen de aanmelding en indienen van de aanvraag. Deze termijn wordt vandaag de dag in Vlaanderen ook niet meegerekend bij de OV-procedure.

- *Vierde en vijfde lid*

Deze twee leden voorzien in een termijnverlenging in uitzonderlijke gevallen waarin dat gezien de aard, complexiteit, locatie of omvang van het strategische project nodig is.

Voor strategische projecten die betrekking hebben op winning betreft dit een verlenging met maximaal zes maanden, voor strategische projecten die alleen betrekking hebben op verwerking of recycling een verlenging met maximaal drie maanden.

Het betrokken centrale contactpunt zal wel de projectontwikkelaar schriftelijk in kennis moeten stellen van de verlenging, de redenen die daaraan ten grondslag en van de termijn.

➤ **Paragraaf 8**

Artikel 11, lid 10, CMRA verduidelijkt dat de in dit artikel 10 CRMA vastgestelde termijnen verplichtingen die voortvloeien uit het Unie- en internationale recht, alsook administratieve beroepsprocedures en gerechtelijke procedures, onverlet laten. Ook de in dit artikel vastgestelde termijnen voor de vergunningsprocedures laten eventuele kortere termijnen die in dit decreet worden vastgesteld, onverlet.

Om geen twijfel te laten bestaan over het feit dat de kortste termijnen gelden, wordt dit expliciet overgenomen.

➤ **Paragraaf 9**

Deze paragraaf verduidelijkt dat strategische projecten geacht worden bij te dragen tot de voorzieningszekerheid van strategische grondstoffen in de Europese Unie.

Hiertoe voorziet CRMA dat strategische projecten, wat betreft de milieueffecten of verplichtingen als bedoeld in artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, punt c), van de Habitatrichtlijn, artikel 4, lid 7, van de Kaderrichtlijn Water en artikel 9, lid 1, punt a), van de Vogelrichtlijn, of in wettelijke bepalingen van de Europese Unie betreffende het herstel van land-, kust- en zoetwaterecosystemen, in de Unie geacht worden van algemeen belang te zijn of de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen, en van hoger openbaar belang kunnen worden geacht indien aan alle voorwaarden van die wetgevingshandelingen van de Europese Unie is voldaan.

Strategische projecten in de Europese Unie krijgen de hoogst mogelijke nationale status (indien dergelijke status zou worden in gevoerd in Vlaanderen/België) en worden in de omgevingsvergunningsprocedure dienovereenkomstig behandeld.

AFDELING 4. IMPLEMENTATIE NZIA

Artikel 27. (Invoegen van een afdeling 4 in hoofdstuk 10/1 OVD)

Zoals aangegeven in de algemene toelichting, heeft Europa een lijst gevoegd bij de NZIA van 15 nettonultechnologieën. Deze lijst bevat de technologieën die essentieel zijn voor de decarbonisatiedoelstellingen van de Unie en de verbetering van de werking van de interne markt. De lijst omvat ook technologieën die niet door alle lidstaten als bron van schone en veilige energie worden aanvaard.

Net zoals bij CRMA, is het onder NZIA mogelijk bepaalde specifieke projecten te erkennen als strategische projecten, in casu specifieke projecten voor de productie van nettonultechnologie als strategische nettonulprojecten.

De onvoorspelbaarheid, complexiteit en soms buitensporig lange duur van nationale vergunningverleningsprocessen ondermijnt de voor de doeltreffende ontwikkeling van projecten voor de productie van nettonultechnologie noodzakelijke investeringszekerheid. Om te zorgen voor en vaart te zetten achter de doeltreffende uitvoering, moeten de lidstaten daarom gestroomlijnde en efficiënte vergunningverleningsprocessen toepassen.

Dit artikel strekt ertoe een afdeling 4 in te voegen in het nieuwe hoofdstuk 10/1 van het OVD:

“Afdeling 4. Maatregelen om verordening (EU) 2024/1735 uit te voeren”.

Voor het opnemen van voorliggende bepalingen wordt verwezen naar de toelichting hierboven.

Artikel 28. (Invoeging van artikel 114/12 OVD: centraal contactpunt NZIA)

Dit artikel m.b.t. de aanwijzing van het centraal contactpunt geeft uitvoering aan artikel 6 van de verordening (EU) 2024/1735.

Aldus wordt als centraal contactpunt aangewezen de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 15/1 van het OVD.

Artikel 3, 19), verordening (EU) 2024/1735 definieert “vergunningverleningsproces” als:

“een proces dat alle relevante vergunningen omvat voor het bouwen, uitbreiden, omzetten en exploiteren van projecten voor de productie van nettonultechnologie en strategische nettonulprojecten, met inbegrip van vergunningen in verband met de bouw, chemische stoffen en aansluiting op het net, en eventueel vereiste milieubeoordelingen en -vergunningen, en dat alle aanvragen en procedures omvat vanaf de erkenning dat de aanvraag volledig is tot de kennisgeving van het raambesluit over het resultaat van de procedure door het betrokken centraal contactpunt, alsook met betrekking tot geologische opslag van CO₂, het vergunningverleningsproces voor opslag dat betrekking heeft op de verwerking van alle nodige vergunningen voor oppervlakte-installaties die worden gevraagd om een opslaglocatie te exploiteren, met inbegrip van bouwvergunningen en vergunningen voor pijpleidingen, en de milieuvergunning voor de injectie en opslag van CO₂, en dat is voltooid overeenkomstig Richtlijn 2009/31/EG;”

Hierbij moeten, zoals ook bij de definities in de herziene Richtlijn Hernieuwbare Energie en de CRMA, een aantal bedenkingen worden geformuleerd:

- zo gaat het in deze over onze omgevingsvergunning, waarin zowel de stedenbouwkundige aspecten, als het milieulijk wordt beoordeeld. Voorliggende Verordening doet geen afbreuk aan de overheid die bevoegd is om te oordelen over de aanvragen voor het bouwen, uitbreiden, omzetten en

- exploiteren van projecten voor de productie van nettonultechnologie en strategische nettonulprojecten,
- Aangezien één project voor de productie van nettonultechnologie en strategische nettonulprojecten, meerdere aanvragers kan hebben, en dus ook meerdere aanvragen, dienen elk van deze aanvragen op hun merites beoordeeld te worden. Men kan niet verplichten dat verschillende initiatiefnemers of aanvragers alle vergunningsplichtige aspecten in één aanvraag insteken.
 - soms zit er een zekere chronologie zit in de vergunningsplicht(en) voor projecten voor de productie van nettonultechnologie en strategische nettonulprojecten. Het kan voorvallen dat er eerst bepaalde vergunningsplichtige handelingen moeten worden uitgevoerd om deze aansluiting te bewerkstelligen, waarna pas een vergunning voor een eventuele netuitbreiding aangevraagd kan worden. Daarnaast kan het ook zijn dat bepaalde vergunningen maar uitgevoerd kunnen worden door één instantie, terwijl andere vergunningen door een andere instantie.
- In dergelijke gevallen zal de decretaal vastgelegde vergunningstermijn voor elk van de aanvragen apart gelden.

In het kader van de vergunningsprocedure bepaalt artikel 6 van Verordening (EU) 2024/1735 dat er een of meer centrale contactpunten opgericht moeten worden of een of meer autoriteiten als centraal contactpunt aangewezen moeten worden. Dit artikel m.b.t. de aanwijzing van het centraal contactpunt geeft hieraan uitvoering.

➤ **Eerste lid**

Aldus wordt als centraal contactpunt aangewezen de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 15/1 van het OVD.

Artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2024/1735 geeft aan waarvoor de centrale contactpunten verantwoordelijk zijn, met name:

"voor het faciliteren en coördineren van het vergunningverleningsproces voor projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten, en voor het verstrekken van informatie over het stroomlijnen van de administratieve processen overeenkomstig artikel 7, met inbegrip van informatie over de vraag wanneer een aanvraag overeenkomstig artikel 9, lid 10, als volledig wordt beschouwd".

Artikel 6, lid 3, van Verordening (EU) 2024/1735 verduidelijkt dat het centraal contactpunt het enige contactpunt is voor de projectpromotor in het vergunningverleningsproces voor een project voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van een strategisch nettonulproject. Het coördineert en faciliteert de indiening van alle relevante documenten en informatie en stelt de projectpromotor in kennis van het resultaat van het raambesluit. Dit is een het besluit of de verzameling van besluiten waarin wordt bepaald of een projectpromotor vergunning voor de uitvoering van een project voor de productie van nettonultechnologie krijgt, onverminderd alle besluiten die worden genomen in de context van een beroepsprocedure.

Artikel 7 van NZIA stelt:

"De lidstaten verlenen gecentraliseerde, gemakkelijke online-toegang tot de volgende informatie over processen met betrekking tot projecten voor de productie van nettonultechnologie, met inbegrip van strategische nettonulprojecten:

- a) *de centrale contactpunten bedoeld in artikel 6, lid 1;*
- b) *het vergunningverleningsproces, met inbegrip van informatie over geschillenbeslechting;*
- c) *financiering en diensten in verband met investeringen;*
- d) *financieringsmogelijkheden op het niveau van de Unie of de lidstaten;*

- e) *bedrijfsondersteunende diensten, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, de aangifte voor de vennootschapsbelasting, lokale belastingwetgeving of het arbeidsrecht.*"

➤ **Tweede lid**

Dit lid verduidelijkt de rol van het centrale contactpunt, en maakt duidelijk dat deze contactpunten ervoor zorgen dat rekening wordt gehouden met alle gefundeerde studies, vergunningen of toestemmingen en dat er geen duplicaten van studies, vergunningen of toestemmingen vereist zijn.

Artikel 29. (Invoeging van artikel 114/13 OVD: termijnen NZIA)

Strikt juridisch moeten de bepalingen van een verordening niet omgezet worden in Vlaamse wetgeving. Ze zijn in de hele Unie geldig.

Voor de duidelijkheid integreert dit decreet evenwel ook een aantal termijnen van de NZIA-verordening in het Omgevingsvergunningendecreet.

Zo moeten burgers en overheden niet naar én het decreet betreffende de omgevingsvergunning, én naar de verordening kijken om te weten welke termijn van toepassing is. Alle termijnen blijven gegroepeerd in het OVD.

Voorliggend artikel handelt over (aanvragen voor een omgevingsvergunning voor) strategische projecten.

➤ **Paragraaf 1**

Daar waar de OV-procedure uitgaat van één aanvraag, wordt hier de mogelijkheid geboden om decarbonisatieprojecten voor energie-intensieve industrieën in verschillende kleinere projecten op te splitsen met het oog op de naleving van de toepasselijke termijnen.

Dit wordt voorzien, gezien men op grond van artikel 7, §2, OVD zou kunnen beargumenteren dat een opsplitsing in kleinere projecten niet mogelijk is.

➤ **Paragraaf 2**

Deze paragraaf geeft mee dat het betrokken centraal contactpunt uiterlijk 45 dagen na ontvangst van de vergunningsaanvraag bevestigt dat de aanvraag volledig is, of verzoekt het de projectpromotor, indien deze niet alle voor de verwerking van de aanvraag benodigde informatie heeft toegestuurd, onverwijld een volledige aanvraag in te dienen, waarbij wordt gespecificeerd welke informatie ontbreekt.

Dit wijkt dus af van de huidige OV-procedure, waarin een termijn van 30 dagen is voorzien voor de bevoegde overheid om een aanvraag volledig en ontvankelijk te verklaren dan wel bijkomende stukken op te vragen. Hierbij wordt wel gewezen op artikel 9, lid 13, NZIA dat stelt dat geen afbreuk wordt gedaan aan eventuele kortere termijnen. Artikel omgezet door nieuw artikel 114/13, §8.

Gezien de bevoegde overheid aangewezen wordt als centraal contactpunt, zal deze gebonden zijn aan de termijn van 30 dagen, zoals voorzien in het OVD.

Wel zal er in deze een uitdrukkelijke bevestiging moeten zijn van de volledigheid. Een stilzwijgende ontvankelijk- en volledigheid is dus niet mogelijk voor de NZIA-projecten in kwestie.

Bovendien zal in de modulaire vergunningsprocedure geen sprake zijn van een ontvankelijkheids- en volledigheidsverklaring, maar zal er een onderzoek zijn en meegedeeld worden als er stukken ontbreken.

Ook daar zullen de bepalingen van NZIA voorrang hebben op de Vlaamse regelgeving, en zal er voorzien moeten worden in een uitdrukkelijke bevestiging van de volledigheid (door het centraal contactpunt).

Bovendien gelden ook dan de kortste termijnen.

Wordt de ingediende aanvraag voor een tweede maal onvolledig geacht, kan het centraal contactpunt uiterlijk 30 dagen na de tweede indiening een tweede verzoek om informatie indienen. Wat dit verzoek wel of niet kan omvatten wordt eveneens verder uitgewerkt.

De datum van de bevestiging door het centraal contactpunt dat een aanvraag volledig is, geldt als het begin van de OV-procedure.

Daar de bevoegde overheid als centraal contactpunt wordt aangewezen, komt dit deels overeen met de huidige regeling rond de ontvankelijkheids- en volledigheidsverklaring.

Daarentegen stelt de OVD momenteel dat beslissingstermijnen bij ontstentenis van een beslissing over de ontvankelijk- en volledigheid, ingaat op de dertigste dag na de datum waarop de aanvraag is ingediend hetzij na de ontvangst van de ontbrekende gegevens of documenten, zal dit niet het geval zijn voor projecten die onder NZIA vallen.

Hier is expliciet bepaald dat de datum van de bevestiging van de volledigheid van de aanvraag door het centraal contactpunt als startdatum van het OV-proces voor die aanvraag dient.

➤ **Paragraaf 3**

Ook de werkwijze rond opmaken en aanvullen van een milieueffectbeoordelingsrapport is verschillend dan wat voorzien is in het OVD.

- *Termijn om een MER op te maken (eerste lid)*

Dit lid verduidelijkt dat de termijn die nodig is voor de voorbereiding van een milieueffectrapport²¹ door de opdrachtgever niet meegerekend wordt in bovenvermelde beslissingstermijnen.

Dit is de termijn van opmaak van het MER, m.a.w. tussen de aanmelding en indienen van de aanvraag. Deze termijn wordt vandaag de dag in Vlaanderen ook niet meegerekend bij de OV-procedure.

- *Indienen MER bij de vergunningsaanvraag (tweede lid)*

Het tweede lid stipuleert dat het ontwerp MER samen met de omgevingsvergunningsaanvraag moet worden ingediend.

Dit is in de huidige OV-procedure ook het geval.

In het modulair omgevingsvergunningensysteem is het echter anders, daar is het mogelijk om met toepassing van de wijzigingslus de aanvraag aan te vullen met een MER.

Voor projecten voor de productie van nettonultechnologie die onder toepassing van NZIA vallen, zal deze toevoeging echter niet mogelijk zijn.

- *Aanvulling van een milieueffectrapport (vierde lid)*

Als uit de consultatie²² over het MER blijkt dat het MER moet worden aangevuld met aanvullende informatie, kan het betrokken centrale contactpunt de projectpromotor de gelegenheid bieden aanvullende informatie te verstrekken. In dat geval stelt dat centrale contactpunt de projectpromotor ervan in kennis wanneer de aanvullende informatie moet worden verstrekt, hetgeen niet vroeger dan dertig dagen na de kennisgeving mag zijn.

De periode tussen het uiterste tijdstip waarop de extra informatie moet worden verstrekt en de datum van de daadwerkelijke indiening van die informatie wordt niet meegeteld voor de duur van de OV-procedure.

➤ **Paragraaf 4**

²¹ de in artikel 1, lid 2, punt g), i), van de project-m.er.r.-richtlijn bedoelde stappen van de beoordeling.

²² De raadpleging overeenkomstig artikel 1, lid 2, punt g), ii), van richtlijn 2011/92/EU.

Artikel 10 van NZIA stelt dat als er een project-MER vereist is, de betrokken projectpromotor alvorens de aanvraag in te dienen het centraal contactpunt verzoeken om een advies over de reikwijdte en het detailleringsniveau van de informatie die in het MER moet worden opgenomen. Het centraal contactpunt zorgt ervoor dat het advies zo spoedig mogelijk en uiterlijk 45 dagen vanaf de datum waarop de projectpromotor zijn verzoek om advies heeft ingediend, wordt uitgebracht.

Dit gaat m.a.w. over het scopingadvies dat uitgebracht wordt door het Vlaams Expertisecentrum m.e.r..

Gezien het centrale contactpunt dit advies moet 'uitbrengen' binnen 45 dagen, contacteert zij best zo snel mogelijk het Vlaams Expertisecentrum m.e.r..

➤ **Paragraaf 5**

- *Gecombineerde milieubeoordelingen*

Wanneer een milieubeoordeling vereist is op grond van de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG), de Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG), de afvalstoffenrichtlijn (Richtlijn 2008/98/EG), de Vogelrichtlijn (Richtlijn 2009/147/EG), de Richtlijn Industriële Emissies (Richtlijn 2010/75/EU), de project-m.e.r.-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU) of de Seveso-richtlijn (Richtlijn 2012/18/EU), wordt ervoor gezorgd dat er een gecoördineerde of gezamenlijke procedure wordt toegepast die aan alle vereisten van die wetgevingshandelingen van de Unie voldoet.

In het kader van een gecoördineerde procedure coördineert het Vlaams Expertisecentrum m.e.r. de verschillende door de relevante wetgevingshandelingen van de Unie vereiste afzonderlijke beoordelingen van de milieueffecten van een bepaald project.

In het kader van een gezamenlijke procedure voorziet het Vlaams Expertisecentrum m.e.r. in één enkele beoordeling van de milieueffecten van een bepaald project, zoals door de relevante wetgevingshandelingen van de Unie vereist.

Hierbij mag de toepassing van de gezamenlijke of de gecoördineerde procedure de inhoud van de effectbeoordeling niet beïnvloeden.

➤ **Paragraaf 6**

Ook de verplichtingen rond opmaak en terbeschikkingstelling van een gedetailleerd tijdschema voor de OV-procedure zijn tot op heden niet voorzien binnen Vlaanderen. Opdat deze verplichtingen niet vergeten zouden worden, worden deze expliciet vermeld.

Zo moet het betrokken centrale contactpunt in nauwe samenwerking met de andere betrokken bevoegde autoriteiten binnen een bepaalde termijn een gedetailleerd tijdschema opstellen voor het omgevingsvergunningsverleningsproces. De 'betrokken bevoegde autoriteiten' zijn deze in de zin van artikel 9, lid 11, van de verordening (EU) 2024/1735.

Gezien het gaat over een schema voor het omgevingsvergunningsverleningsproces lijken hiermee de bevoegde overheden bedoeld.

Dat tijdschema begint op het moment waarop het centraal contactpunt de volledigheid van de aanvraag voor een omgevingsvergunning erkent, en door het centraal contactpunt bekendgemaakt op een gratis toegankelijke website.

De projectontwikkelaar dient dit schema te publiceren; het betrokken centrale contactpunt moet dit actualiseren in het geval dat er significante wijzigingen zijn die van invloed kunnen zijn op het tijdschema van het raambesluit (dit is het besluit of de reeks besluiten waarin wordt bepaald of een projectontwikkelaar een vergunning krijgt om een project inzake kritieke grondstoffen uit te voeren, onverminderd besluiten in het kader van een beroepsprocedure).

➤ **Paragraaf 7**

De gemotiveerde conclusie over de milieubeoordeling²³ wordt verstrekt binnen negentig dagen na ontvangst van alle informatie en na afronding van de vereiste raadplegingen (lees voor Vlaanderen, na afloop van het openbaar onderzoek waar het MER ter inzage heeft gelegen).

Deze termijn om uitspraak te doen over het MER kan in uitzonderlijke gevallen waarin dat gezien de aard, complexiteit, locatie of omvang van het voorgestelde project nodig is, vóór afloop van die termijn en per geval met maximaal twintig dagen verlengd worden.

In dat geval stelt het betrokken centrale contactpunt de projectpromotor schriftelijk in kennis van de redenen voor de verlenging en van de uiterste datum voor de gemotiveerde conclusie.

Wel moet hierbij rekening gehouden worden met de beslissingstermijnen die voorzien zijn in zowel Verordening (EU) 2024/1252 als in het OVD.

Zo voorziet artikel 32, §4, en artikel 46, §2, OVD dat als geen beslissing is genomen binnen de vastgestelde (of in voorkomend geval verlengde) termijn, de omgevingsvergunning geacht wordt te zijn geweigerd.

De beslissingstermijnen die NZIA oplegt voor projecten voor de productie van nettonultechnologie, vermeld in de verordening (EU) 2024/1735, zijn opgenomen in paragraaf 6.

Deze paragraaf voorziet in de maximale beslissingstermijnen voor strategische projecten die erkend zijn conform de verordening (EU) 2024/1252.

➤ **Paragraaf 8**

Deze paragraaf voorziet in de maximale beslissingstermijnen voor projecten voor de productie van nettonultechnologie.

Zo mag de OV-procedure voor projecten voor de productie van nettonultechnologie, niet langer duren dan:

1. 12 maanden voor de opbouw of uitbreiding van projecten voor de productie van nettonultechnologie met een jaarlijkse productiecapaciteit van minder dan 1 GW;
2. 18 maanden voor de opbouw of uitbreiding van projecten voor de productie van nettonultechnologie met een jaarlijkse productiecapaciteit van 1 GW of meer.
3. 18 maanden als de jaarlijkse productiecapaciteit niet in GW wordt gemeten.

Voor (erkende) strategische nettonulprojecten mag het OV-procedure niet langer duren dan;

1. 9 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minder dan 1 GW,
2. 12 maanden voor de opbouw of uitbreiding van strategische nettonulprojecten met een jaarlijkse productiecapaciteit van 1 GW of meer,
3. 12 maanden als de jaarlijkse productiecapaciteit niet in GW wordt gemeten,
4. 18 maanden voor alle benodigde vergunningen voor de exploitatie van een opslaglocatie overeenkomstig richtlijn 2009/31/EG²⁴

²³ de gemotiveerde conclusie van de bevoegde instantie inzake de aanzienlijke effecten van het project op het milieu, waarbij rekening wordt gehouden met de resultaten van het onderzoek als bedoeld onder artikel 1, lid 2, punt g), iii), van Richtlijn 2011/92/EU, en, indien van toepassing, haar eigen aanvullende onderzoek.

²⁴ vergunningen die noodzakelijk zijn voor de exploitatie van een strategische CO₂ -opslaglocatie en de uitvoering van gerelateerde projecten voor CO₂ -afvang en -transport

Voor projecten voor de productie van nettonultechnologie mag de duur van het vergunningverleningsproces niet langer zijn dan:

1. 12 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minder dan 1 GW,
2. 12 maanden als de jaarlijkse productiecapaciteit niet in GW wordt gemeten,
3. 18 maanden voor installaties met een jaarlijkse productieoutput van minstens 1 GW.

➤ **Paragraaf 9**

Deze paragraaf voorziet in 2 mogelijke verlengingen: een verlenging met

- maximaal 3 maanden, in uitzonderlijke gevallen, als de aard, de complexiteit, de locatie of de omvang van het voorgestelde project voor de productie van nettonultechnologie of strategisch nettonulproject dit vereist, kan de bevoegde overheid de in paragraaf 6 bedoelde termijnen éénmaal verlengen; dit moet per geval worden beoordeeld en moet voor het verstrijken van die termijnen worden bepaald
- 6 maanden als de bevoegde overheid van oordeel is dat het voorgestelde project uitzonderlijke risico's voor de gezondheid en veiligheid van werknemers of van de bevolking in het algemeen met zich meebrengt, en indien extra tijd nodig is om te bepalen of er maatregelen om aanwijsbare risico's aan te pakken voorhanden zijn, dit moet binnen 6 maanden na de start van het OV-proces gebeuren.

Het betrokken centrale contactpunt zal wel de projectpromotor schriftelijk in kennis moeten stellen van de redenen van de verlenging en datum waarop het raambesluit (i.c. het omgevingsvergunningbesluit) schriftelijk kan worden verwacht.

➤ **Paragraaf 10**

Deze paragraaf geeft aan wat het gevolg is van de NZIA-bepalingen op andere internationale of Europese verplichtingen, administratieve beroepsprocedures en gerechtelijke procedures.

Ook wordt duidelijk aangegeven dat eventuele kortere termijnen in nationale/Vlaamse regelgeving voorrang hebben.

➤ **Paragraaf 11**

Deze paragraaf verduidelijkt dat strategische nettonulprojecten geacht worden bij te dragen tot de voorzieningszekerheid wat betreft nettonultechnologieën in de Europese Unie en derhalve in het algemeen belang te zijn.

NZIA voorziet dat strategische nettonulprojecten, wat betreft de milieueffecten of verplichtingen als bedoeld in artikel 4, lid 7, van de Kaderrichtlijn Water, artikel 9, lid 1, punt a), van de Vogelrichtlijn, en artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, punt c), van de Habitatrichtlijn, en of in wettelijke bepalingen van de Europese Unie betreffende het herstel van land-, kust- en zoetwaterecosystemen, in de Unie beschouwd worden als projecten van algemeen belang en kunnen zij als zijnde van hoger openbaar belang en in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid worden beschouwd, mits aan alle voorwaarden van die handelingen is voldaan.

Artikel 30. (overgang naar het modulaire decreet)

Het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit brengt ingrijpende wijzigingen aan het OVD aan. Dit decreet is nog niet in werking getreden en zal dat ook niet onmiddellijk doen.

Het is echter nodig om op het moment van deze inwerkingtreding een aantal beperkte wijzigingen aan dit hoofdstuk 10/1 van het OVD aan te brengen.

Zo wordt de bevoegde overheid in het modulaire decreet niet langer in artikelen 15 en 15/1 vermeld, maar in artikel 18.

Ook worden de beslissingstermijnen niet langer geregeld in artikel 32 en 46, maar in artikel 34.

Artikel 31. (idem - overgang naar het modulaire decreet)

Artikel 32. (idem)

Artikel 33. (idem)

Artikel 34. (idem)

Artikel 35. (idem)

Artikel 36. (idem)

Voorliggende artikels voorzien in een overgang naar de modulaire omgevingsvergunningsprocedure waarbij de bevoegde overheid opgenomen wordt in een ander artikelnummer.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 37. (opheffing van artikel 171 en 172 van het decreet van 17 mei 2024)

Het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit (invoering van het modulair systeem) hernummert de hoofdstukken 11 (wijzigingenbepalingen) en 12 (slotbepalingen) van het OVD. Dit is nog niet in werking getreden en wordt teruggedraaid.

Artikel 38. (inwerkingtredebepaling)

Voorliggend decreet treedt in werking volgens de generieke regeling, nl. 10 dagen na publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.

Uitzondering hierop zijn artikel 4 en artikel 30 tot en met 36. Deze treden in werking op de dag van inwerkingtreding van artikel 27 van het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit.

Brussel, 28 november 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS